

66. 42
177
177

ความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีต่อการวางแผนครอบครัว

ปริญญานิพนธ์

ของ

ประสิทธิ์ ปั่นนัม

51 พ.ค. 2528

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร

ปริญญาดุษฎีบัณฑิต

กุมภาพันธ์ 2528

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

178024

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

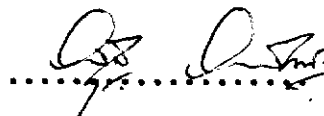
 ประธาน

ผอ.สอ. วิทยาลัยการ

คณะกรรมการสอบ

 ประธาน

ผอ.สอ. วิทยาลัยการ

 กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ เนื่องจากผู้วิจัยได้รับคำแนะนำ และความช่วยเหลือเป็น
อย่างดียิ่ง จาก ดร. ธนวรรณ อัมสมบุญ อาจารย์พิมพ์ศรี โตคติเทพย์ และ ศศ. นุสดี
ชอุ่มรัมย์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ คณะอาจารย์ภาควิชาพลศึกษา และภาควิชาสุขศึกษา วิทยาลัยครู
บ้านสมเด็จเจ้าพระยา ที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือช่วยเหลือเป็นอย่างดีในการทดลองแบบสอบถาม
 พร้อมทั้งขอขอบคุณท่านผู้อำนวยการ และคณาจารย์วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ วิทยาลัย
พลศึกษาจังหวัดชลบุรี วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดอุดรธานี วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดมหาสารคาม
วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดยะลา และวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสุโขทัย ที่กรุณาให้ความสะดวก และ
ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณรงค์ ปันนัม จากภาควิชาคณิตศาสตร์ คณะ
วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร อาจารย์รัชทร กอญช่วย และ
อาจารย์ภักดิ์ ศรีจันทร์ ศูนย์คอมพิวเตอร์ โรงเรียนอุดรพิทยานุกูล จังหวัดอุดรธานี ที่กรุณา
ช่วยเหลือ แนะนำด้านสถิติ และการใช้เครื่องคำนวณกล และขอขอบคุณ คุณวรจิตร วงศ์วัฒนวิสุทธิ์
คุณตุลยา แสงสว่าง คุณหนูม้วน ร่มแก้ว และคุณธวัชชัย เขียนประสิทธิ์ ที่มีส่วนช่วยให้
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี จึงขอขอบคุณมา ณ ที่นี้

ผู้วิจัยสำนึกในความกรุณาและซาบซึ้งในน้ำใจของผู้ที่มีส่วนช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่
ผู้วิจัยทุกท่านด้วยความจริงใจ

ประติษฐ์ ปันนัม

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	6
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	7
ข้อตกลงเบื้องต้น	7
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า	13
สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า	39
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	40
ประชากร	40
กลุ่มตัวอย่าง	40
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	41
ลักษณะของเครื่องมือ	41
เกณฑ์ในการให้คะแนนของเครื่องมือ	42
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ	42
วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล	44
วิธีจัดกระทำกับข้อมูล	45
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	46
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	50

การวิเคราะห์ข้อมูล	50
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	70
ความมุ่งหมายของการศึกษากันคว่ำ	70
กลุ่มตัวอย่าง	70
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษากันคว่ำ	70
การวิเคราะห์ข้อมูล	71
สรุปผลการศึกษากันคว่ำ	71
อภิปรายผล	73
ข้อเสนอแนะ	79
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	81

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	แสดงจำนวนประชากรของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา วิชาเอกพลศึกษา และ วิชาเอกสุขศึกษาของวิทยาลัยพลศึกษาที่เปิดสอนทั้ง 2 วิชาเอก	40
2	แสดงกลุ่มตัวอย่าง	41
3	ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามเพศและวิชาเอก	53
4	จำนวนนักศึกษาของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิลำเนา	53
5	จำนวนนักศึกษาของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนพี่น้องในครอบครัว ...	53
6	จำนวนนักศึกษาของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพของบิดาหรือมารดา ...	54
7	จำนวนนักศึกษาของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้ของครอบครัวต่อปี ...	54
8	จำนวนนักศึกษาของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษาของบิดาหรือ มารดา	55
9	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา ที่มีต่อการวางแผนครอบครัวระหว่างนักศึกษาชายและหญิง	56
10	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา ที่มีต่อการวางแผนครอบครัวระหว่างนักศึกษาวิชาเอกพลศึกษากับสุขศึกษา	56
11	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา ที่มีต่อการวางแผนครอบครัวระหว่างนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล	57
12	ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีต่อ การวางแผนครอบครัวจำแนกตามจำนวนพี่น้องในครอบครัว	58
13	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัย พลศึกษาที่มีต่อการวางแผนครอบครัวตามจำนวนพี่น้องในครอบครัว	59
14	ผลการเปรียบเทียบคะแนนความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา จำแนกตามกลุ่มที่มีจำนวนพี่น้องในครอบครัวต่างกัน	60

15	คำสถิติพื้นฐานคะแนนความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีต่อ การวางแผนครอบครัวจำแนกตามอาชีพของบิดาหรือมารดา	61
16	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นของนักศึกษา วิทยาลัยพลศึกษาที่มีต่อการวางแผนครอบครัวจำแนกตามอาชีพของ บิดาหรือมารดา	62
17	ผลการเปรียบเทียบคะแนนความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา ตามกลุ่มอาชีพของบิดาหรือมารดาที่ต่างกัน	63
18	คำสถิติพื้นฐานคะแนนความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีต่อการ วางแผนครอบครัวจำแนกตามรายได้ของครอบครัวต่อไป	64
19	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นของนักศึกษา วิทยาลัยพลศึกษาที่มีต่อการวางแผนครอบครัวจำแนกตามรายได้ของ ครอบครัวต่อไป	65
20	ผลการเปรียบเทียบคะแนนความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาตาม กลุ่มที่มีรายได้ของครอบครัวต่างกัน	66
21	คำสถิติพื้นฐานของคะแนนความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มี ต่อการวางแผนครอบครัวจำแนกตามระดับการศึกษาของบิดาหรือ มารดา	67
22	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นของนักศึกษาที่มี ต่อการวางแผนครอบครัวจำแนกตามการศึกษาของบิดาหรือมารดา	68
23	ผลการเปรียบเทียบคะแนนความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาตาม ระดับการศึกษาของบิดาหรือมารดาที่แตกต่างกัน	68

ภูมิหลัง

ประเทศไทยจัดอยู่ในกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนามีอัตราการเพิ่มของประชากรอยู่ในระดับสูง **แม้ว่าจะพยายามลดอัตราเกิดลงได้มากก็ตาม แต่ก็ยังอยู่ในระดับที่ไม่พอใจ และการที่ประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในขณะที่จำนวนทรัพยากรและเศรษฐกิจอยู่ในวงจำกัดนั้น เป็นสาเหตุหนึ่งที่ขัดขวางต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ (สุจิตรา กิจวิวัฒนาชัย 2525 : 1) เมื่อเปรียบเทียบอัตราเกิด และอัตราตายอย่างหยาบของประเทศไทยในอดีต พบว่า พ.ศ. 2518 อัตราเกิดอย่างหยาบของประเทศไทยมีค่าระหว่าง 32.0 - 36.0 และอัตราการตายอย่างหยาบเป็น 8.0 - 9.0 ต่อประชากร 1,000 คน (คณะกรรมการประชากรศาสตร์แห่งประเทศไทย 2522 : 8) และจากการคาดประมาณอัตราเกิด และอัตราตายอย่างหยาบของประเทศไทยช่วงปี พ.ศ. 2523 - 2528 พบว่า อัตราเกิดอย่างหยาบจะลดลงเป็น 27.5 และอัตราตายอย่างหยาบเป็น 7.6 ต่อประชากร 1,000 คน (คณะกรรมการคาดประมาณจำนวนประชากร 2524 : 7) ในที่สุดได้มีการสำรวจอัตราเกิด และอัตราตายอย่างหยาบเมื่อเดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2527 ซึ่งพบว่า ประเทศไทยมีประชากรประมาณ 50 ล้านคน อัตราเกิดอย่างหยาบได้ลดลงกว่าที่คาดไว้บ้างเล็กน้อย คือ ประมาณ 24 - 25 และอัตราตายอย่างหยาบเป็น 7 - 8 ต่อประชากร 1,000 คน (แพทยสมาคมและแพทยสภา 2527 : 46) จะเห็นได้ว่าอัตราเกิดยังสูงอยู่ และอัตราตายได้ลดลงมีผลทำให้อัตราเพิ่มของประชากรอยู่ในระดับสูง**

จากการทำสำมะโนประชากร เมื่อ พ.ศ. 2453 นับได้ประมาณ 8.3 ล้านคน และจากการคาดประมาณประชากร ปี พ.ศ. 2525 ประเทศไทยจะมีประมาณ 48.5 ล้านคน (คณะกรรมการคาดประมาณจำนวนประชากร 2524 : 12) แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยมีประชากรเพิ่มขึ้นประมาณเกือบ 6 เท่า โดยใช้เวลาเพียง 72 ปี

การที่อัตราเพิ่มของประชากรสูง ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมานา ๆ นับประการ เช่น ปัญหา ด้านเศรษฐกิจ ปัญหาด้านสังคม ปัญหาด้านทรัพยากร ปัญหาด้านสาธารณสุข ตลอดจนปัญหาการว่างงาน

และอื่น ๆ (ชุดวรรณ เพ็ญเพียร 2526 : 1) จากปัญหาดังกล่าวอันสืบเนื่องมาจากการเพิ่มของประชากรเช่นนี้ ทำให้รัฐบาลไม่สามารถจะพัฒนาประเทศได้อย่างเต็มที่ สำนักงานสภาวิจัยแห่งชาติซึ่งได้ร่วมมือกับหน่วยราชการ ตลอดจนหน่วยงานต่าง ๆ จัดให้มีการสัมมนาทางวิชาการเรื่องประชากรของประเทศไทยขึ้นหลายครั้ง เพื่อพิจารณาถึงปัญหาต่าง ๆ ตลอดจนหามาตรการที่เหมาะสม เพื่อลดอัตราเพิ่มประชากรให้สอดคล้องกับระดับการพัฒนาประเทศ โดยมีจุดมุ่งหมายหลักก็คือ การพัฒนาคุณภาพของประชากร ได้แก่ มุ่งพัฒนาคุณภาพในการดำรงชีวิต มุ่งพัฒนาคุณภาพทางร่างกาย และมุ่งพัฒนาคุณภาพทางจิตใจ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ และ สมคิด อิศระวัฒน์ 2526 : 150)

ปัญหาการเพิ่มของประชากรดังกล่าว รัฐบาลไทยมีความห่วงใยต่อปัญหาที่เกิดขึ้นและพยายามหาทางแก้ไขมาตลอด โดยตระหนักถึงอันตรายที่จะเกิดขึ้นในอนาคต จึงได้ประกาศนโยบายประชากรเป็นทางการเมื่อวันที่ 17 มีนาคม พุทธศักราช 2513 มีใจความสรุปได้ดังนี้คือ "รัฐบาลไทยมีนโยบายที่จะสนับสนุนการวางแผนครอบครัวตามความสมัครใจ เพื่อช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ อันสืบเนื่องมาจากอัตราการเพิ่มประชากรที่รวดเร็ว ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศไทย"

(มนัสวี อุณหนันท์ 2519 : 610) จากผลของการประกาศนโยบายดังกล่าว โครงการวางแผนครอบครัวระยะ 5 ปี ได้บรรจุอยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2515 - 2519 และให้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2520 - 2524 โดยกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้ดำเนินการ ได้กำหนดเป้าหมายให้ลดอัตราเพิ่มประชากรลดลงจากร้อยละ 2.5 ในปีเริ่มแผนพัฒนาฯ เป็นร้อยละ 2.1 ในปีสุดท้ายของแผนฯ ซึ่งมีผลให้จำนวนประชากรเพิ่มจาก 42.96 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2519 เป็น 48.18 ล้านคน ในปี 2524 โดยมีอัตราเพิ่มเฉลี่ยประมาณ 2.2 ต่อปี (บุญเลิศ เลี้ยวประไพ อ้างมาจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 2520 - 2524, 2520 : 64)

ถึงแม้ว่านโยบายด้านการลดอัตราเพิ่มประชากรประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ก็ตาม อัตราเพิ่มของประชากรก็ยังอยู่ในระดับสูงเมื่อเทียบกับทรัพยากรและขีดความสามารถในการพัฒนาประเทศจึงจำเป็นต้องเร่งลดอัตราเพิ่มให้มีระดับต่ำลงไปอีก (สุจิตรา กิจวิวัฒนาชัย 2525 : 4) ดังนั้น นโยบายของแผนประชากรในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529) จึงได้กำหนดเป้าหมายด้านการลดอัตราเพิ่มประชากร เพื่อพัฒนาคุณภาพของประชากรให้ดีขึ้น โดยมีทั้งมาตรการระยะ

สั้นและระยะยาว มาตรการระยะยาวนั้นคือ การกำหนดนโยบายประชากรแห่งชาติ ตลอดจนการให้การศึกษาทั้งในระบบ และนอกระบบแก่ประชากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้การศึกษาในด้านประชากรศึกษา และการวางแผนครอบครัว ส่วนมาตรการระยะสั้นก็คือ การชะลอการเกิดซึ่งจะเป็นทางออกทางหนึ่งที่จะทำให้ประเทศไทยสามารถเร่งพัฒนากำลังคน เศรษฐกิจ และสังคมได้ ซึ่งการชะลอการเกิดที่นำมาใช้ให้ผลดี เช่น มาตรการทางด้านกฎหมาย และการวางแผนครอบครัว เป็นต้น (กุศลสุนทรธาดา 2526 : 3)

ตามนโยบายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 5 (2524 - 2529) ได้กำหนดเป้าหมายในการลดอัตราเพิ่มประชากรให้เหลือประมาณร้อยละ 1.5 ในปลายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยมุ่งเป็นวิธีคุมกำเนิดที่ถาวรคือ การผ่าตัดทำหมันชายและหญิงให้มากขึ้น (กระทรวงสาธารณสุข 2524 : 10) และพยายามที่จะเผยแพร่ความรู้ด้านการวางแผนครอบครัวไปสู่ทุกภูมิภาคของประเทศไทย โดยพยายามให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนครอบครัว ทั้งทางตรงและทางอ้อม อีกทั้งยังสามารถเข้าใจถึงการคุมกำเนิดวิธีต่าง ๆ ทั้งชนิดชั่วคราวและถาวร คือ การผ่าตัดทำหมันเพิ่มขึ้น และสามารถลดอัตราเพิ่มของประชากรให้เป็นไปตามเป้าหมายในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 5 (จริยาวัฒน์ คมพหัศ 2523 : 111)

จากรายงานโครงการส่งเสริมงานวางแผนครอบครัวและพัฒนาประชากรตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 5 เพื่อลดอัตราเพิ่มประชากร โดยให้บริการทุกระดับขึ้นทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค นั้น โดยมุ่งเน้นไปสู่ภูมิภาคที่พบปัญหาการเพิ่มของประชากรเป็นอันดับหนึ่งของประเทศ จากการศึกษาพบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมอยู่ในระดับต่ำกว่าภาคอื่น ๆ และสาเหตุสำคัญประการหนึ่งก็คือ การมีอัตราเพิ่มของประชากรอยู่ในระดับสูง (สมาคมทำหมันแห่งประเทศไทย 2526 : 1) และจากโครงการสำรวจปัญหาเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่า การชักจูงประชาชนโดยเฉพาะการทำหมันชายนั้นค่อนข้างจะประสบปัญหามาก เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ยังหลงเชื่อข่าวลือที่ผิด ๆ อาทิ เช่น กลัวหมดสภาพทางเพศ กลัวทำงานหนักไม่ได้ ตลอดจนกลัวเจ็บ เป็นต้น (มนัสวี อุณหนันท์ 2524 : 93) ในด้านของความเชื่อที่ผิด ๆ เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวนั้น วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ และ อามอส เอส ซอลีย์ (วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ และ อามอส เอส ซอลีย์ 2517 : 371) ได้ศึกษาเรื่อง การขยายตัวของครอบครัว และการวางแผนครอบครัวในอำเภอโพธาราม พบว่า ศพรีที่ไม่ยอมรับการป้องกันปฏิสนธินั้น ส่วนใหญ่ถือว่าเป็นการกระทำบาป

และร้อยละ 90 ของสตรีทั้งหมดไม่เห็นด้วยกับการทำแท้ง จากผลคั้งกล่าวแสดงให้เห็นว่า ประชาชนยังมีความเชื่อด้านการวางแผนครอบครัว และคุมกำเนิดเป็นสิ่งที่ไม่ดี ซึ่งสอดคล้องกับผลของการสำรวจประชาชนในจังหวัดอุดรธานี ชัยภูมิ และร้อยเอ็ด พบว่า ร้อยละ 72 มีความเชื่อว่า การวางแผนครอบครัวเป็นสิ่งที่ไม่ดี ร้อยละ 63 กลัวทำงานหนักไม่ได้ ร้อยละ 23 ให้เหตุผลว่า ยังไม่ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับการทำหมันชายเพียงพอ ร้อยละ 35 ตอบว่าได้รับข่าวลือที่ไม่ดีเกี่ยวกับการทำหมันชาย จึงไม่กล้าไปรับบริการ นอกนั้นร้อยละ 7 ที่เกรงว่าทำหมันแล้วภรรยาจะมีผู้เป็นอื่น (สมาคมทำหมันแห่งประเทศไทย 2526 : 28 - 29) จากข้อมูลคั้งกล่าวแสดงให้เห็นว่า ประชากรบางส่วนยังจำเป็นต้องได้รับความรู้ที่ถูกต้องในเรื่องการทำหมันชายอีกมาก ทั้งยังแสดงให้เห็นต่อไปอีกว่าการเผยแพร่ความรู้ที่ถูกต้องของผู้เข้าอบรม และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ยังมีไม่มาก และไม่ชัดเจนพอ

ดังนั้น กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงศึกษาธิการ ได้ตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องนำวิธีการ และขอบเขตของการศึกษาเข้ามาใช้ เพื่อให้ประชาชนเกิดความรู้ ความเข้าใจ ความเชื่อ และการปฏิบัติให้สอดคล้องกับนโยบายประชากรของชาติ โดยมีเป้าหมายหลักไม่เพียงแต่จะมุ่งไปยังสตรีที่แต่งงานแล้วเท่านั้น แต่จะมุ่งไปยังกลุ่มเด็กและเยาวชนด้วย เชื่อว่าโครงการศึกษาประชากรเป็นการเตรียมเด็ก เยาวชน และผู้ใหญ่ให้รู้จักวิธีการที่จะช่วยป้องกันแก้ไขปัญหาประชากร อันจะมีผลกระทบกระเทือนต่อคุณภาพชีวิต ดังนั้นในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2518 รัฐบาลจึงได้กำหนดนโยบายประชากรระดับชาติขึ้น สรุปข้อความว่า "รัฐบาลมีนโยบายที่จะสนับสนุนให้มีการจัดโครงการประชากรศึกษา ทั้งในระบบโรงเรียน และนอกระบบโรงเรียน เพื่อให้ประชาชนเกิดความรู้ ความเข้าใจ ความคิด ความรู้สึกที่รับผิดชอบ และสามารถตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่พฤติกรรมที่จะช่วยแก้ปัญหาอันเกิดจากความไม่สมดุลระหว่างทรัพยากร ประชากร และคุณภาพชีวิตที่มีต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ" (ชัยวัฒน์ ปัญญพงษ์ และ ณรงค์ เทียนสง 2521 : 5)

กระทรวงศึกษาธิการ ได้เริ่มดำเนินงานด้านประชากรศึกษา และการวางแผนครอบครัวมาตั้งแต่ พ.ศ. 2513 โดยเริ่มโครงการให้การศึกษาโดยกองการศึกษาผู้ใหญ่ สำหรับในระบบโรงเรียนได้เริ่มเมื่อ พ.ศ. 2516 โดยมอบให้วิทยาลัยครูเป็นเจ้าของโครงการ (วิทยาลัยครูพระนคร 2516 : 1) และในปีการศึกษา 2518 ได้เริ่มมีการทดลองสอนในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 กับประถมศึกษาปีที่ 7 และมีมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยสอดแทรกในหมวดวิชาสังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ และพลานามัย

(ประกาศเฝ้าฯ สุวรรณ 2518 : 115) จนกระทั่งปัจจุบันนี้ เนื้อหาวิชาประชากรศึกษาได้บรรจุให้ทุกระดับชั้นทั้งในระบบ และนอกระบบโรงเรียน ในระบบโรงเรียนหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ได้สอดแทรกอยู่ในกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 และ ประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ส่วนหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 ได้สอดแทรกอยู่ในหมวดวิชาสังคมศึกษา สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และเป็นวิชาเลือกในหมวดเดียวกันในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (สำนักงานสภาวิจัยแห่งชาติ 2521 : 17) สำหรับหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 จัดเข้าอยู่ในหมวดวิชาสังคมศึกษา และถูกกำหนดให้เป็นวิชาเลือกในหมวดสังคมศึกษา และวิชาบังคับในหมวดวิชาคหกรรมศาสตร์ (กระทรวงศึกษาธิการ 2524 : 4)

สำหรับการเผยแพร่ความรู้ชักจูงใจของประชาชน เพื่อให้ไปรับบริการการวางแผนครอบครัวนั้น ควรใช้ผู้ที่เคยรับบริการมาแล้วเป็นตัวอย่างในการชักจูงใจ นอกจากนั้นได้แก่ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข หน่วยเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ อาสาสมัครต่าง ๆ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และครู เป็นต้น โดยทำหน้าที่เป็นวิทยากรในการจัดประชุมชาวบ้าน (สมาคมทำหมันแห่งประเทศไทย 2526 : 29) โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีบทบาทสามารถเข้ากับประชาชนได้ดี เพื่อประสิทธิภาพในการชักจูงใจได้ผลก็คือ ครู เพราะครูมีบทบาทในการแนะนำให้ความรู้ สามารถเปลี่ยนแปลงความเชื่อที่ผิด ๆ เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวให้ถูกต้อง และเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของนโยบายของชาติได้ และการที่ครูเป็นผู้ที่เหมาะสมมากกว่าบุคลากร และอาสาสมัครอื่น ๆ เนื่องจากพิจารณาเห็นว่า แต่ละท้องถิ่นมีโรงเรียนกระจายไปอยู่ทั่วเกือบทุกตำบล ฉะนั้นการใช้ครูเป็นผู้ช่วยเผยแพร่ความรู้ได้อย่างสะดวกและกว้างขวาง ครูเป็นบุคคลที่ชาวบ้านส่วนใหญ่ให้ความนับถือ ครูเป็นผู้ที่มีการศึกษา และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสุขศึกษา และการวางแผนครอบครัวมาบ้าง สามารถนำความรู้เพื่อถ่ายทอดแก่บุคคลอื่นได้พอสมควร อีกทั้งครูเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับชาวบ้าน โดยเฉพาะในกรณีที่มีมุขลิมาเนาอยู่ในตำบล หรือท้องถิ่นนั้น ซึ่งสามารถเผยแพร่ชักจูงใจได้บ่อยครั้งในหลายโอกาส และครูสามารถสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวเข้าไปในบทเรียน เพื่อวางพื้นฐานความเข้าใจให้แก่เด็กนักเรียนสามารถนำไปปฏิบัติต่อไปในอนาคต (สมาคมทำหมันแห่งประเทศไทย 2526 : 16) และเมื่อพิจารณาเหตุผลดังกล่าว อาจสรุปได้ว่าบทบาทของครูในชนบทนั้น นอกจากจะให้ความรู้ด้านการวางแผนครอบครัวแก่นักเรียนแล้ว ยังต้องมีคุณสมบัติพิเศษสามารถเป็นผู้นำท้องถิ่นในด้านการชักจูงใจ รวมทั้งการเผยแพร่ความรู้ เพื่อให้เกิดทัศนคติ และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการวางแผนครอบครัวให้ถูกต้อง เหมาะสม สามารถตอบสนอง

นโยบายของชาติได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแล้วครูผู้ศึกษาและครูพลศึกษา ควรเป็นผู้ที่มีความเหมาะสมมากที่สุดในการที่จะนำความรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษา และการวางแผนครอบครัวไปถ่ายทอดให้กับนักเรียนและประชาชน ให้เกิดแนวความคิดที่ถูกต้องในการที่จะนำไปปฏิบัติอย่างมีเหตุผล

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่จะสำเร็จออกไปเป็นครูในอนาคตว่า มีความเห็นเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวเป็นไปในทิศทางใด และจากการที่ได้ทราบความคิดเห็นของนักศึกษานั้นสามารถที่จะทำนายพฤติกรรมในอนาคตได้ อีกทั้งนักศึกษานั้นเป็นกลุ่มที่อยู่ในวัยใกล้ต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการเจริญพันธุ์ มีระดับการศึกษาสูงพอสมควรที่จะใช้โอกาสเป็นผู้นำของสังคมในอนาคต และเพื่อลดความรุนแรงของปัญหาประชากรที่จะเกิดขึ้นให้เหลือน้อยที่สุด ซึ่งจะได้ประชากรที่มีคุณภาพชีวิต สำหรับการที่จะช่วยสร้างสรรค์ พัฒนา จรรโลงสังคม และประเทศชาติให้มีความเจริญมั่นคงสืบต่อไป

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อทราบความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีต่อการวางแผนครอบครัว
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีต่อการวางแผนครอบครัว

โดยจำแนกตามปัจจัยทางสังคมดังนี้

2.1 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีต่อการวางแผนครอบครัว โดยพิจารณาจากการศึกษาของบิดาหรือมารดา

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีต่อการวางแผนครอบครัว โดยพิจารณาจากภูมิลำเนาของนักศึกษา

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีต่อการวางแผนครอบครัว โดยจำแนกตามปัจจัยทางเศรษฐกิจดังนี้

3.1 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีต่อการวางแผนครอบครัว โดยพิจารณาจากรายได้ของครอบครัว

3.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีต่อการวางแผนครอบครัว โดยพิจารณาจากอาชีพของบิดาหรือมารดา.

4. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีต่อการวางแผน
ครอบครัว โดยจำแนกตามปัจจัยทางประชากรดังนี้

4.1 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีต่อการวางแผน
ครอบครัว โดยพิจารณาจากเพศ

4.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีต่อการวางแผน
ครอบครัว โดยพิจารณาจากจำนวนพี่น้องในครอบครัว

5. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีต่อการวางแผน
ครอบครัว โดยพิจารณาจากปัจจัยในการจัดโปรแกรมการเรียน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ผลของการศึกษารั้่งนี้ จะเป็นแนวทางให้ทราบถึงแนวโน้มเกี่ยวกับพฤติกรรมในการ
วางแผนครอบครัว

2. เพื่อสนับสนุนให้นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา ได้พัฒนาความคิดเกี่ยวกับการวางแผน
ครอบครัว และสามารถนำไปปฏิบัติอย่างมีเหตุผลในอนาคต ทั้งยังเป็นการสนับสนุนงานสาธารณสุข
มูลฐานอันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศ

3. เพื่อกระตุ้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการวางแผนครอบครัว ได้มีการตื่นตัวในการ
ที่จะหาทางร่วมมือกัน เพื่อเสริมสร้างแนวความคิดที่ถูกต้องเหมาะสมและมีการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวให้กับนักศึกษาที่จะสำเร็จออกไปเป็นครูในอนาคต

4. เพื่อนำผลของการศึกษาไปปรับปรุงหลักสูตรเข้ากับระบบการศึกษาอย่างเหมาะสม
เป็นการวางรากฐาน ข้อเท็จจริง อันจะเป็นประโยชน์ในการช่วยลดอัตราการเพิ่มของประชากร
เป็นการส่งเสริมงานพัฒนาคุณภาพชีวิต และความเป็นอยู่ที่เหมาะสมของประชาชนในชาติ

ข้อตกลงเบื้องต้น

การศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีต่อการวางแผนครอบครัวในครั้ง
นี้มุ่งศึกษาเฉพาะตัวแปรที่กำหนดไว้เท่านั้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มประชากร

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มุ่งศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษาวิทยาลัย
พลศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2527
โดยศึกษาเฉพาะวิทยาลัยพลศึกษาที่เปิดทำการสอนทั้ง 2 วิชาเอก คือ วิชาเอกพลศึกษา และวิชาเอก
สุขศึกษา รวมทั้งหมด 6 สถาบัน คือ

- 1.1 วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดเชียงใหม่
- 1.2 วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดมหาสารคาม
- 1.3 วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดยะลา
- 1.4 วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดชลบุรี
- 1.5 วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดอุตรธานี
- 1.6 วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสุโขทัย

รวมประชากรทั้งหมดจำนวน 1,793 คน เป็นนักศึกษาชาย 1,408 คน นักศึกษาหญิง
385 คน นักศึกษาวิชาเอกสุขศึกษา 237 คน นักศึกษาวิชาเอกพลศึกษา 1,556 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชา
การศึกษาระดับสูง ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2527 โดยศึกษาเฉพาะวิทยาลัยพลศึกษาที่เปิดสอนทั้ง
2 วิชาเอกคือ วิชาเอกพลศึกษา และวิชาเอกสุขศึกษา รวม 6 สถาบัน กลุ่มตัวอย่างที่ได้มา
โดยกำหนดสัดส่วนดังนี้ สุ่มนักศึกษาวิชาเอกพลศึกษามาประมาณร้อยละ 25 สุ่มนักศึกษาวิชาเอก
สุขศึกษามาประมาณร้อยละ 50 ของนักศึกษาแต่ละสถาบัน กลุ่มตัวอย่างที่ได้ประกอบด้วยนักศึกษา
วิชาเอกพลศึกษา 391 คน (เพศชาย 321 คน เพศหญิง 70 คน) นักศึกษาวิชาเอกสุขศึกษา
122 คน (เพศชาย 67 คน เพศหญิง 55 คน) รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 513 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

- 3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตร

วิชาการศึกษาระดับสูง ชั้นปีที่ 2 แยกตามลักษณะดังนี้

3.1.1 ปัจจัยทางสังคม ได้แก่

3.1.1.1 การศึกษาของบิดาหรือมารดา จำแนกออกเป็น 3 ระดับ คือ

3.1.1.1.1 ระดับประถมศึกษา

3.1.1.1.2 ระดับมัธยมศึกษา

3.1.1.1.3 ระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่า

3.1.1.2 ภูมิลำเนา แบ่งออกเป็น 2 เขต คือ

3.1.1.2.1 ในเขตเทศบาล

3.1.1.2.2 นอกเขตเทศบาล

3.1.2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่

3.1.2.1 รายได้ของครอบครัว จำแนกออกเป็น 4 ระดับ คือ

3.1.2.1.1 ระดับรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อปี

3.1.2.1.2 ระดับรายได้ 10,001 – 20,000 บาทต่อปี

3.1.2.1.3 ระดับรายได้ 20,001 – 30,000 บาทต่อปี

3.1.2.1.4 ระดับรายได้ตั้งแต่ 30,001 บาทต่อปีขึ้นไป

3.1.2.2 อาชีพบิดาหรือมารดา จำแนกออกเป็น 4 อาชีพ คือ

3.1.2.2.1 อาชีพรับจ้าง

3.1.2.2.2 อาชีพค้าขายหรือธุรกิจ

3.1.2.2.3 อาชีพเกษตรกรรมหรือการเลี้ยงสัตว์

3.1.2.2.4 อาชีพรับราชการ

3.1.3 ปัจจัยทางประชากร ได้แก่

3.1.3.1 เพศ จำแนกออกเป็นเพศหญิงและเพศชาย

3.1.3.2 จำนวนพี่น้องในครอบครัว จำแนกออกได้ดังนี้

3.1.3.2.1 เป็นลูกคนเดียว

3.1.3.2.2 มีจำนวนพี่น้อง 2 – 3 คน

3.1.3.2.3 มีจำนวนพี่น้อง 4 – 5 คน

3.1.3.2.4 มีจำนวนพี่น้อง มากกว่า 5 คนขึ้นไป

3.1.4 ปัจจัยทางด้านการจัดโปรแกรมการเรียนรู้ ได้แก่

3.1.4.1 วิชาเอกสุขศึกษา

3.1.4.2 วิชาเอกพลศึกษา

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความคิดเห็น หมายถึง แนวคิดเฉพาะตัวของนักศึกษา ที่เป็นเป้าหมายที่มีต่อการวางแผนครอบครัวในอนาคต
2. การวางแผนครอบครัว หมายถึง การที่บุคคลได้กำหนดเป้าหมายครอบครัวไว้ล่วงหน้า อันประกอบด้วย การเตรียมตัวให้พร้อมก่อนการสมรส การกำหนดเวลาที่จะมีบุตร การกำหนดเพศ และจำนวนบุตร การกำหนดช่วงระยะห่างระหว่างบุตรแต่ละคนรวมทั้งพฤติกรรมในการคุมกำเนิดแบบชั่วคราว ในระยะที่ไม่ต้องการมีลูก หรือใช้วิธีคุมกำเนิดแบบถาวร เมื่อมีลูกตามจำนวนที่ต้องการแล้ว
3. พฤติกรรมการคุมกำเนิด หมายถึง การเลือกใช้วิธีป้องกันการปฏิสนธิวิธีใดวิธีหนึ่ง เช่น การใช้ยาเม็ดคุมกำเนิด การใช้ยาฉีดยาคุมกำเนิด ห่วงอนามัย ทำหมัน ถุงยางอนามัย หลั่งนอก ช่องคลอด นับระยะปลอดภัย ส้วมช่องคลอด ยาเหน็บช่องคลอด หมวกยางครอบปากมดลูก กร็ิมเยลลี่ โฟม ฯลฯ
4. การคุมกำเนิด หมายถึง การป้องกันการปฏิสนธิ หรือการตั้งครรภ์ โดยแยกดังนี้
  - ก. แยกตามผู้ใช้ คือ
    - ฝ่ายหญิงเป็นผู้ใช้ ได้แก่ ยาเม็ดคุมกำเนิด ห่วงอนามัย ฉีดยาคุมกำเนิด ทำหมัน หมวกยางครอบปากมดลูก กร็ิมเยลลี่ โฟม
    - ฝ่ายชายเป็นผู้ใช้ ได้แก่ การใช้ถุงยางอนามัย หลั่งนอกช่องคลอด และทำหมัน
  - ข. แยกตามวิธีคุมกำเนิด คือ
    - วิธีคุมกำเนิดแบบถาวร ได้แก่ การทำหมันชาย และการทำหมันหญิง เป็นวิธีคุมกำเนิดที่ได้ผลดีที่สุด
    - วิธีคุมกำเนิดแบบชั่วคราว ได้แก่ การป้องกันการปฏิสนธิ หรือการตั้งครรภ์ โดยใช้วิธีใดวิธีหนึ่ง นอกจากการทำหมัน

5. ความรู้เรื่องการวางแผนครอบครัว หมายถึง ทฤษฎีที่ว่าด้วยการวางแผนครอบครัว ซึ่งสอดคล้องอยู่ในวิชาประชากรศึกษา และวิชาเพศศึกษา ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง พลศึกษา และสุขศึกษา พ.ศ. 2525 ทั้งนี้ (วิทยาลัยพลศึกษาส่วนภูมิภาค 2525 : ไม่มีเลขหน้า)

5.1 สอดแทรกอยู่ในวิชาประชากรศึกษา ได้แก่ หัวข้อที่เกี่ยวกับงานด้านประชากรศึกษา และหน่วยงานการวางแผนครอบครัว ซึ่งนักศึกษาวิชาเอกสุขศึกษา และวิชาเอกพลศึกษาทุกคนต้องเรียน

5.2 สอดแทรกอยู่ในวิชาเพศศึกษา ได้แก่ หัวข้อที่เกี่ยวกับมารยาทในสังคม เกี่ยวกับคบเพื่อนต่างเพศ การเลือกคู่ครอง การแต่งงาน การปฏิบัติตนในครอบครัวในชีวิตสมรส การวางแผนครอบครัว การคุมกำเนิดวิธีต่าง ๆ ซึ่งนักศึกษาวิชาเอกสุขศึกษาทุกคนจะต้องเรียน

6. โปรแกรมการศึกษา หมายถึง หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร ตามประกาศกรมพลศึกษา เรื่อง หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง พลศึกษา และสุขศึกษา พ.ศ. 2525 ได้แบ่งไว้ดังนี้ (วิทยาลัยพลศึกษาส่วนภูมิภาค 2525 : ไม่มีเลขหน้า)

โปรแกรม 1 หมายถึง หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง พลศึกษา

โปรแกรม 2 หมายถึง หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง สุขศึกษา

7. นักศึกษาวิชาเอกพลศึกษา หมายถึง นักศึกษาที่เลือกเรียนโปรแกรม 1 ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง พลศึกษา พ.ศ. 2525

8. นักศึกษาวิชาเอกสุขศึกษา หมายถึง นักศึกษาที่เลือกเรียนโปรแกรม 2 ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง สุขศึกษา พ.ศ. 2525

9. การศึกษาของบิดาหรือมารดา หมายถึง การศึกษาที่สำเร็จชั้นสูงสุดของบิดาหรือมารดาในการศึกษารุ่นนี้ หมายถึง วุฒิการศึกษาของบิดาหรือมารดา คนใดคนหนึ่งเฉพาะผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่าเท่านั้น แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

9.1 ระดับการศึกษาประถมศึกษา หมายถึง สำเร็จการศึกษาไม่เกินประโยคประถมตอนปลาย

9.2 ระดับการศึกษามัธยมศึกษา หมายถึง สำเร็จการศึกษาไม่เกินประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย

9.3 ระดับการศึกษาปริญญาตรี หรือสูงกว่า หมายถึง สำเร็จการศึกษาสูงกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

10. รายได้ของครอบครัว หมายถึง รายได้ครอบครัวโดยประมาณ คัดจากรายได้ของทุกคนใน 1 ปีรวมกัน

11. จำนวนพี่น้องในครอบครัว หมายถึง จำนวนพี่น้องทั้งหมดรวมทั้งตัวของนักศึกษาด้วย อันเกิดจากบิดาและมารดาเดียวกัน

12. อาชีพของบิดาหรือมารดา หมายถึง อาชีพหลักของบิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่ง ในที่ผู้วิจัยพิจารณาอาชีพของบิดาเป็นสำคัญ และในกรณีที่บิดาไม่มีอาชีพด้วยเหตุใดก็ตาม จะพิจารณาอาชีพของมารดาแทน

13. ภูมิลำเนา หมายถึง ที่ดินที่นักศึกษาอาศัยอยู่นานที่สุด แบ่งเป็น 2 เขต คือ

13.1 ในเขตเทศบาล หมายถึง ตำบลที่กองปกครองท้องถิ่นกรรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย ระบุไว้ในทำเนียบท้องที่ พุทธศักราช 2522 ให้เป็นตำบลในเขตเทศบาล

13.2 นอกเขตเทศบาล หมายถึง ตำบลที่กองปกครองท้องถิ่นกรรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย ระบุไว้ในทำเนียบท้องที่ พุทธศักราช 2522 ให้เป็นตำบลนอกเขตเทศบาล (กระทรวงมหาดไทย 2522 : 14)

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

ความหมายของการวางแผนครอบครัว สมบัติ บุตรคำ (สมบัติ บุตรคำ 2520 : 24 อ้างอิงมาจาก องค์การอนามัยโลก 1970 : 6) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การวางแผนครอบครัว หมายถึง การใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อช่วยบุคคลแต่ละคน หรือคู่สามีภรรยาให้สัมฤทธิ์ผลในจุดมุ่งหมายของเขา ในการป้องกันไม่ให้มีบุตรที่ไม่ต้องการ ให้มีบุตรได้แต่ยังไม่ให้มีบุตรตามจำนวนที่ปรารถนา เว้นระยะการมีบุตรตามช่วงเวลาที่ต้องการ ควบคุมเวลาแห่งการมีบุตรตามวัยที่เหมาะสมของบิดามารดา และป้องกันเด็กที่จะเกิดจากความผิดปกติโดยการถ่ายทอดทางพันธุกรรม

มนัสวี อุณหนันท์ (มนัสวี อุณหนันท์ 2513 : 83) ได้ให้ความหมายของการวางแผนครอบครัวคือ การจำกัดบุตรและเริ่มระยะการมีบุตรให้เหมาะสมแก่ฐานะของครอบครัว และสุขภาพของมารดา

บุญสม นาวานุเคราะห์ (บุญสม นาวานุเคราะห์ 2515 : 153 - 158) กล่าวว่า การวางแผนครอบครัวมิได้เกี่ยวกับจำนวนเด็กเกิดแต่เพียงอย่างเดียว แต่เกี่ยวพันกับความสามารถของแต่ละครอบครัวในอันที่จะเลี้ยงดูเด็กด้วย

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ และ สมคิด อิศระวัฒน์ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ และ สมคิด อิศระวัฒน์ 2526 : 86 อ้างอิงมาจาก สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย 2519 : ไม่มีเลขหน้า) ได้ให้ความหมายของการวางแผนครอบครัวคือ การที่คู่สมรสคิดไว้ล่วงหน้าว่าจะมีลูกกี่คน จะมีเมื่อใดและเว้นระยะให้เหมาะสมกับความสามารถที่จะเลี้ยงดูให้ความรักและเอาใจใส่ได้อย่างทั่วถึง โดยใช้วิธีป้องกันการตั้งครรภ์ที่ปลอดภัยและได้ผล เพื่อให้มีลูกในเวลาที่ต้องการเท่านั้นหรือสำหรับผู้ที่มิได้มีลูกแล้วก็คิดถึงการเว้นระยะการมีลูก หรือหยุดมี ถ้าหากมีอยู่มากแล้ว นอกจากนั้นยังรวมไปถึงการส่งเสริมให้มีการเกิดในคู่สมรสที่ต้องการมีลูกด้วย

เกษร สนิทวงศ์ (เกษร สนิทวงศ์ 2524 : 11) กล่าวว่า การวางแผนครอบครัว หมายถึง กิจกรรมหรือการกระทำใด ๆ ก็ตาม อันเป็นการส่งเสริมให้มีชีวิตครอบครัวที่ผาสุก มั่นคง และราบรื่นในสังคมตามอัธยาศัย กิจกรรมต่าง ๆ นั้น ได้แก่ การให้การศึกษาและความรู้เกี่ยวกับเพศของมนุษย์ (Sex Education) การศึกษาที่ว่าด้วยชีวิตครอบครัว (Family Life Education)

การคุมกำเนิด (Birth Control) เพื่อเว้นระยะการมีบุตรและการจำกัดจำนวนบุตรให้เหมาะสม แก่ฐานะของครอบครัวและสุขภาพอนามัยของบิดามารดา ทั้งนี้รวมถึงกิจกรรมที่นำไปสู่การป้องกันการ ตั้งครรภ์เมื่อยังไม่มีความต้องการ (Unwanted Pregnancy) ตลอดจนเป็นการช่วยให้คู่สมรสมี ความสามารถในการมีบุตรได้ตามต้องการ (Infertility Therapy to have wanted Children) ความรู้และความเข้าใจในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว จะช่วยเปลี่ยนทัศนคติและช่วย เสริมให้ประชาชนมีการปฏิบัติในการวางแผนครอบครัว เพื่อความผาสุก ความมั่นคง และความราบรื่น ในชีวิตครอบครัว ตลอดจนเพื่อคุณภาพแห่งชีวิตที่ดีที่สุด (The Best Quality of Life) ยิ่งขึ้นไป

กระทรวงสาธารณสุข (กระทรวงสาธารณสุข 2524 : 1) ได้ให้ความหมายของการวางแผนครอบครัว คือ การที่คู่สมรสวางแผนไว้ล่วงหน้าว่าควรจะมีลูกจำนวนเท่าใด เพื่อให้เหมาะสมกับ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว กล่าวคือ การวางแผนครอบครัว หรือการคุมกำเนิดจะทำให้พ่อแม่ มีลูกได้เฉพาะในเวลาที่ต้องการ และมีลูกในจำนวนที่พ่อแม่เหมาะแก่การเลี้ยงดู เพื่อให้ทุกคนในครอบครัว มีโอกาสได้รับความสุขสมบูรณ์ ดังนั้นการวางแผนครอบครัวจึงมิใช่แต่จะช่วยลดอุปสรรคในการพัฒนา ประเทศเท่านั้น แต่ยังช่วยให้ฐานะของครอบครัวดีขึ้นอีกด้วย

จากความหมายของการวางแผนครอบครัวดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าการวางแผนครอบครัว เกี่ยวข้องกับเรื่องประชากรศึกษา การคุมกำเนิด เพศศึกษา การศึกษาที่ว่าด้วยชีวิตครอบครัว ซึ่งเมื่อ หากกล่าวได้บรรจุไว้ในหลักสูตรตามความเหมาะสม

ความมุ่งหมายของการวางแผนครอบครัว

สมชัย วุฒิปรีชา (สมชัย วุฒิปรีชา 2515 : 11 - 12) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวางแผนครอบครัวไว้ว่า ปัญหาเรื่องการเพิ่มของประชากรอย่างรวดเร็วมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจ ของประเทศ ถ้าหากประเทศมีเศรษฐกิจล้าหน้า อัตราการเพิ่มของประชากรย่อมไม่เป็นปัญหา แต่ใน ประเทศที่มีเศรษฐกิจดี เช่น สิงคโปร์ ยังต้องมีการวางแผนครอบครัว ดังนั้นประเทศของเราควรคำนึง ในเรื่องนี้ให้มาก การจัดการวางแผนครอบครัวให้ได้ผลก็ว่าจะมาในรูปของการจัดการศึกษาส่วนหนึ่ง

ยุพา อุดมศักดิ์ (ยุพา อุดมศักดิ์ 2516 : 430) ยังได้กล่าวในทำนองเดียวกับคำกล่าว ข้างต้นอีกว่า ในเรื่องของการวางแผนครอบครัว เป็นวิธีแก้ปัญหามาตรฐานทางหนึ่งเป็นพฤติกรรมที่เกิด ขึ้นหลังจากประชาชนมีความพร้อมทางจิตใจและความต้องการแล้วเท่านั้น แนวคิดด้านการศึกษาในปัจจุบัน

จึงขยายตัวไปกว้างขวางกว่าเดิมมาก ก็มีใช้ชักจูงให้คนมีลูกมากแล้วมารับบริการวางแผนครอบครัว
เท่านั้น แต่เป็นการเตรียมเด็กและผู้ใหญ่ให้รู้จักรับผิดชอบและพร้อมที่จะร่วมกันแก้หรือป้องกันภาวะ
ประชากรอย่างมีเหตุผล

อัมพร มีสุข (อัมพร มีสุข 2517 : 125) ได้ให้สัมภาษณ์ในวารสารประชากรศึกษา
ว่า การวางแผนครอบครัวยังมีคนเข้าใจผิดอยู่มาก พอพูดถึงการวางแผนครอบครัวก็คิดว่าจะจับคนไป
ทำหมัน คุณกำเนิดไม่ให้มีลูก ความจริงแล้วการวางแผนครอบครัวห้วงอาศัยการวางแผนก่อน คือ
กระบวนการเรียนรู้ที่จะนำไปปฏิบัติเอง คิดเอง ตัดสินใจเอง ว่าควรจะมีลูกสักกี่คนจึงจะดี ไม่ใช่ไป
กำหนดให้ประชาชนมีลูก 4 คน หรือ 2 คน เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ โกวิท วรพิพัฒน์ (โกวิท
วรพิพัฒน์ 2521 : 128) อดีตผู้อำนวยการกองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษา ได้กล่าวว่า
สำหรับการศึกษานอกระบบที่เกี่ยวข้องกับเรื่องประชากรมีอยู่หลายหน่วยงาน วิธีการจัด วิธีการสอน ก็ทำ
แตกต่างกันไปสุดแต่เวลา โอกาส และนโยบาย ตลอดจนปรัชญาของแต่ละหน่วยงานนั้น ๆ อย่างเช่น
สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย มีความประสงค์ที่จะรณรงค์ให้คนมีบุตรน้อย จะพยายามทุก
วิถีทางเพื่อการนั้น เช่น ให้มีคำขวัญ "ลูกมาก ยากจน" บางหน่วยงานก็จะสอนเลยว่า ควรจะ
คุมกำเนิดเสีย โดยให้เหตุผลที่ควรจะต้องมีการคุมกำเนิดกัน แต่ไม่ได้ให้ข้อมูลด้านอื่น ๆ ที่อาจเกิดการ
ขัดแย้งได้ แต่สำหรับการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ จะสอนให้ตัวเองตัดสินใจว่า ควรจะทำอย่างไรกับ
ปัญหานั้น ๆ โดยใช้ข้อมูลต่าง ๆ แล้วนำมาอภิปรายกัน

ชัยวัฒน์ ปัญจพงษ์ (ชัยวัฒน์ ปัญจพงษ์ 2518 : 246) ได้กล่าวถึง ประชากรเป็น
สาเหตุให้เกิดปัญหาในหลาย ๆ ด้าน เป็นต้นว่า ทางสังคม วัฒนธรรม การศึกษา เศรษฐกิจ การให้
บริการทางการแพทย์และการสาธารณสุข ความมั่นคงของประเทศ การให้บริการของรัฐ การขยาย
ของตัวเมือง แรงงาน ฯลฯ ซึ่งจะมีผลกระทบกระเทือนต่อประชากรเอง นับตั้งแต่บุคคล ครอบครัว
ชุมชน จนถึงระดับประเทศ และจากหลักความจริงที่ว่าความรับผิดชอบเกี่ยวกับปัญหาประชากรเป็น
ของทุก ๆ ฝ่าย โดยเฉพาะตัวประชาชนเอง แต่เนื่องจากประชาชนส่วนมากขาดแคลนความรู้ ความ
เข้าใจในเรื่องประชากร ซึ่งจะช่วยให้เป็นรากฐานในการตัดสินใจที่ถูกต้อง ดังนั้นการจัดประชากรศึกษา
โดยเฉพาะด้านการวางแผนครอบครัวให้นักศึกษาได้เรียนรู้จึงมีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง
เพราะประชากรกลุ่มนี้ส่วนใหญ่อยู่ในวัยที่มีภาวะเจริญพันธุ์สูงและเป็นวัยที่จะช่วยลดปัญหาประชากรลงได้

นันทวัน ไตรยเทน (นันทวัน ไตรยเทน 2519 : 41 - 43) กล่าวว่า ในประเทศอิหร่านที่ทางขจัดการไม่รู้หนังสือในหมู่สตรีชนบท โดยจัดโครงการการศึกษาแบบเบ็ดเสร็จ ซึ่งทำให้หมู่สตรีที่ไม่รู้หนังสือได้รู้หนังสือมากขึ้น และสามารถทำให้ประชากรในชนบทปรับปรุงสภาพชีวิตประจำวันได้ดีขึ้น เมื่อผู้หญิงชนบทมีความรู้ดีขึ้น ก็ย่อมทำให้ตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนครอบครัว นึกถึงการรักษาสุขภาพของตัวเองและสมาชิกในครอบครัวนึกถึงสิทธิต่าง ๆ ซึ่งพึงได้ตามกฎหมาย และคงไม่เพิกเฉยปล่อยชีวิตของตนเองให้ล่องลอยไปตามยถากรรม

สันติสุขและความผาสุกของประชาชน ขึ้นอยู่กับการที่เราจะต่อสู้กับปัญหาประชากรส่วนเกินนี้ อย่างไร จุดประสงค์ของการวางแผนครอบครัวก็เพื่อความสมบูรณ์พันธุ์ของมนุษย์ ไม่ใช่เพื่อความอดอยากยากแค้น การวางแผนครอบครัวจะทำให้แต่ละคนได้มีโอกาสแสดงความสามารถซึ่งมีอยู่แล้วในตัวเขา อีกทั้งยังมีความสุขทั้งทางกาย ทางใจ และทางสังคม เมื่อเราบรรลุถึงจุดมุ่งหมายนี้แล้ว คุณภาพก็将会เกิดขึ้นแก่ประชากรและคุณภาพนี้เท่านั้นที่จะนำความรุ่งเรืองมาสู่แต่ละครอบครัว แต่ละชุมชนและประเทศชาติในที่สุด (กระทรวงสาธารณสุข 2524 : 11)

ผลของการวางแผนครอบครัวที่มีต่อสุขภาพของประชาชน

มนัสวี อุดมนันทน์ (มนัสวี อุดมนันทน์ 2524 : 25 - 26) กล่าวว่า โครงการวางแผนครอบครัว นอกจากจะเป็นผลดีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศแล้ว ยังมีผลดีต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนแต่ละคน หรือแต่ละครอบครัวหลายประการ ซึ่งสรุปสั้น ๆ ได้ดังต่อไปนี้

1. ช่วยลดอัตราป่วยและอัตราตายของมารดาและทารก
2. ช่วยป้องกันการทำแท้งผิดกฎหมาย อันเป็นอันตรายแก่สุขภาพและชีวิต และช่วยป้องกันมะเร็งปากมดลูก นอกจากนี้ยังช่วยให้มารดามีสุขภาพทั่วไปดีขึ้น (รวมทั้งสุขภาพจิต)
3. ช่วยให้เกิดก่อนวัยเรียนและเด็กในวัยเรียนมีสุขภาพดี รวมทั้งโภชนาการและสุขภาพจิตในระดับที่ดีขึ้นกว่าเดิม
4. ช่วยให้ครอบครัวมีรายได้เพิ่มพูนโดยเร็ว จึงมีเงินที่จะใช้จ่ายในการบำรุงสุขภาพอนามัยรวมทั้งโภชนาการของสมาชิกในครอบครัวมากขึ้น
5. ช่วยแก้ไขผอมคลาญปัญหาสาธารณสุขต่าง ๆ อันเกิดจากความหนาแน่นของประชากร

ในเขตเมืองหรือแหล่งชุมชนใหญ่ ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาสุขภาพจิตสิ่งแวดล้อมและปัญหา
การแพร่โรค

6. ช่วยป้องกันมิให้สุขภาพจิตของประชาชนเสื่อมทรามลงไป

7. ช่วยให้รัฐสามารถพัฒนาบริการทางแพทย์และบริการสาธารณสุขให้มีมาตรฐานสูงขึ้น

โดยเร็ว

ผลของการวางแผนครอบครัว นอกจากยังเกิดผลดีต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนตั้งแต่
ระดับบุคคล ครอบครัวและประเทศชาติเท่านั้น ยังยังเกิดผลในด้านอื่นอีกมาก เช่น ผลทางการศึกษา
ผลต่อปัญหาสังคม ชักปัญหาการว่างงาน ผลต่อสุขภาพจิตสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

การวางแผนครอบครัวศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ 2519 : 21) ได้เห็นความสำคัญของการ
การวางแผนครอบครัว อนามัยแม่และเด็ก และการส่งเสริมอนามัยครอบครัว ซึ่งมีบทบาทในการ
พัฒนาทางด้านสังคมและเศรษฐกิจทุก ๆ ครอบครัว โดยมุ่งให้ได้รับความรู้และคำแนะนำเกี่ยวกับปัญหา
เรื่องการวางแผนครอบครัว ที่จะยอมรับและปฏิบัติด้วยความสมัครใจอย่างมีความเข้าใจที่ถูกต้อง
ด้วยการตัดสินใจของตนเองและคู่สมรส ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมสุขภาพของครอบครัว การกระทำดังนี้ จะมีความ
หมายไปถึงบุตรที่จะเกิดมาด้วย เพราะบุตรทุกคนที่เกิดมาต้องมีสุขภาพดีได้รับความอบอุ่น ได้รับ
สารอาหารและได้รับการดูแลเมื่อเจ็บป่วยอย่างเพียงพอพร้อมทั้งมีที่อยู่อาศัย มีเครื่องนุ่งห่มที่เหมาะสม
แก่สภาพ ได้รับการอบรม การศึกษาตามกำลังสติปัญญาของตน มีโอกาสที่จะเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ
ของประเทศชาติ ดังนั้นการบริการวางแผนครอบครัวมิใช่จะเน้นหนักในเรื่องการป้องกันมิให้มีบุตร
เท่านั้น แต่จะรวมไปถึงการให้คำปรึกษาก่อนสมรสเกี่ยวกับการป้องกันโรคที่ถ่ายทอดทางพันธุกรรม
อีกด้วย

จึงเห็นได้ว่า การวางแผนครอบครัวศึกษา เป็นองค์ประกอบสำคัญของการวางแผนครอบครัว
และหมายถึงขบวนการทุกอย่างที่จะนำไปใช้ เพื่อให้ประชาชนมีความรู้และความเข้าใจและมีทัศนคติที่
ถูกต้อง สามารถตัดสินใจโดยอิสระในการเลือกใช้ชีวิตการที่ปลอดภัย เพื่อควบคุมการมีบุตรให้เป็นไป
ตามความปรารถนาในด้านจำนวนบุตร ความถี่ ห่าง และด้านสุขภาพ ซึ่งตนมีต่อสังคม ประเทศชาติ
และโลก

ประชากรศึกษา

คำว่า ประชากรศึกษา มีผู้ให้ความหมายไว้มากมาย เช่น ยูเนสโก (ยูฟ่า อุดมศักดิ์ แปล 2516 : 8) ให้ความหมายไว้คือ โครงการการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาเกี่ยวกับภาวะประชากรในครอบครัว ชุมชน ประเทศ และโลก โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะก่อให้เกิดเจตคติในทางรับฝึชอบ และมีการปฏิบัติอย่างมีเหตุผลต่อภาวะประชากรนั้น ๆ

กระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ 2519 : 2) ได้ให้ความหมายว่า ประชากรศึกษา คือกระบวนการทางการศึกษาที่มุ่งหวังจะช่วยให้บุคคลได้เรียนรู้เกี่ยวกับประชากร และผลสืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงภาวะประชากร รวมทั้งปัญหาที่เกี่ยวข้องที่มีต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชน ประเทศ และโลก จุดมุ่งหมายเพื่อจะสร้างความตระหนัก เพิ่มพูนความรู้และเสริมสร้างเจตคติ และการปฏิบัติที่รับฝึชอบเพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชน ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

เบอลสัน (Burleson. 1968 : 1) ได้ให้ความหมายว่า ประชากรศึกษา คือ การแสวงหาความรู้และเจตคติเกี่ยวกับประชากร ครอบครัว เพศและค่านิยมพื้นฐานที่สำคัญ

วีเคอร์แมน (Viederman. 1971 : 11) ได้ให้ความหมายว่า ประชากรศึกษาเป็น กระบวนการที่นักเรียนสืบเสาะแสวงหาธรรมชาติและความหมายของกระบวนการด้านประชากร คุณลักษณะของประชากร สาเหตุการเปลี่ยนแปลงประชากร และผลสืบเนื่องของกระบวนการกับ คุณลักษณะเหล่านี้ และการเปลี่ยนแปลงอันจะมีผลต่อตัวเขา ครอบครัว สังคม และโลก

จากคำจำกัดความที่กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นได้ว่าในทุก ๆ ความหมายมีส่วนคล้ายคลึงกันในแง่ที่มุ่งให้ประชากรทุกคนมีส่วนร่วมรับรู้และร่วมแก้ไขปัญหาดังกล่าว ที่เกิดขึ้นจากการเพิ่มประชากรและพฤติกรรมที่สอดคล้องกับสถานการณ์ทางประชากรทั้งสิ้น

จุดมุ่งหมายของประชากรศึกษา

ประชากรศึกษา มีจุดมุ่งหมายหลักที่จะช่วยปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกเพศทุกวัยให้ดีขึ้น โดยให้ความรู้เกี่ยวกับภาวะประชากรทุก ๆ ระดับ (ครอบครัว ชุมชน ประเทศ โลก) สาเหตุที่ทำให้เกิดภาวะเช่นนั้น และผลสืบเนื่องจากการมีภาวะประชากรดังกล่าว จุดมุ่งหมายย่อยของประชากรศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับหลักสูตรประชากรศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จึงประกอบด้วยจุดมุ่งหมายดังต่อไปนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2521 : 1)

1. ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาวะประชากร สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงประชากร และผลที่ตามมา ตลอดจนแนวทางที่จะช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหประชาการ
2. ให้เกิดเจตคติที่รับผิดชอบต่อภาวะประชากร
3. ให้สามารถตัดสินใจและปฏิบัติต่อภาวะประชากรอย่างมีเหตุผล
4. ให้สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในการปรับปรุงคุณภาพชีวิต
5. ให้มีความกระตือรือร้นที่จะใช้ความรู้และประสบการณ์ในด้านประชากร เพื่อช่วยกระตุ้น ความเป็นอยู่ของสังคมให้ดีขึ้น

กรมพลศึกษา (สำนักงานวิทยาลัยพลศึกษาส่วนภูมิภาค 2525 : ไม่มีเลขหน้า) ได้บรรจุ วิชาประชากรศึกษา ไว้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง พลศึกษาและสุขศึกษา พ.ศ. 2525 โดยมีจุดมุ่งหมายของการศึกษาไว้ดังนี้

1. เพื่อให้รู้จักและเข้าใจเรื่องประชากรศึกษา
2. เพื่อให้รู้ปัญหาการเพิ่มและการเปลี่ยนแปลงประชากร
3. เพื่อให้ตระหนักถึงปัญหาประชากร และรับผิดชอบต่อภาวะประชากร

จะเห็นว่า ประชากรศึกษามีได้มีจุดมุ่งหมายที่จะบังคับให้ผู้เรียน มีพฤติกรรมไปในทิศทางหนึ่ง ทางใดโดยเฉพาะ แต่มีเพียงว่า เมื่อบุคคลได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชากรศึกษาแล้ว เขาเหล่านั้นน่าจะสามารตัดสินใจดำเนินการหรือมีพฤติกรรมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประชากร ซึ่งจะมีผล ต่อตนเอง ต่อครอบครัว ตลอดจนสวัสดิภาพของสังคมได้ดีกว่าบุคคลผู้ไม่มีความรู้หรือไม่เคยผ่านการศึกษ วิชานี้ (เดลีว บุรีภักดิ์ สวัสดิ์ จงกล และ สิริพร ศักดิ์เศรษฐ 2520 : 23 - 24)

วิธีแก้ปัญหประชาการ

การแก้ปัญหประชาการ ตามนโยบายประชากรของประเทศไทย ได้เห็นว่า การวางแผน ครอบครัวเป็นกิจกรรมที่สำคัญในการแก้ปัญห โดยรัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนการวางแผนครอบครัว ด้วยระบบสมัครใจ เพื่อแก้ปัญหเกี่ยวกับการเพิ่มประชากรสูงมากที่เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ 2519 : 18)

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ให้เสนอแนะถึงผลสะท้อนที่เกิดจากการเพิ่มของ ประชากรอย่างรวดเร็ว มีผลต่อด้านการศึกษา การเกษตรและที่ดิน การประกอบอาชีพ และมาตรฐาน

การครองชีพของประชากรโดยเฉพาะในเขตชนบท จากผลสะท้อนดังกล่าวเป็นเหตุให้เกิดมีการวางแผนครอบครัวขึ้นอย่างจริงจัง เพื่อแก้ปัญหาความไม่สมดุลย์ดังได้กล่าวมาและเพื่อให้ผู้ที่ได้เกิดมามีชีวิตอยู่อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ 2519 : 21)

การแก้ปัญหาประชากรที่สนใจกระทำในขณะนี้ ก็คือ การโฆษณาประชาสัมพันธ์และการให้การศึกษาแก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้เข้าใจปัญหาต่าง ๆ ของการมีบุตรเกินไป ได้ทราบว่าเป็นปัจจุบัน มีวิธีที่ปลอดภัยสำหรับลดการมีบุตร หรือจะไม่ให้มีบุตรต่อไปอีกก็ได้และมีสถานที่ใดบ้างที่จะให้บริการดังกล่าว ซึ่งการดำเนินงานประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวในปัจจุบันนี้ นอกจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งของรัฐและเอกชนแล้ว ผู้นำท้องถิ่น อาทิ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ครู เป็นต้น ก็เป็นบุคคลที่มีความสำคัญต้องงานวางแผนครอบครัวมากเช่นกัน เพราะผู้นำท้องถิ่นดังกล่าวเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนเป็นผู้นำในด้านความคิดและการปฏิบัติ มีอิทธิพลที่จะชักจูงประชาชนให้กระทำ หรือละเว้นการกระทำใด ๆ ได้ ประชาชนจะได้รับประโยชน์จากการวางแผนครอบครัวมากที่สุด หากมีผู้นำที่มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการวางแผนครอบครัว สามารถที่จะให้คำปรึกษา แนะนำ ชี้แจง หรือเผยแพร่ความรู้ต่าง ๆ การยอมรับหรือการปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของผู้นำท้องถิ่นจะเป็นตัวอย่างที่ดีกับประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ (กระทรวงสาธารณสุข 2524 : คำนำ)

แนวความคิดของบุคคลที่เกี่ยวข้อง

บุญเลิศ เลี้ยวประไพ มีแนวคิดที่ว่า "... อัตราครอบครัวไทยจะมีบุตรเฉลี่ยครอบครัวละ 2 - 3 คน อัตราการสืบพันธุ์สุทธิ เท่ากับร้อยละ 1.5 โดยอาศัยแนวคิดที่ว่า ประชากรที่เกิดมาใหม่ เพื่อทดแทนความมรดา โอกาสที่ประชากรจะเพิ่มขึ้นในอนาคตจึงมีน้อย..." (บุญเลิศ เลี้ยวประไพ 2521 : บทคัดย่อ)

สรารุณ กองสิริ และ เขมรุ์ บุญประเทือง มีแนวคิดที่ว่า "... ผลการเพิ่มประชากรต่อการปรับปรุงการศึกษา การสาธารณสุข การมีงานทำ สภาพแวดล้อม และการขาดแคลนที่ดิน ฯลฯ ถ้าหากอัตราการเกิดลดลง จำนวนนักเรียนจะเพิ่มขึ้นในอัตราที่ช้าลง ระหว่าง พ.ศ. 2513 - 2543 การลดลงของอัตราการเกิดจะช่วยประหยัดทรัพยากร ซึ่งสามารถนำไปใช้สำหรับบริการสาธารณะต่าง ๆ ได้ เช่น บริการด้านการศึกษา สาธารณสุข ฯลฯ แล้วจะประหยัดทรัพยากรได้มากทีเดียว นอกจากนั้น

เป็นผลให้ประเทศได้พัฒนาก้าวหน้าต่อไป งานโภชนาการเป็นงานที่มีผลโดยตรงต่อคุณภาพประชากร จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้ประชากรมีภาวะโภชนาการที่ดี และเป็นประชากรที่มีคุณภาพชีวิต"

(ประเสริฐ สุวณฺส 2521 : 600)

วทัญญู ณ กลาง สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ให้แนวคิดเกี่ยวกับผลของการเพิ่มประชากรที่มีต่อสิ่งแวดล้อมว่า "...การเพิ่มของประชากรมีผลต่อสิ่งแวดล้อม ทำให้กระทบกระเทือนถึงปัจจัยสี่ เช่น ความต้องการเพิ่มอาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค แนวทางแก้ปัญหา คือ การลดอัตราการเกิด เพื่อส่งเสริมให้ชนบทพึ่งตนเองได้อย่างเพียงพอ มีมาตรการในการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและได้ผลคุ้มค่า ควบคุมการเติบโตของเมืองและชุมชนไม่ให้เพิ่มขนาดเกินความเหมาะสม มีระบบการใช้ที่ดิน สาธารณูปโภค ที่พักผ่อนหย่อนใจ และการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี (วทัญญู ณ กลาง 2521 : 621)

โกวิท วรพิพัฒน์ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนประชากรศึกษาไว้ว่า "...กระทรวงศึกษาธิการ สามารถช่วยการแก้ปัญหาค่าเพิ่มของประชากรได้โดยการให้การศึกษา อีกทั้งเตรียมประชาชนให้พร้อมในการที่จะวินิจฉัยปัญหาได้อย่างเหมาะสมด้วย ฉะนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงได้แทรกหลักสูตรประชากรศึกษาไว้ในโครงการศึกษาทุกระดับ ทั้งในและนอกโรงเรียน ในขณะเดียวกันก็ได้จัดทำระบบเผยแพร่ข่าวสาร เพื่อประชาชนในชนบทเป็นการเฉพาะขึ้น เช่น จัดตั้งศูนย์กลางการอ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน เป็นต้น และสิ่งที่จะต้องดำเนินการก็คือ การโน้มน้าวความรู้ให้นำเรื่องเกี่ยวกับประชากรมาพูดกระตุ้นให้นักเรียนสามารถมองเห็น และแก้ปัญหาซึ่งเกี่ยวข้องกับตนเอง และสังคมส่วนรวมได้" (โกวิท วรพิพัฒน์ 2521 : บทคัดย่อ)

จากนโยบายและแนวความคิดต่าง ๆ ที่กล่าวข้างต้น จะเห็นว่า หน่วยงานต่าง ๆ เช่น กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย ฯลฯ มีแนวความคิดที่จะต่อต้านการเพิ่มของประชากรที่ไม่สมดุลกับทรัพยากรและเศรษฐกิจของชาติ ให้มีแนวโน้มที่จะแก้ไขปัญหาค่าเพิ่มจากประชากรให้กลืนคลายลงได้ เพื่อความอยู่ดีกินดี มีคุณภาพชีวิตที่ดีเป็นกำลังของชาติสืบต่อไป

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

จากการศึกษาค้นคว้าผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นที่มีต่อการวางแผนครอบครัว ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทำการศึกษาวิจัยไว้บ้างแล้ว ซึ่งพอจะสรุปหรือแยกพิจารณาได้ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยทางสังคม เกี่ยวกับการศึกษา เขตที่อยู่อาศัย
2. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ เกี่ยวกับการ อาชีพ รายได้
3. ปัจจัยทางประชากร เกี่ยวกับการ เพศ จำนวนบุตร
4. ปัจจัยทางการจัดโปรแกรมการเรียนรู้ ได้แก่ วิชาเอกสุขศึกษาและเอกพลศึกษา

1. ปัจจัยทางสังคม

ปัจจัยทางสังคมมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของนักศึกษาคือ

1.1 การศึกษาของบิดาหรือมารดา

อารี สมบูรณ์สุข และ นิกร คุศลสิน (อารี สมบูรณ์สุข และ นิกร คุศลสิน 2513 : 2)

ได้ทำการสำรวจทัศนคติของนักศึกษาแพทย์ที่มีต่อการวางแผนครอบครัว ผลการศึกษาพบว่า แนวความคิดของบุคคลระดับสูงนั้น มักเป็นไปในทางสนับสนุน นั่นคือ นักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่เห็นว่าการวางแผนครอบครัวเป็นสิ่งที่จำเป็นและไม่มาปลาย

นิภา บุรินทรางกูร (นิภา บุรินทรางกูร 2515 : 99 - 116) ได้ทำการศึกษาผลของความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการปฏิสนธิที่มีต่อการยอมรับพฤติกรรมการวางแผนครอบครัวของสตรีหลังคลอดบุตรในโรงพยาบาลศิริราช ผลของการวิจัยปรากฏว่า ปัจจัยทางด้านการศึกษาของสตรีมีความสำคัญคือ สตรีที่มีการศึกษาสูงกว่าระดับประถมศึกษาจะมีบุตรน้อยกว่าสตรีที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือไม่มีการศึกษา ผู้ที่มีบุตร 1 - 2 คน มีประมาณ ร้อยละ 88 ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและมหาวิทยาลัย ร้อยละ 62 มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา และร้อยละ 46 เป็นผู้ที่ไม่มีการศึกษา อย่างไรก็ตามก็ยังมีข้อที่น่าสังเกตได้ว่า แม้สตรีที่มีการศึกษาสูงจะนิยมการมีบุตรน้อยก็ตาม แต่ต่อการยอมรับของสตรีกลุ่มนี้ก็ยังคงอยู่ในระดับต่ำมาก

สมหมาย วันสอน (สมหมาย วันสอน 2514 : 20) ได้ทำการศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และประชาชนที่มีอิทธิพลต่ออายุแรกสมรสของคนไทยในชนบท ผลปรากฏว่า ประชากรที่สำเร็จการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ขึ้นไป สมรสเมื่ออายุ 24.6 ปี กลุ่มประชากรที่ได้รับการศึกษาระหว่างชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 สมรสเมื่ออายุ 23.6 ปี ส่วนกลุ่มประชากรที่ได้รับการศึกษาระหว่างชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 สมรสเมื่ออายุ 23.3 ปี

ยุพา อุดมศักดิ์ และประภาเพ็ญ สุวรรณ (ยุพา อุดมศักดิ์ และประภาเพ็ญ สุวรรณ 2517 : 235 - 247) ได้ศึกษาสำรวจความรู้ หัตถ์คดี และการปฏิบัติของครู และผู้บริหารการศึกษา ระดับการศึกษาเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ผลของการศึกษาพบว่า ในกลุ่มครูที่มีตัวแปรทางด้าน ภูมิศาสตร์และระดับการศึกษาของครู มีผลทำให้ครูมีทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และยังพบว่า ครูที่มีพื้นความรู้ปริญญาตรีหรือสูงกว่าอนุปริญญาทางการศึกษาหรือ เทียบเท่า และประกาศนียบัตรทางการศึกษาจะมีทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวไปในทางที่เห็นด้วย มากกว่าครูที่มีพื้นความรู้ต่ำกว่าประกาศนียบัตรทางการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

พิชิต พัทธกะเทพสมบัติ และวิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ (พิชิต พัทธกะเทพสมบัติ และวิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ 2517 : 22) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของสตรีในชนบทและเขต เมืองมีความสัมพันธ์กับการศึกษา ในเขตชนบทสตรีที่ได้รับการศึกษาสูงกว่าการศึกษามัธยมศึกษา (ป.4) ใช้วิธีการวางแผนครอบครัวชนิดหนึ่งมากกว่าสตรีที่ได้รับการศึกษาดำกว่าการศึกษามัธยมศึกษา (ต่ำกว่า ป.4) สำหรับในเขตเมืองสตรีที่ไม่เคยได้รับการศึกษาเลยใช้วิธีการวางแผนครอบครัวน้อยที่สุด กลุ่มสตรีที่ได้รับการศึกษาระหว่างประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใช้วิธีป้องกันการปฏิสนธิ มากกว่าสตรีที่สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาในเขตชนบท

ศักดิ์ประเสริฐ ทรัพย์ประเสริฐ (ศักดิ์ประเสริฐ ทรัพย์ประเสริฐ 2517 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา ในการวางแผนครอบครัวเพื่อสวัสดิการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ อาจารย์ซึ่งปฏิบัติงานในโรงเรียนมัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา จำนวน 203 คน ผลจากการศึกษาพบว่า อาจารย์โสด และอาจารย์ที่สมรส ส่วนมากมีความรู้ขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวอยู่บ้างแล้ว แหล่งที่ให้ความรู้แก่อาจารย์ส่วนมากในเรื่องนี้คือ สื่อมวลชน ได้แก่ วิทยู โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ อาจารย์ทั้งสองกลุ่มเกือบร้อยละ 95 เห็นด้วยกับการคุมกำเนิด และ ยอมรับว่าการวางแผนครอบครัวมีผลดีต่อประเทศชาติ ซึ่งรัฐบาลควรเร่งดำเนินการทันที อาจารย์ทั้งสองกลุ่มเกือบร้อยละ 100 เห็นด้วยกับรัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนการวางแผนครอบครัว ในแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 และเห็นว่าการวางแผนครอบครัวมีประโยชน์ต่อการส่งเสริม คุณภาพชีวิตของสมาชิกแต่ละคนในครอบครัว นอกจากนี้ยังเห็นด้วยกับการจะบรรจุวิชาประชากรศึกษา ไว้ในหลักสูตรการศึกษาทุกระดับ

เรื่องอุไร ศรีนิลทา และ อรวินท์ เหมะศิลปิน (เรื่องอุไร ศรีนิลทา และอรวินท์ เหมะศิลปิน 2518 : 29 - 31) ได้ทำการวิจัยเรื่องความรู้และการปฏิบัติของผู้นำสตรีชนบท ในเรื่องประชากรและการวางแผนครอบครัว กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้นำสตรีจำนวน 30 คน จาก ชนบท 9 จังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และผู้นำสตรี จำนวน 37 คน จากชนบทใน 4 จังหวัด ภาคใต้ สตรีส่วนใหญ่มีอาชีพทางเกษตร และสำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีเพียงร้อยละ 4 ที่อ่านหนังสือไม่ออก ในเรื่องความรู้ ผู้วิจัยพบว่า ผู้นำสตรีมีความรอบรู้ไม่น้อยมากคือ 7 ใน 10 คน ใน กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเกือบทุกคนในกลุ่มภาคใต้ ไม่ทราบช่วงเวลาที่ใช้สุก ประมาณ 4 ใน 10 ของทั้ง 2 กลุ่ม ไม่ทราบการตั้งครรภ์เกิดขึ้นได้อย่างไร และ 7 ใน 10 คน ไม่ทราบว่า เมื่อไรจึงจะเรียกได้ว่าตนเองตั้งครรภ์

ผุสดี ธรรมรักษ์ (ผุสดี ธรรมรักษ์ 2518 : 92 - 93) ได้ศึกษาลักษณะพฤติกรรมในการป้องกันการปฏิสนธิของสตรีผู้มารับบริการการวางแผนครอบครัวในจังหวัดปราจีนบุรี โดยศึกษากลุ่ม สตรีที่มารับบริการวางแผนครอบครัวที่โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศ จังหวัดปราจีนบุรี และสถานีนามัยชั้นหนึ่ง 3 แห่งคือ อำเภอสระแก้ว อำเภอกบินบุรี และอำเภอรัญประเทศ ผลจากการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาของบิดามารดาของสตรีที่มารับบริการวางแผนครอบครัวมีผลต่อพฤติกรรมการวางแผนครอบครัวคือ ผู้ที่บิดามารดามีฐานะทางการศึกษาดีกว่าเป็นผู้สามารถที่จะเลือกใช้วิธีการป้องกันการปฏิสนธิที่มีประสิทธิภาพสูงกว่า และได้ผลมากกว่าผู้ที่มีบิดามารดาการศึกษาต่ำกว่า

สุรัฐ ศิลปอนันต์ (สุรัฐ ศิลปอนันต์ 2519 : 307) ได้กล่าวสนับสนุนผลการวิจัยหลาย ประเทศ ยืนยันว่าระดับการศึกษาของแม่ (จำนวนปีที่เข้าโรงเรียน) มีความสัมพันธ์กับอัตราการอยู่รอดของทารก แม่ที่เคยได้รับการศึกษาหลายปี เด็กที่คลอดจะตายน้อยกว่าแม่ที่มีการศึกษาน้อยหรือไม่เลย

ชัยวัฒน์ ปัญจพงษ์ (ชัยวัฒน์ ปัญจพงษ์ 2519 : 26) ได้ทำการศึกษาระดับการศึกษาของผู้สมรสกับการยอมรับการวางแผนครอบครัว ผลการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาของกลุ่มสมรสเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้กลุ่มสมรสมีโอกาสรับทราบ เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น กลุ่มสมรสที่มีการศึกษาสูงมักจะมีบุตรน้อย

ศิริวรรณ ศิริบุญ (ศิริวรรณ ศิริบุญ 2522 : 233) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความรู้ทาง ด้านประชากรศึกษาระหว่างครูมัธยมศึกษาที่มีการศึกษาสูง (ปริญญาตรี, สูงกว่าปริญญาตรี) การศึกษาปานกลาง (ป.กศ.สูง และอนุปริญญา) การศึกษาต่ำ (ต่ำกว่า ป.กศ.สูง) ผลของการศึกษา

พบว่า ครูมัธยมศึกษาที่มีการศึกษาสูงเป็นกลุ่มที่มีความรู้ทางด้านประชากร การวางแผนครอบครัว และเพศศึกษาดีที่สุด รองลงมาคือครูที่มีการศึกษาปานกลาง และการศึกษาต่ำ ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบทัศนคติด้านประชากรศึกษาระหว่างครูมัธยมศึกษาที่มีการศึกษาต่างกัน พบว่า ครูมัธยมศึกษาที่มีการศึกษาสูงเป็นกลุ่มที่มีทัศนคติต่อเรื่องประชากร การวางแผนครอบครัว และเพศศึกษาดีที่สุด รองลงมาคือ ครูมัธยมศึกษาปานกลาง และครูมัธยมศึกษาที่มีการศึกษาต่ำ

อรพินท์ บุญนาค และระพีพรรณ หุ่นพานิชย์ (อรพินท์ บุญนาค และระพีพรรณ หุ่นพานิชย์ 2524 : 48) ได้ศึกษาสำรวจความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติด้านการวางแผนครอบครัวและขนาดครอบครัวที่ปรารถนาของไทย เป็นโครงการศึกษาเปรียบเทียบกับโครงการวิจัยต่อเนื่องระยะยาว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ 3,086 ครอบครัว เขตเมือง 550 ครอบครัว และในเขตชนบทตามภาคต่าง ๆ 2,536 ครอบครัว ผลการสำรวจพบว่า ระดับการศึกษาของสตรีที่แตกต่างกันทั้งในเขตเมืองและชนบท มีผลต่อการยอมรับและปฏิบัติด้านการวางแผนครอบครัวที่แตกต่างกัน ซึ่งหมายถึง สตรีทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท ซึ่งได้รับการศึกษาสูงกว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ ยอมรับและกำลังใช้วิธีป้องกันการปฏิสนธิมากกว่าสตรีที่มีการศึกษาน้อยกว่า

สถาบันวิจัยประชากรและสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยมหิดล (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยมหิดล 2525 : 16) ได้สรุปผลการสัมมนาทางวิชาการเรื่อง ภาวะเจริญพันธุ์ว่า สตรีที่มีการศึกษาสูงมีทัศนคติเห็นด้วยกับวิธีคุมกำเนิดมากกว่าสตรีที่มีการศึกษาต่ำ

โรเบิร์ต (Robert. 1965 : 580 - 581) ได้ศึกษาสำรวจความรู้ และทัศนคติที่มีต่อการคุมกำเนิดที่ประเทศบาบาโคส ในปี ค.ศ. 1964 ผลของการสำรวจพบว่า สตรีที่มีการศึกษาสูงย่อมมีความรู้ในเรื่องวิธีคุมกำเนิดอย่างน้อย 1 วิธี ด้วยอัตราร้อยละที่เพิ่มขึ้นตามลำดับของจำนวนปีที่ได้รับการศึกษา เช่น สตรีที่มีจำนวนปีของการศึกษา 4, 5, 6, 7 และระดับมัธยมศึกษาหรือสูงกว่าขึ้นไป มีความรู้ร้อยละ 34.7, 68.9, 79.2, 80.0 และ 81.5 ตามลำดับ

ฮ็อก (Hock. 1968 : 702 - 708) ได้ทำการสำรวจทัศนคติและความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของกลุ่มมารยาในประเทศมาเลเซีย ระหว่างปี ค.ศ. 1966 ถึงกลางปี ค.ศ. 1967 ผลการสำรวจพบว่า สตรีผู้ซึ่งไม่มีการศึกษาเห็นด้วยกับการคุมกำเนิดร้อยละ 65.5 และเคยทราบเกี่ยวกับจำนวนวิธีคุมกำเนิด ตั้งแต่ 1 วิธี หรือมากกว่า 1 วิธี ร้อยละ 28.7 สตรีที่มีจำนวนปีของการศึกษา 1 - 5 ปี เห็นด้วยกับการคุมกำเนิดร้อยละ 75.2 และเคยทราบเกี่ยวกับ

การคุมกำเนิด ตั้งแต่ 1 วิธี หรือมากกว่า ร้อยละ 53.2 ส่วนสตรีที่มีจำนวนปีการศึกษา ตั้งแต่ 6 ปี หรือมากกว่า เห็นด้วย ร้อยละ 75.6 และเคยทราบวิธีการคุมกำเนิด ตั้งแต่ 1 วิธี หรือมากกว่า ขึ้นไปร้อยละ 71

รอส และสมิธ (Ross and Smith. 1969 : 8) ได้สำรวจความรู้ทัศนคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ณ ประเทศเกาหลี พบว่า ผู้ที่ไม่รู้หนังสือนั้นเคยได้ยินวิธีคุมกำเนิดร้อยละ 76 ผู้ที่มีความรู้ระดับประถมศึกษา เคยได้ยินร้อยละ 85 ผู้ที่มีการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยเคยได้ยินร้อยละ 95 แต่เมื่อถามถึงการทราบโดยละเอียดอย่างน้อย 1 วิธี อัตราของผู้ที่ทราบลดลง ผู้ที่ไม่รู้หนังสือเคยทราบเพียงร้อยละ 45 ผู้ที่มีความรู้ระดับประถมศึกษาทราบร้อยละ 57 ผู้ที่มีการศึกษาชั้นมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัย ทราบร้อยละ 76 ส่วนทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวนั้น ผู้ที่มีการศึกษาสูงมีความเห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อย ดังจะเห็นได้ว่า ผู้ที่มีการศึกษาระดับวิทยาลัยจะเห็นด้วยร้อยละ 97 ที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา เห็นด้วยร้อยละ 90 และผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษา เห็นด้วยร้อยละ 76

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (Prasithrathsint. 1971 : 342) ได้ทำการวิจัยเรื่อง Economic and Fertility Behaviors of the Rural People in Thailand เพื่อขอรับปริญญาเอกจากมหาวิทยาลัย Brown การวิจัยได้พบว่าระดับการศึกษาของชาวชนบทไทยมีอิทธิพลต่อความรู้ ทัศนคติและการปฏิบัติ กลุ่มผู้มีการศึกษาสูงมีแนวโน้มจะมีความรู้มากกว่า มีทัศนคติดีกว่า และปฏิบัติการคุมกำเนิดมากกว่า และจากการวิจัยฉบับเดียวกันยังพบว่า ผู้รู้เรื่องคุมกำเนิดมักจะมีทัศนคติที่ดี และผู้ที่มีทัศนคติดีมักจะปฏิบัติการคุมกำเนิดมากกว่าผู้ที่มีทัศนคติไม่ดีต่อการคุมกำเนิด

ฟิลลิปส์ (Phillips. 1972 : 20) ได้ศึกษาความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของพนักงานในโรงงานทอผ้า เมืองบอมเบย์ ประเทศอินเดีย พบว่า คนงานที่รู้หนังสือมีแนวโน้มที่จะรู้เรื่องการวางแผนครอบครัวได้ดีกว่าผู้ที่ไม่รู้หนังสือ และยังพบว่าผู้รู้หนังสือยังมีความเชื่อเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวดีกว่าผู้ที่ไม่รู้หนังสือ

โรเซนไวท์ (Rosenwaik. 1972 : 129) ได้ศึกษาถึง การศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้แนวโน้มของการสมรสเกิดความแตกต่างกันได้ ทำการศึกษาในสหรัฐอเมริกาพบว่าการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้อายุแต่งงานต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ เบเยอร์ (Bayer. 1969 : 239)

ได้ศึกษาจากนักศึกษาระดับเตรียมอุดมศึกษา ทั้งหญิงและชาย ผลการศึกษา พบว่า การศึกษามีผลทำให้เกิดความแตกต่างในการแต่งงาน เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ ลิมานนท์ (Limanonda. 1976 : 19) ได้ทำการศึกษาในเรื่องเดียวกัน พบเช่นเดียวกัน การศึกษามีผลต่ออายุแรกสมรส นั่นคือผู้ที่ได้รับการศึกษาสูงจะแต่งงานช้ากว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาน้อย

จากผลงานวิจัยดังกล่าวมา แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่มีความรู้ หรือมีระดับการศึกษาสูงย่อมมีผลทางด้านความคิดเห็นและการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ดังว่าผู้ที่มีการศึกษาคำหรือไม่มีการศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า การศึกษาของบิดาหรือมารดาที่ต่างกันมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นที่มีต่อการวางแผนครอบครัวของนักศึกษา น่าจะแตกต่างกันด้วย

1.2 ภูมิสำเนา

ความถี่ของการบุตรเพิ่มมีผลอย่างมากที่สุดต่อการใช่วิธีการวางแผนครอบครัว ซึ่งเป็นผลจากการศึกษา พิษิต พิทักษ์เทพสมบัติ และวิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ โดยใช้ข้อมูลจากโครงการวิจัยต่อเนื่องระยะยาว พบว่า สตรีที่อาศัยในชนบทแทบทั้งหมดที่ต้องการบุตรเพิ่มโดยไม่ได้ใช้วิธีการวางแผนครอบครัวเลย ดังนั้นจึงพอจะสรุปได้ว่า การใช้การวางแผนครอบครัวในชนบท เพื่อเว้นระยะการมีบุตรแทบจะไม่มี จะมีเฉพาะสตรีที่ไม่ต้องการบุตรเพิ่มแล้ว สำหรับสตรีที่ไม่แน่ใจว่าต้องการบุตรเพิ่มหรือไม่ จะทราบวิธีการป้องกันการปฏิสนธิหรือยอมรับการวางแผนครอบครัวน้อยที่สุด ทั้งในเขตเมืองและชนบท (พิษิต พิทักษ์เทพสมบัติ และ วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ 2517 : 23 - 24)

จากการศึกษาของ พิษิต พิทักษ์เทพสมบัติ โดยใช้ข้อมูลของโครงการวิจัยต่อเนื่องระยะยาวเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และประชากรไทย ในรอบแรกเมื่อปี 2512 - 2513 พบว่า สตรีที่อยู่ในวัยเจริญพันธุ์และสมรสแล้ว ส่วนใหญ่มีความรู้อย่างผิวเผิน และเห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวกว่า 3 ใน 4 ของสตรีในเขตชนบท และกว่าร้อยละ 90 ของสตรีในเมือง สามารถเอ่ยชื่อวิธีคุมกำเนิดอย่างน้อย 1 วิธี สตรีทั้งในเขตชนบทและเขตเมืองกว่าครึ่ง เห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัว แต่ในเขตชนบทมีเพียงร้อยละ 11 ของสตรีที่สมรสแล้วที่กำลังใช้วิธีป้องกันการปฏิสนธิสำหรับในเขตเมืองอื่น ๆ และในเขตกรุงเทพมหานคร มีสตรีที่กำลังใช้วิธีป้องกันการปฏิสนธิ เพียงร้อยละ 29 และ 36 ตามลำดับ อย่างไรก็ตามจากการรายงานผลวิจัยในรอบสอง (2515 - 2516) พบว่า สัดส่วนของสตรีในเขตชนบทที่ใช้วิธีคุมกำเนิดมีเพิ่มขึ้นเท่าตัว อาจจะเป็นเพราะนโยบายที่มุ่งไปสู่สตรีในชนบทของโครงการวางแผนครอบครัวแห่งชาติ (พิษิต พิทักษ์เทพสมบัติ และ สุวัฒนา วิบูลย์เศรษฐ 2517 : 10)

หุสดี ธรรมรักษ์ (หุสดี ธรรมรักษ์ 2518 : 93) ได้ศึกษาลักษณะพฤติกรรมในการป้องกันการปฏิสนธิของสตรีผู้มารับบริการวางแผนครอบครัวในจังหวัดปราจีนบุรี โดยเปรียบเทียบระหว่างเขตเมือง และเขตชนบท ผลปรากฏว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองใช้วิธีใส่ห่วงอนามัยและผ่าตัดทำหมันมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตชนบท ซึ่งในเขตชนบทนิยมใช้ยาเม็ดรับประทาน สูงกว่าในเขตเมือง คือใช้ร้อยละ 64.8 ส่วนผู้ที่อยู่ในเขตเมืองใช้ร้อยละ 51 ทั้งนี้เนื่องจากความแตกต่างทางด้านฐานะทางเศรษฐกิจและความสะดวกในการมารับบริการ

ศิริวรรณ ศิริบุญ (ศิริวรรณ ศิริบุญ 2522 : 234) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความรู้ทางด้านประชากรศึกษาระหว่างครูมัธยมศึกษาที่มีความรู้สูง (ปริญญาตรี, สูงกว่าปริญญาตรี) การศึกษาปานกลาง (ป.กศ.สูง, อนุปริญญา) การศึกษาค่ำ (ต่ำกว่า ป.กศ.สูง) ผลของการศึกษาพบว่า ครูมัธยมศึกษาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองมีความรู้เรื่องประชากร และมีทัศนคติต่อเพศศึกษาที่ดีที่สุด รองลงมาคือครูมัธยมศึกษาที่อาศัยอยู่อำเภออื่น ๆ และกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำสุดคือครูมัธยมศึกษาที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล และพบว่าครูมัธยมศึกษาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองมีความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษา และมีทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวที่ดีที่สุด รองลงมาคือครูมัธยมศึกษาที่พักอาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล และกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำสุดคือครูมัธยมศึกษาที่พักอาศัยอยู่อำเภออื่น ๆ

อรพินท์ บุนนาค และระพีพรรณ หุ่นพานิช (อรพินท์ บุนนาค และระพีพรรณ หุ่นพานิช 2524 : 32) ได้ทำการศึกษา ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติด้านการวางแผนครอบครัว และขนาดครอบครัวที่ปรารถนาของสตรีไทย ผลการศึกษาพบว่า ในเขตชนบทค่าเฉลี่ยจำนวนบุตรที่ปรารถนา 3.4 คน ในเขตเมือง 3.1 คน แสดงให้เห็นว่า สตรีในเขตชนบทยังคงมีจำนวนบุตรที่ปรารถนาสูงกว่าสตรีในเมืองอยู่เล็กน้อย และเมื่อเปรียบเทียบกับผลการวิจัยต่อเนื่องระยะยาวรอบแรก พ.ศ. 2512 - 2513 พบว่า จำนวนบุตรที่ปรารถนาจากการศึกษารั้งนี้ในเขตชนบทเท่ากับ 3.9 คน เขตเมืองอื่น ๆ เท่ากับ 3.8 เขตกรุงเทพมหานครเท่ากับ 3.6 คน จะเห็นได้ว่าจำนวนบุตรที่ปรารถนาได้ลดลงตามความแตกต่างระหว่างเขตที่อยู่อาศัย

ไดรเวอร์ (Driver. 1962 : 61) ได้ศึกษาถึงสังคมที่แตกต่างกัน เช่น สังคมชนบท และสังคมเมือง มีผลทำให้การสมรสมีลักษณะแตกต่างไปด้วย ได้ศึกษาในประเทศอินเดีย ผลจากการศึกษาพบว่า คนในชนบทมักให้บุตรสาวและบุตรชายของตนสมรสเร็วกว่าคนในเขตเมืองอายุแรกสมรส

ของสตรีในชนบทโดยเฉลี่ยประมาณ 13.4 - 13.6 ปี และผู้ชายประมาณ 21 ปี ส่วนในเขตเมือง อายุสมรสของสตรีโดยเฉลี่ย 15.5 ผู้ชาย 22.5

จากผลของงานวิจัยที่กล่าวมา ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่า ภูมิลำเนาหรือเขตที่อยู่อาศัยของนักศึกษาที่แตกต่างกัน น่าจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวแตกต่างกันด้วย

2. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

2.1 อาชีพ

สมหมาย วันสอน (สมหมาย วันสอน 2514 : 22) ได้ศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และประชากรที่มีอิทธิพลต่ออายุแรกสมรสของคนไทยในชนบท ผลของการศึกษาพบว่า การทำงานนอกบ้านของสตรีมีผลต่ออายุแรกสมรส ได้ศึกษาพบว่า ประเทศไทย สตรีที่ทำงานนอกบ้าน จะมีอายุแรกสมรสสูงกว่าสตรีที่ไม่ทำงานประมาณ 0.8 ปี คือสตรีที่ทำงานนอกบ้านแต่งงานเมื่ออายุ 20.6 ปี ส่วนสตรีที่ไม่ทำงานนอกบ้านแต่งงานเมื่ออายุ 19.8 ปี

จากการศึกษาของ ประไพ ศรีชัย และ ชื่นชม เพชรช่อ (ประไพ ศรีชัย และชื่นชม เพชรช่อ 2514 : 31) โดยใช้ตัวอย่างของผู้ป่วยหลังคลอดที่โรงพยาบาลศิริราช พบว่า สตรีที่มาใช้บริการในการวางแผนครอบครัวมีอัตราที่รับราชการมากที่สุด รองลงมาคืออาชีพทำไร่ - ทำนา และอาชีพค้าขาย คิดเป็นอัตราร้อยละ 91.6, 68.7, 68.2 และอาชีพรับจ้างรับบริการน้อยที่สุด คือร้อยละ 54.6 ส่วนใหญ่ของผู้มารับบริการให้เหตุผลว่าต้องการให้มีบุตรห่างออกไปและไม่ต้องการมีบุตรอีก

จากการศึกษาของ นภาพร บุรพาณะ (นภาพร บุรพาณะ 2515 : 34) โดยใช้ข้อมูลของโครงการต่อเนื่องระยะยาวเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และประชากรไทย รอบแรกของเขตเมือง พบว่า สตรีที่กำลังวางแผนครอบครัว เมื่อพิจารณาตามกลุ่มอาชีพของสามี กลุ่มอาชีพรับราชการ และทำงานโดยใช้วิชาชีพ มีร้อยละ 47.6 และ 40.7 ที่กำลังวางแผนครอบครัวตามลำดับ และกลุ่มอาชีพเกษตรกรมีการวางแผนครอบครัวต่ำสุด คือ ร้อยละ 29.6

เศรษฐ เป็ล้องเข็ญ (เศรษฐ เป็ล้องเข็ญ 2515 : 60) ได้ศึกษาความรู้ของสตรีไทยในชนบทเกี่ยวกับการป้องกันการปฏิสนธิ พบว่า สตรีที่มีประกอบอาชีพพ่อค้า ข้าราชการ ครู เสมียน พนักงาน มีความรู้ ร้อยละ 33.9 สตรีที่มีสามีประกอบอาชีพรับจ้างแรงงาน มีความรู้ ร้อยละ 33 สตรีที่มีสามีประกอบอาชีพเกษตรกร มีความรู้ ร้อยละ 19 ส่วนสตรีที่มีสามีประกอบอาชีพอื่น และว่าง

งานมีความรู้ ร้อยละ 40 สำหรับสุนทรีย์ สุวิปกิจ (สุนทรีย์ สุวิปกิจ 2520 : 35) ได้ศึกษาสำรวจภาวะเจริญพันธุ์และการวางแผนครอบครัวของสตรีในกรุงเทพมหานคร พบว่า สตรีที่ทำงานนอกบ้านมีความรู้เรื่องการวางแผนครอบครัว คือตอบว่าทราบเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ร้อยละ 88.2 ส่วนที่ตอบว่าไม่ทราบ ร้อยละ 10.9 ส่วนสตรีที่ไม่ทำงานตอบว่า ทราบเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ร้อยละ 87.6 ส่วนที่ตอบว่าไม่ทราบ ร้อยละ 12

มุสตี ธรรมรักษ์ (มุสตี ธรรมรักษ์ 2518 : 93 - 94) ได้ศึกษาลักษณะพฤติกรรมในการป้องกัน การปฏิสนธิของสตรีผู้มารับบริการวางแผนครอบครัวในจังหวัดปราจีนบุรี โดยศึกษาเปรียบเทียบด้านอาชีพ ผลการศึกษาพบว่า สตรีที่มีอาชีพเกษตรกรรมใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดสูงกว่าอาชีพอื่น ๆ และมีการทำหมันน้อยที่สุด ส่วนสตรีที่ใช้วิธีทำหมันมากที่สุดคือ สตรีที่รับราชการ และสตรีที่สามีมีอาชีพรับราชการ

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (Prasithrathasint, 1971 : 82) ได้ศึกษาสำรวจความรู้ทัศนคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของสตรีกับสถานภาพทางเศรษฐกิจ พบว่า สตรีที่ทำงานนอกบ้านมีความรู้ด้านการคุมกำเนิด ร้อยละ 86.1 เห็นด้วยกับการคุมกำเนิด ร้อยละ 65.7 ส่วนสตรีที่ทำงานบ้านมีความรู้ดังกล่าว ร้อยละ 69.1 มีทัศนคติเห็นด้วยถึง ร้อยละ 81.3 สำหรับเพรสตัน และริชาร์ด (Preston and Richards, 1975 : 209) ได้ศึกษาเกี่ยวกับอาชีพของสตรีในโปรตุเกสที่มีอิทธิพลต่อการสมรส ผลจากการศึกษาพบว่า สตรีที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมมีอัตราการแต่งงานต่ำกว่าสตรีทั่วไป

ผลงานวิจัยข้างต้น แสดงให้เห็นว่า อาชีพบางอย่างที่ต้องการมีสมาชิกมาก เพื่อใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพ หรือเพื่อช่วยเหลือในด้านการทำงานต่าง ๆ อาชีพบางอย่างมีผลต่ออายุแรกสมรสของสตรี ช่วยให้สมรสและเจริญพันธุ์ได้เร็วหรือช้า ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเพิ่มของประชากรเป็นอย่างมาก ดังนั้นผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ลักษณะอาชีพที่แตกต่างกันของบิดาหรือมารดาย่อมทำให้เกิดความคิดเห็นด้านการวางแผนครอบครัวของนักศึกษาที่จะแตกต่างกันด้วย

2.2 รายได้ของครอบครัว

จากการศึกษาของ ศิริวรรณ ศิริบุญ (ศิริวรรณ ศิริบุญ 2522 : 232 - 233) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความรู้ต่อประชากรศึกษา ระหว่างक्रमัธยมศึกษาที่มีรายได้สูง ครูที่มีรายได้ปานกลาง

และครูที่มีรายได้ต่ำ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้แก่ ครูจากโรงเรียนในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สระบุรี ลพบุรี และสิงห์บุรี รวม 28 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง 816 คน ผลของการศึกษาพบว่า ครูมัธยมศึกษาที่มีรายได้สูง และปานกลางเป็นกลุ่มที่มีทัศนคติต่อเรื่องประชากรและการวางแผนครอบครัวดีกว่าครูมัธยมศึกษาที่มีรายได้ต่ำกว่า อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

มุสตี ธรรมรักษ์ (มุสตี ธรรมรักษ์ 2518 : 94) ได้ศึกษาลักษณะพฤติกรรมในการป้องกันการปฏิสนธิ ของสตรีผู้มารับบริการการวางแผนครอบครัวในจังหวัดปราจีนบุรี ผลปรากฏว่า สตรีที่มีรายได้น้อยใช้วิธีรับประทานยาเม็ดคุมกำเนิดมากกว่าผู้ที่มีรายได้เพียงพอ และสตรีที่มีรายได้เพียงพอนิยมใช้วิธีใส่ห่วงอนามัย และทำหมันมากกว่าสตรีที่มีรายได้น้อย

คอมป์ และฟรืดแมน (Combs and Freedman. 1966 : 390) ได้ศึกษาเกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจของสตรีมีความสัมพันธ์กับการเว้นช่วงห่างของการมีบุตร ผลจากการศึกษาพบว่า รายได้ การทำงานของสตรี ตลอดจนอาชีพน่าจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน มีลักษณะการเว้นช่วงห่างการมีบุตรต่างกันด้วย ครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับสูง น่าจะเว้นช่วงห่างการมีบุตรเป็นระยะเวลาานกว่าครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่า

ในสหรัฐอเมริกา มิสซา (Misra. 1967 : 181) ได้ศึกษาถึงความสำคัญของรายได้ของครอบครัวกับทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวในชิคาโก พบว่า เมื่อรายได้สูงขึ้นอัตราการเห็นด้วยจะสูงตามไปด้วย ครอบครัวที่มีรายได้ต่ำต่ปีต่ำกว่า 4,000 เหรียญอเมริกา สามี่เห็นด้วย ร้อยละ 65.2 ภรรยาเห็นด้วยร้อยละ 74 รายได้ระหว่าง 4,000 - 7,999 เหรียญ สามี่เห็นด้วย ร้อยละ 79 ภรรยาเห็นด้วย ร้อยละ 84 ครอบครัวที่มีรายได้สูงกว่า 8,000 เหรียญ สามี่เห็นด้วย ร้อยละ 80 ภรรยาเห็นด้วย ร้อยละ 86.7

อะกาวัลลา (Agarwala. 1975 : 2) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการยอมรับในเรื่องการวางแผนครอบครัวระหว่างรัฐที่ยากจนกับรัฐที่ร่ำรวย ในประเทศอินเดีย พบว่า รัฐที่ร่ำรวยจะยอมรับเรื่องการวางแผนครอบครัวดีกว่ารัฐที่ยากจน และยังพบว่าในท้องถิ่นที่มีการศึกษาดีจะยอมรับเรื่องการวางแผนครอบครัวดีกว่าท้องถิ่นที่มีการศึกษาน้อย

จากผลงานวิจัยข้างต้น กล่าวได้ว่า กลุ่มที่มีรายได้สูงกว่าจะมีการยอมรับการวางแผนครอบครัวมากกว่ากลุ่มที่มีรายได้ต่ำ ซึ่งสัมพันธ์กับการศึกษา เนื่องจากมีรายได้สูงนั้นจะมีการศึกษาดีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวที่มีเหตุผล ดังนั้นผู้วิจัยมีความคิดว่า บิดาหรือมารดาของนักศึกษา

ที่มีรายได้แตกต่างกัน น่าจะส่งผลในด้านความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการวางแผนครอบครัวแตกต่างกันด้วย

3. ปัจจัยทางประชากร

3.1 เพศ

โครงการประชากรศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล (มหาวิทยาลัยมหิดล 2519 : 134) ได้ทำการวิจัยในปี พุทธศักราช 2517 เรื่อง "ความรู้ เจตคติ และความเชื่อของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีต่อประชากรศึกษาและการวางแผนครอบครัว" โดยได้ศึกษาความรู้ เจตคติและความเชื่อของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญ และสายอาชีพ ในจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ ยกเว้นกรุงเทพมหานคร จำนวน 2,085 คน พบว่า นักเรียนกลุ่มนี้มีความรู้ทางเนื้อหาประชากรศึกษามาก และมีเจตคติต่อการเพิ่มประชากรและผลที่ตามมาภายหลังการเพิ่มประชากร นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนหญิงมีเจตคติต่อการเพิ่มประชากรมากกว่านักเรียนชาย

ศิริวรรณ ศิริบุญ (ศิริวรรณ ศิริบุญ 2522 : 231) ได้ทำการศึกษาคำถาม ความเข้าใจ และทัศนคติของครูมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 6 ต่อประชากรศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ ครูจากโรงเรียนในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สระบุรี ลพบุรี และสิงห์บุรี จำนวน 816 คน จาก 28 โรงเรียน ผลของการเปรียบเทียบความรู้ด้านประชากรศึกษาระหว่างครูมัธยมศึกษาชายและครูมัธยมศึกษาหญิง ผลการศึกษาพบว่า ครูมัธยมศึกษาชายมีความรู้เรื่องประชากรและการวางแผนครอบครัวสูงกว่าครูมัธยมศึกษาหญิง แต่ครูมัธยมศึกษาหญิงมีความรู้เรื่องเพศศึกษามากกว่าครูมัธยมศึกษาชาย เมื่อศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติด้านประชากรศึกษาระหว่างครูมัธยมศึกษาทั้ง 2 กลุ่มพบว่า ครูมัธยมศึกษาหญิงมีทัศนคติที่ดีต่อเรื่องประชากรและการวางแผนครอบครัวดีกว่าครูมัธยมศึกษาชาย แต่พบว่า ครูมัธยมศึกษาชายมีทัศนคติที่ดีต่อเรื่องเพศศึกษามากกว่าครูมัธยมศึกษาหญิง แต่เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติแล้วพบว่า ความรู้และทัศนคติต่อประชากรศึกษาระหว่างครูมัธยมศึกษาชาย และครูมัธยมศึกษาหญิง ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ ปรียา อันตระกูล (ปรียา อันตระกูล 2522 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึงความรู้และทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร ในด้านเพศศึกษา และการวางแผนครอบครัว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนรัฐบาล 483 คน นักเรียนโรงเรียนเอกชน

482 คน ช่วงอายุระหว่าง 15 - 21 ปี ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนหญิงมีความรู้เรื่องเพศศึกษามากกว่านักเรียนชาย แต่มีทัศนคติต่อเรื่องนี้ไม่แตกต่างกัน นักเรียนชายมีความรู้ด้านการวางแผนครอบครัวดีกว่านักเรียนหญิง แต่นักเรียนหญิงมีทัศนคติที่ดีหรือเห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวมากกว่านักเรียนชาย นักเรียนที่มีอายุแตกต่างกันในช่วง 16 - 20 ปี จะมีความรู้และทัศนคติในด้านเพศศึกษาและมีความรู้ด้านการวางแผนครอบครัวไม่แตกต่างกัน แต่นักเรียนที่มีอายุน้อย คือ อายุ 16 ปี จะมีทัศนคติที่ดี และเห็นด้วยกับการวางแผนครอบครัวมากกว่านักเรียนที่อายุ 17 ปีขึ้นไป นักเรียนที่บิดามารดามีสถานภาพการสมรสต่างกันจะมีความรู้และทัศนคติต่อเพศศึกษาและการวางแผนครอบครัวไม่แตกต่างกัน นักเรียนโรงเรียนรัฐบาลจะมีทัศนคติที่ดีต่อการวางแผนครอบครัวดีกว่านักเรียนโรงเรียนเอกชน นักเรียนโรงเรียนสตรีมีแนวโน้มที่จะมีความรู้ด้านเพศศึกษามากกว่านักเรียนโรงเรียนชาย และสหศึกษา นักเรียนชายมีความรู้ด้านการวางแผนครอบครัวดีกว่านักเรียนโรงเรียนสตรีและสหศึกษา ส่วนนักเรียนโรงเรียนสตรีมีทัศนคติที่ดีและเห็นด้วยกับเรื่องการวางแผนครอบครัวมากกว่านักเรียนโรงเรียนชาย และสหศึกษา

ผลของงานวิจัยที่กล่าวมา พบว่า ความสนใจ ทัศนคติ การปฏิบัติ และการยอมรับในด้านการวางแผนครอบครัวของเพศชายและเพศหญิงมีความแตกต่างกัน ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่านักศึกษาเพศชายและเพศหญิง น่าจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวแตกต่างกันด้วย

3.2 จำนวนพี่น้องในครอบครัว

จำนวนสมาชิกในครอบครัว มีผลโดยตรงต่อการวางแผนครอบครัวของประชาชน ครอบครัวที่มีสมาชิกน้อยจึงต้องการที่จะมีบุตรเพิ่มขึ้นอีก ครอบครัวที่มีบุตรมากก็ไม่ต้องการที่จะมีบุตรอีก ดังนั้นครอบครัวที่จำนวนสมาชิกมากพอก็มีแนวโน้มที่จะรับบริการการวางแผนครอบครัวมากกว่า ดังที่ วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ และ อามอส เอส สอลีย์ (วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ และ อามอส เอส สอลีย์ 2517 : 395 - 398) ได้สำรวจการขยายตัวของครอบครัวและการวางแผนครอบครัวที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี พบว่า

1. สตรีส่วนใหญ่ 7 ใน 10 คน ไม่ต้องการจะมีบุตรอีก ซึ่งจำนวนนี้ก็เปลี่ยนแปลงไปตามจำนวนบุตรที่มีอยู่แล้ว ส่วนมากผู้มีบุตรมากไม่ต้องการจะมีบุตรอีก ส่วนผู้ที่ยังไม่มีบุตรหรือมีบุตรน้อยก็ยังต้องการจะมีบุตรอีกต่อไป

2. สตรี 2 ใน 5 คน พร้อมที่จะรับเอาวิธีการวางแผนครอบครัวมาใช้

จำนวนพี่น้อง หรือจำนวนสมาชิกในครัวเรือน เชื่อว่ามีอิทธิพลต่อการสมรส เกี่ยวกับเรื่องนี้ สมหมาย วันสอน (สมหมาย วันสอน 2514 : 65) ได้ศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจสังคมและประชากรที่มีอายุแรกสมรสของคนไทยในชนบท โดยใช้ข้อมูลจากโครงการต่อเนื่องระยะยาว ผลจากการศึกษาพบว่า ครัวเรือนที่มีคนอาศัยอยู่มาก ผู้ชายจะสมรสอายุต่ำกว่าครัวเรือนที่มีคนอาศัยอยู่จำนวนน้อย กล่าวคือ "ครอบครัวที่มีสมาชิกเกิน 10 คนขึ้นไป อายุแรกสมรสเท่ากับ 23.1 ส่วนครอบครัวที่มีสมาชิก 1 - 6 คน อายุแรกสมรสเท่ากับ 24 ปี" ทั้งนี้ เพราะสภาพสังคมไทยในชนบท หองอาศัยแรงงานสมาชิกในครอบครัวเป็นหลักในการประกอบอาชีพ ครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกมากจะมีความรู้สึกว่ามีคนช่วยเหลือทำงานมากอยู่แล้ว จึงสมรสเร็วกว่าครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกน้อย

พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ และ สุวัฒนา วิบูลย์เศรษฐ (พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ และ สุวัฒนา วิบูลย์เศรษฐ 2517 : 22) ได้ศึกษาข้อมูลของโครงการต่อเนื่องระยะยาวในรอบแรกเกี่ยวกับภาวะเจริญพันธุ์และการวางแผนครอบครัวของสตรีในเขตชนบทและเขตเมืองของประเทศไทย พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการใช่วิธีการป้องกันการปฏิสนธิมีความสัมพันธ์กับจำนวนบุตรที่มีชีวิต ในลักษณะที่เป็นรูปแบบที่เห็นได้ชัด คือ สัดส่วนของสตรีในชนบทที่เคยใช้ หรือกำลังใช้วิธีการวางแผนครอบครัวเพิ่มขึ้นตามจำนวนบุตรที่ยังมีชีวิต และสูงสุดในสตรีที่มีบุตรที่มีชีวิตอยู่ 3 คน หลังจากนั้นสัดส่วนก็เริ่มลดลง

จากการศึกษาของ รุจี อรุณศิลป์ (รุจี อรุณศิลป์ 2521 : 126) ได้ศึกษาเปรียบเทียบภาวะการสมรสและปัจจัยที่เกี่ยวข้องของคนไทยในเขตเมืองและชนบท โดยใช้ข้อมูลโครงการวิจัยต่อเนื่องระยะยาว ในรอบปีที่ 2 พบว่า ผู้ที่กำลังใช้การวางแผนครอบครัว มีบุตรที่มีชีวิตโดยเฉลี่ย 5.2 คน และสำหรับผู้ที่ไม่ได้วางแผนครอบครัวมีบุตรโดยเฉลี่ย 4.9 คน ส่วนในเขตเมือง ยกเว้นกรุงเทพมหานคร ผู้ที่กำลังวางแผนครอบครัวมีบุตรที่มีชีวิตโดยเฉลี่ย 4.1 คน และไม่ได้วางแผนครอบครัวมีบุตรโดยเฉลี่ย 3.7 คน ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ที่กำลังใช้การวางแผนครอบครัวมีบุตรโดยเฉลี่ย 4.1 คน และผู้ที่ไม่ได้ใช้การวางแผนครอบครัวมีบุตรโดยเฉลี่ย 3.2 คน

จากการศึกษาของ วชิระ สิงหะเกษนทร์ (วชิระ สิงหะเกษนทร์ 2523 : 243) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้บริการสาธารณสุขและการวางแผนครอบครัวของสตรีไทยในวัยเจริญพันธุ์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่างคือ สตรีอายุ 15 - 49 ปี ที่แต่งงานและยังอยู่กินกับสามี มีจำนวนทั้งสิ้น 8,076 คน อาศัยอยู่ในพื้นที่ 32 อำเภอ ครอบคลุม 9 จังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียง-

เจียงเหนือ ผลจากการศึกษาพบว่า ทักษะในการวางแผนครอบครัวกับจำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่ในปัจจุบัน จากสัดส่วนของผู้ที่เห็นด้วยจะมีมากตามจำนวนบุตรที่มีชีวิต และมีมากที่สุดในกลุ่มที่มีบุตรมีชีวิตในปัจจุบัน 5.6 คน ซึ่งเป็นร้อยละ 86.7

จากผลงานวิจัยข้างต้น พบว่า จำนวนสมาชิกในครอบครัวมีอิทธิพลต่อแนวความคิด และการปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว นั่นคือ ผู้ที่มีจำนวนบุตรมากอยู่แล้ว มักจะไม่ต้องการให้มีเพิ่มขึ้น ในทำนองเดียวกันครอบครัวที่มีบุตรน้อย มักจะต้องการมีบุตรหรือสมาชิกเพิ่มขึ้นด้วย เหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยคิดว่า นักศึกษาที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่แตกต่างกัน น่าจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวที่แตกต่างกันด้วย

4. ปัจจัยทางโปรแกรมการเรียนรู้

เอกสารงานวิจัย เกี่ยวกับสาขาวิชาที่ศึกษาหรือโปรแกรมการเรียนรู้ มีผลต่อความคิดเห็นที่แตกต่างกันในการวางแผนครอบครัว ซึ่งปรากฏว่า ยังไม่มีผู้ใดได้ศึกษาไว้ก่อน แต่มีการศึกษาที่คล้ายคลึงกันดังนี้

ทัศนคติของนักศึกษาแพทย์ต่อการวางแผนครอบครัว ศึกษาโดย นายแพทย์ อารี สมบูรณ์สุข และนายแพทย์ นิกร คุณิตสิน แห่งคณะแพทยศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. 2513 โดยส่งแบบสอบถามต่อนักศึกษาแพทย์ 472 คน ผลการศึกษาพบว่า การคุมกำเนิดเป็นสิ่งที่จำเป็นและไม่บาป อัตราร้อยละ 90 ควรให้มีการสอนเกี่ยวกับวิธีการคุมกำเนิดแก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 4 อัตราร้อยละ 72 และเพศศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับคนทั่วไป อัตราร้อยละ 90 ซึ่งการศึกษานี้ยังไม่มี การสรุปรายงานผลเป็นเล่ม (อารี สมบูรณ์สุข และนิกร คุณิตสิน 2513 : 2)

ทัศนคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการคุมกำเนิดในระหว่างเป็นนักศึกษา วิทยานิพนธ์ของนักศึกษาคณะสาธารณสุขศาสตร์ ปีการศึกษา 2513 - 2514 ทำการสอบถามนักศึกษา ในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประชากรในการศึกษาทั้งหมด 200 คน ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีความสนใจในเรื่องคุมกำเนิด อัตราร้อยละ 74 แหล่งที่ให้ความรู้ในการคุมกำเนิดคือ หนังสือพิมพ์ อัตราร้อยละ 59 (พวงปี ยงใจยุทธ และเรียบ ศิริวัฒน์ศักดิ์ 2513 - 2514 : 2, 4, 17)

จากการศึกษาของ จินตนา ธัญญกุล (จินตนา ธัญญกุล 2518 : 48) ได้ศึกษาความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักศึกษาครู กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคือ นักศึกษาครูระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ของปีการศึกษา 2517 และนิสิตระดับชั้นปีที่ 4 ของปีการศึกษา 2517 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยครู และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในกรุงเทพมหานคร รวม 2 แห่ง และที่กำลังศึกษาอยู่ในต่างจังหวัดอีก 2 แห่ง จำนวน 240 คน ผลของการวิจัยพบว่า ความรู้เรื่องประชากรศึกษาที่มีความสัมพันธ์แบบเส้นตรงเชิงนิมิต (Positive Correlation) กับเจตคติที่มีต่อประชากรศึกษา และความรู้เรื่องการวางแผนครอบครัวมีความสัมพันธ์แบบเส้นตรงเชิงนิมิต (Positive Correlation) กับเจตคติที่มีต่อการวางแผนครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมบัติ บุตรคำ (สมบัติ บุตรคำ 2520 : 52) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาเปรียบเทียบความรู้ทัศนคติด้านอนามัยและการวางแผนครอบครัวของผู้เรียนและผู้ไม่เคยเรียนหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ เขตการศึกษา 8 ผลการศึกษาพบว่า ความรู้ด้านอนามัยและการวางแผนครอบครัวของผู้เรียนและผู้ไม่เคยเรียนหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ มีความสัมพันธ์แบบเส้นตรงเชิงนิมิต (Positive Correlation) กับเจตคติที่มีต่อด้านอนามัยและการวางแผนครอบครัว นอกจากนี้ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนและผู้ไม่เคยเรียน มีความรู้และเจตคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยผู้เรียนมีความรู้และเจตคติที่ดีกว่าผู้ที่ไม่เคยเรียน

จากผลของการวิจัยขั้นต้น แสดงให้เห็นว่า ความรู้ด้านประชากรศึกษาและการวางแผนครอบครัวที่บรรจุเข้าในหลักสูตร มีความสัมพันธ์กับเจตคติที่สนับสนุนไปในทางที่ดี หมายถึง ผู้ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับประชากรศึกษา เช่น การวางแผนครอบครัว เพศศึกษา อนามัยแม่และเด็ก ย่อมมีเจตคติด้านต่าง ๆ ดังกล่าวมากกว่าผู้ที่ไม่ได้เรียนหรือเรียนน้อยกว่า จากผลของการศึกษาในประเทศเกาหลี ในปี ค.ศ. 1976 ชีโฮชิน ชูลคิม และคิซุก โย (Shin, Kim and Yoo. 1977 : 1 - 36) ได้ศึกษาเรื่อง A Survey on Population Consciousness of Students and Teachers in the Elementary and Secondary Schools ผลของการศึกษาพบว่า ความตระหนักในปัญหาประชากรของนักเรียนมัธยมศึกษาแตกต่างกันตามการเรียนประชากรศึกษา เพศ สถานที่เกิด ระดับการศึกษาของบิดามารดาและจำนวนพี่น้อง นอกจากนี้ในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงความรู้และเจตคติภายหลังการเรียนประชากรศึกษานั้นการศึกษาในอินเดีย ซี ที เฟนนอฟ (Faneuff. 1971 : 164) ได้ศึกษาเรื่อง Population Education Utilization of the Semantic

Differential Technique for Measuring Attitude Change in Schools of Mysore State India. ในปี ค.ศ. 1970 ผลปรากฏว่า คะแนนเจตคติภายหลังและก่อนแปรไปในทางบวกกับจำนวนความรู้ก่อนและหลังการศึกษาแล้ว หลังจากนั้น ซี ที เฟเนอфф (Faneuff 1971 : 164) ได้ศึกษาเรื่อง Development of a Pilot Model for Teaching Population Dynamics Information in the Government Schools of Mysore State India. ในโรงเรียนรัฐบาลของรัฐไมซอร์ ประเทศอินเดีย เพื่อพัฒนารูปแบบของการสอนความรู้เรื่องการเปลี่ยนแปลงภาวะประชากร (Population Dynamics) โดยทดลองกับนักเรียน 9 ระดับ จำนวน 100 คน เป็นชาย 50 คน หญิง 50 คน ใช้วิธีสอน 2 วิธีคือ วิธีธรรมดา กับวิธีอภิปราย เป็นระยะเวลา 14 เดือน ผลการทดลองพบว่า การสอนทั้ง 2 แบบจะทำให้ความรู้เรื่องการเปลี่ยนแปลงภาวะประชากรเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่สามารถจะตัดสินใจได้ว่าวิธีใดดีกว่ากัน

พาลิก (Parikh. 1972 : 138) ได้ทดลองสอนประชากรศึกษา โดยสอดแทรกในวิชาภูมิศาสตร์กับเด็กนักเรียนมัธยมศึกษา ในประเทศอินเดีย เช่นเดียวกัน ปรากฏว่านักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงเจตคติ ความรู้ และความเข้าใจ ในเรื่องปัญหาประชากร หลังจากเรียนวิชาประชากรศึกษา โดยวิธีสอดแทรกนี้แล้ว ซึ่งได้ผลคล้ายคลึงกับผลการวิจัยของ กุง คี เพก (Paik. 1972 : 191) เรื่อง A Field Try Out of Population Education Curriculum Materials for Teacher Education Programmes : A Case of the Phillipines. ที่พบว่า มีการเปลี่ยนแปลงเจตคติของประชากรในกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการรู้ทางประชากรศึกษา ในขณะที่ผู้ที่ไม่ได้ความรู้ทางประชากรศึกษามีได้เปลี่ยนแปลงเจตคติมากนัก

ในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงความรู้และเจตคติหลังจากการเรียนประชากรศึกษาแล้ว ได้มีผู้ศึกษาเปรียบเทียบในปี พุทธศักราช 2518 โดย วิชัย คันศิริ ได้ศึกษาเปรียบเทียบความรู้และเจตติก่อน - หลังเรียนวิชาประชากรของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และประถมศึกษาปีที่ 7 ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนได้คะแนนความรู้และเจตคติเพิ่มขึ้น (Tunsiri. 1976 : 83)

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดโปรแกรมการเรียนวิชาประชากรศึกษาและการวางแผนครอบครัว มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติในทางบวก ดังนั้น ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า นักศึกษาวิชา

เอกศุขศึกษา ซึ่งมีโปรแกรมการเรียนรู้เกี่ยวกับประชากรศึกษา การวางแผนครอบครัว เพศศึกษา เน้นมากกว่านักศึกษาวิชาเอกพลศึกษา ความคิดเห็นที่มีต่อการวางแผนครอบครัวน่าจะแตกต่างกัน

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักศึกษาวิชาเอกพลศึกษา และนักศึกษาวิชาเอกศุขศึกษา มีความคิดเห็นที่ต่อการวางแผนครอบครัว
2. นักศึกษาชาย กับนักศึกษาหญิง มีความคิดเห็นที่มีต่อการวางแผนครอบครัวแตกต่างกัน
3. นักศึกษาวิชาเอกศุขศึกษากับนักศึกษาวิชาเอกพลศึกษา มีความคิดเห็นต่อการวางแผนครอบครัวแตกต่างกัน
4. นักศึกษาที่อยู่ในภูมิลำเนาต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการวางแผนครอบครัวแตกต่างกัน
5. นักศึกษาที่มีจำนวนพี่น้องในครอบครัวต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการวางแผนครอบครัวแตกต่างกัน
6. นักศึกษาที่บิดาหรือมารดามีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการวางแผนครอบครัวแตกต่างกัน
7. นักศึกษาที่มีระดับรายได้ของครอบครัวต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการวางแผนครอบครัวแตกต่างกัน
8. นักศึกษาที่บิดาหรือมารดามีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อการวางแผนครอบครัวแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ภาคปกติ ปีการศึกษา 2527 ของวิทยาลัยพลศึกษาที่เปิดทำการสอนทั้งวิชาเอกพลศึกษา และวิชาเอกสุขศึกษา มีทั้งหมด 6 แห่ง จำนวนนักศึกษาทั้งสิ้น 1,793 คน ดังตารางแสดงกลุ่มประชากร

ตาราง 1 แสดงกลุ่มประชากร

วิทยาลัยพลศึกษา จังหวัด	วิชาเอกพลศึกษา			วิชาเอกสุขศึกษา			รวมทั้งสิ้น
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	
เชียงใหม่	185	48	233	23	15	38	271
มหาสารคาม	276	53	329	31	26	57	386
ยะลา	191	31	222	20	21	41	263
ชลบุรี	200	57	257	21	11	32	289
อุตรธานี	263	59	322	28	26	54	376
สุโขทัย	163	30	193	7	8	15	208
รวม	1,278	278	1,556	130	107	237	1,793

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้คือ นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่เปิดสอนทั้งวิชาเอกพลศึกษา และวิชาเอกสุขศึกษา ชั้นปีที่ 2 ภาคปกติ ปีการศึกษา 2527 จำนวน 449 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบง่าย (เชดตักดี โสวาลินธุ์ 2522 : 119) โดยวิธีการสุ่มนักศึกษาวีชาเอกพลศึกษามา

ประมาณร้อยละ 25 สุ่มนักศึกษาวิชาเอกสุศึกษาประมาณร้อยละ 50 ทั้งนี้เนื่องจากจำนวน นักศึกษาวิชาเอกสุศึกษามีน้อยกว่านักศึกษาวิชาเอกพลศึกษา ดังรายละเอียดตามตารางแสดงกลุ่ม ตัวอย่าง

ตาราง 2 แสดงกลุ่มตัวอย่าง

วิทยาลัยพลศึกษา จังหวัด	วิชาเอกพลศึกษา			วิชาเอกสุศึกษา			รวมทั้งสิ้น
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	
เชียงใหม่	46	12	58	12	8	20	78
มหาสารคาม	69	13	82	16	13	29	111
ยะลา	48	8	56	10	11	21	77
ชลบุรี	50	14	64	11	6	17	81
อุตรธานี	67	15	82	14	13	27	109
สุโขทัย	41	8	49	4	4	8	57
รวม	321	70	391	67	55	122	513

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการวางแผนครอบครัว ของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลรายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามตามตัวแปรที่ ต้องการศึกษ ได้แก่ เพศ วิชาเอก ภูมิลำเนา จำนวนพี่น้องในครอบครัว อาชีพของบิดาหรือมารดา รายได้ของครอบครัวต่อปี การศึกษาของบิดาหรือมารดา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา ที่มีต่อการวางแผน ครอบครัว

เกณฑ์ในการให้คะแนนของเครื่องมือ

การออกแบบสอบถามและการให้คะแนนนั้น ให้ผู้ตอบอ่านคำถามในแบบสอบถามที่ละข้อ และให้คะแนนดังนี้

1. ข้อความที่มีความหมายเชิงบวก ถ้ากลุ่มตัวอย่างตอบว่า

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	5	คะแนน
เห็นด้วย	ให้คะแนน	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	1	คะแนน
2. ข้อความที่มีความหมายในเชิงลบ ถ้ากลุ่มตัวอย่างตอบว่า

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	1	คะแนน
เห็นด้วย	ให้คะแนน	2	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน	4	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	5	คะแนน

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้คือ

1. ศึกษาเนื้อหาตามหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง (ป.กศ.สูง) พลศึกษา และสุขศึกษา พุทธศักราช 2525 (วิทยาลัยพลศึกษาส่วนภูมิภาค 2525 : ไม่มีเลขหน้า) โดยศึกษาเฉพาะเนื้อหาดังต่อไปนี้

- 1.1 เนื้อหาเกี่ยวกับงานด้านประชากรศึกษาและหน่วยงานการวางแผนครอบครัว
- 1.2 เนื้อหาเกี่ยวกับมารยาทในสังคม ในการคบเพื่อนต่างเพศ
- 1.3 เนื้อหาเกี่ยวกับการเลือกคู่ครอง การแต่งงาน การปฏิบัติตนในครอบครัว ใน

ชีวิตสมรส

- 1.4 เนื้อหาเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว การคุมกำเนิดวิธีต่าง ๆ

2. เขียนข้อความให้ครอบคลุมเนื้อหาตามขอบเขตที่กำหนดไว้ในข้อ 1

3. ศึกษารายงานการวิจัย และแบบสอบถามของผู้ที่ศึกษาไว้แล้ว ดังนี้

3.1 ความรู้ และทัศนคติเกี่ยวกับประชากรศึกษา ของนักศึกษาคู ของจินตนา

ธัญธกุล

3.2 ความรู้ และทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร

ในด้านเพศศึกษา และการวางแผนครอบครัว ของปรียา อันตระกูล

3.3 ทัศนคติ ของอาจารย์มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานครต่อการวางแผนครอบครัวของศรีหัทธิม

พานิชพันธ์

3.4 ความเข้าใจ และทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวของนักเรียนสตรีอาชีวศึกษา

ชั้นปีที่สามในจังหวัดพระนคร ของกาญจนา กิจกาญจน์

3.5 ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติด้านการวางแผนครอบครัวและบุตร ในอุคมคติ

ของประชากรไทย ของอรพินท์ บุนนาค และระพีพรรณ หุ่นพานิช

4) ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีสร้างแบบสอบถามของลิเคต (อนันต์ ศรีโสภา 2521 : 22 อ้างอิงมาจาก Likert.) ไพบูลย์ อินทวิชา (ไพบูลย์ อินทวิชา 2517 : 156) เชิดศักดิ์ โสวาสินธุ์ (เชิดศักดิ์ โสวาสินธุ์ 2522 : 56) ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2524 : 154) /

5. ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดยรวบรวมข้อเท็จจริงจากเนื้อหาในข้อ 1 เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามแล้วดัดแปลงปรับปรุง และเพิ่มเติมให้ครอบคลุมตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการจะวัดอย่างเหมาะสม โดยพิจารณาจากแบบสอบถามของผู้ได้ศึกษาวิจัยไว้แล้วในข้อ 3 ซึ่งรวบรวมคำถามได้ประมาณ 120 ข้อ ในแบบสอบถามโดยแยกออกเป็น 2 ตอน

6. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำเพิ่มเติม และปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

7. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวางแผนครอบครัวและทางการสร้างแบบสอบถามวัดความคิดเห็น จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษา และความถูกต้องตามหลักการเขียนข้อความของเครื่องมือวัดความคิดเห็น

5.8. ปรับปรุงแบบสอบถามตามผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไข

9. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองกับนักศึกษาวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา วิชาเอกพลศึกษา และวิชาเอกสุขศึกษา ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.สูง) ภาคปกติ ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2527 จำนวน 60 คน

10. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบแล้วมาตรวจให้คะแนนรายข้อ และนำมาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ เลือกแบบสอบถามมา 2 กลุ่ม คือ กลุ่มคะแนนสูงโดยวิธีนับแบบสอบถามที่มีคะแนนสูงที่สุด ลงมา จำนวนเท่ากับ 25% ของทั้งกลุ่ม และกลุ่มคะแนนต่ำโดยนับจากแบบสอบถามที่มีคะแนนต่ำสุดขึ้นไป 25% ของทั้งกลุ่มโดยใช้ t - test ข้อที่ t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไปถือว่าใช้ได้ ซึ่งผลการทดลองปรากฏว่าแบบสอบถามทั้งหมด 120 ข้อ มีคำถามที่อยู่ในเกณฑ์ใช้ได้เพียง 80 ข้อ รายละเอียดค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามได้แสดงไว้ในภาคผนวก

11. เลือกปรับปรุงแบบสอบถามบางข้อ แล้วนำไปทดสอบกับนักศึกษาวิทยาลัยครูพระนคร-หรือยุธยา วิชาเอกพลศึกษา ชั้นปีที่ 2 ภาคปกติ ปีการศึกษา 2527 จำนวน 40 คน เพื่อนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้วิธีของ ครอนบัค (Cronbach. 1970 : 161) ซึ่งใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9016 ซึ่งเป็นค่าความเชื่อมั่นที่สูงพอที่จะนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลใช้เวลาประมาณ 4 สัปดาห์ คือระหว่างวันที่ 2 - 29 พฤศจิกายน 2527 โดยดำเนินการดังนี้

1. ขอหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยพลศึกษาที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมทั้งนัดหมายวัน เวลา ที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล

2. นำแบบสอบถาม จำนวน 520 ชุด ไปให้กลุ่มตัวอย่างตอบด้วยตัวเอง และได้คืนมาครบทั้งหมด แต่เมื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ในการตอบแบบสอบถาม พบว่ามีแบบสอบถามที่สมบูรณ์และสามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้เพียง 449 ชุด คิดเป็นร้อยละ 86.35 ของแบบสอบถาม

ทั้งหมดและคิดเป็นร้อยละ 87.52 ของผู้ตอบทั้งสิ้นในกลุ่มตัวอย่าง

3. ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถามที่สมบูรณ์ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และแยกตามตัวแปรที่จะศึกษา แล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

วิธีจัดการหาค่ากับข้อมูล

เมื่อรวบรวมแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยดำเนินงานตามลำดับขั้นดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามทุกฉบับ
2. แยกแบบสอบถามตามตัวแปรที่จะศึกษา
3. ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถามทุกข้อโดยใช้เกณฑ์ดังนี้

3.1 ข้อที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนนดังนี้

ถ้าตอบว่า เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5 คะแนน
ถ้าตอบว่า เห็นด้วย	ให้	4 คะแนน
ถ้าตอบว่า ไม่แน่ใจ	ให้	3 คะแนน
ถ้าตอบว่า ไม่เห็นด้วย	ให้	2 คะแนน
ถ้าตอบว่า ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1 คะแนน

3.2 ข้อที่มีความหมายทางลบ ให้คะแนนดังนี้

ถ้าตอบว่า เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1 คะแนน
ถ้าตอบว่า เห็นด้วย	ให้	2 คะแนน
ถ้าตอบว่า ไม่แน่ใจ	ให้	3 คะแนน
ถ้าตอบว่า ไม่เห็นด้วย	ให้	4 คะแนน
ถ้าตอบว่า ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5 คะแนน

4. การอ่านค่าความสำคัญ หรือคะแนนที่ให้ไปแล้วจะมีความหมายดังต่อไปนี้

ค่าความสำคัญเท่ากับ 5 หมายถึง การมีความคิดเห็นที่ค่ามีคะแนนรวมระหว่าง

360 - 400 คะแนน

ค่าความสำคัญเท่ากับ 4 หมายถึง การมีความคิดเห็นที่ค่ามีคะแนนรวมระหว่าง

280 - 359 คะแนน

ค่าความสำคัญเท่ากับ 3 หมายถึง การมีความคิดเห็นปานกลางมีคะแนนระหว่าง

200 - 279 คะแนน

ค่าความสำคัญเท่ากับ 2 หมายถึง การมีความคิดเห็นที่ไม่ดี มีคะแนนระหว่าง

120 - 199 คะแนน

ค่าความสำคัญเท่ากับ 1 หมายถึง การมีความคิดเห็นที่ไม่ดีอย่างยิ่งมีคะแนนระหว่าง

40 - 119 คะแนน

5. การวิเคราะห์ ความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา โดยวิธีหาค่าสถิติพื้นฐาน โดยใช้เครื่องจักรกลทางสถิติหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s) ของคะแนน ความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีต่อการวางแผนครอบครัวตามเกณฑ์ค่าความสำคัญของคะแนน เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 1

6. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปร 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระจากกัน ใช้การทดสอบค่าที (t - test) เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 2, 3 และ 4

7. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนมี 1 ตัวประกอบ (One - Way - Analysis of Variance) เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 5, 6, 7 และ 8

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ (Ferguson. 1981 : 49)

1.1 ค่าคะแนนเฉลี่ยโดยใช้สูตร

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ $\bar{x}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร (Ferguson. 1981 : 68)

$$s = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	s	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

1.3 ค่าร้อยละ

2. การวิเคราะห์ค่าจำแนก (Discrimination Power) เป็นรายข้อโดยใช้สูตรเทคนิค 25 เปอร์เซนต์ของเอดเวิร์ด (Edwards. 1958 : 152)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนแต่ละข้อของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ
	$\bar{X}_H$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของคะแนนในกลุ่มสูง
	$\bar{X}_L$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของคะแนนในกลุ่มต่ำ
	S_H^2	แทน	ความแปรปรวนของการกระจายของคะแนนในกลุ่มสูง
	S_L^2	แทน	ความแปรปรวนของการกระจายของคะแนนในกลุ่มต่ำ
	n_H	แทน	จำนวนที่เลือกมาจากกลุ่มคะแนนสูง
	n_L	แทน	จำนวนที่เลือกมาจากกลุ่มคะแนนต่ำ

3. การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัท (Cronbach. 1970 : 161)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right)$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

k แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

s_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวมของแบบสอบถาม

$\sum s_i^2$ แทน ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนของแบบสอบถามแต่ละข้อ

3 4. ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปร 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระจากกัน เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 2, 3 และข้อที่ 4 โดยใช้สูตร (Ferguson. 1981 : 182)

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}} \quad \text{โดยมี } df = \frac{\left(\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2} \right)^2}{\left(\frac{s_1^2}{n_1} \right)^2 + \left(\frac{s_2^2}{n_2} \right)^2} \cdot \frac{n_1 - 1 + n_2 - 1}{1}$$

เมื่อ t แทน ค่าที่ใช้พิจารณาใน t - distribution

$\bar{x}_1, \bar{x}_2$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม

s_1^2, s_2^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม

n_1, n_2 แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม

df แทน ชั้นแต่งความเป็นอิสระ

5. ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 5, 6, 7, 8 โดยใช้สูตร (Winer. 1971 : 185 - 196)

$$F = \frac{MS_A}{MS_W}$$

เมื่อ F แทน ค่าที่ใช้พิจารณาใน F - distribution

MS_A แทน ค่า Mean Square ระหว่างกลุ่ม

MS_W แทน ค่า Mean Square ภายในกลุ่ม

ซึ่งถ้าหากพบว่าผลการทดสอบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีนิวแมน - คูลส์ (Winer, 1971 : 210 - 218) โดยใช้สูตร

$$q = \sqrt{\frac{MS_W}{\tilde{n}}}$$

เมื่อ q แทน q - statistic ที่ได้จากการตาราง

MS_W แทน ค่า Mean - Square ภายในกลุ่ม

$\tilde{n}$ แทน จำนวนคะแนนในแต่ละกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เท่ากัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{x}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
s^2	แทน	ความแปรปรวน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน f - distribution
SS	แทน	Sum - Square
MS	แทน	Mean - Square
df	แทน	Degree of freedom

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานการณ์โดยทั่วไปของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา โดยแจกแจงความถี่
คิดเป็นร้อยละ และเสนอเป็นตาราง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีต่อการวางแผน
ครอบครัว โดยมีขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

2.1 หาค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา
ทั้งวิชาเอกพลศึกษา และวิชาเอกสุศึกษา ที่มีต่อการวางแผนครอบครัวโดยทั่วไป ว่ามีความคิดเห็นคือ
หรือไม่คืออย่างไร

2.2 ทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา ที่มีต่อ
การวางแผนครอบครัวระหว่างนักศึกษาชาย และนักศึกษาหญิง

2.3 ทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนักศึกษาวิชาลัยพลศึกษา ที่มีต่อการวางแผนครอบครัวระหว่างนักศึกษาวิชาเอกพลศึกษา และวิชาเอกสุขศึกษา

2.4 ทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนักศึกษาวิชาลัยพลศึกษา ที่มีต่อการวางแผนครอบครัว ระหว่างนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล

2.5 ทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนักศึกษาวิชาลัยพลศึกษา ที่มีต่อการวางแผนครอบครัว ระหว่างนักศึกษาที่มีจำนวนพี่น้องในครอบครัวแตกต่างกันดังนี้คือ เป็นลูกคนเดียว มีจำนวนพี่น้อง 2 - 3 คน มีจำนวน 4 - 5 คน และมีจำนวนพี่น้องมากกว่า 5 คน

2.6 ทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนักศึกษาวิชาลัยพลศึกษา ที่มีต่อการวางแผนครอบครัว ระหว่างนักศึกษาที่มีอาชีพของบิดาหรือมารดาแตกต่างกันดังนี้ อาชีพเกษตรกรรมหรือกรรมกร อาชีพรับจ้าง อาชีพค้าขายหรือธุรกิจ และอาชีพรับราชการ

2.7 ทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นของนักศึกษาวิชาลัยพลศึกษา ที่มีต่อการวางแผนครอบครัว ระหว่างนักศึกษาที่มีรายได้ของครอบครัวต่อปีแตกต่างกันดังนี้ ต่ำกว่า 10,000 บาท, 10,001 - 20,000 บาท, 20,001 - 30,000 บาท และสูงกว่า 30,001 บาท

2.8 ทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนักศึกษาวิชาลัยพลศึกษา ที่มีต่อการวางแผนครอบครัว ระหว่างนักศึกษาที่มีระดับการศึกษาของบิดาหรือมารดาแตกต่างกันดังนี้ ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และปริญญาตรีหรือสูงกว่า

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สัณฐานของนักศึกษาวิชาลัยพลศึกษา ทั้งวิชาเอกพลศึกษา และวิชาเอกสุขศึกษา

จากการวิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 1 ซึ่งเป็นแบบสอบถามข้อมูลรายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม ตามตัวแปรที่ต้องการศึกษาดังต่อไปนี้

1.1 กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ และวิชาเอก

จำนวนนักศึกษาวิชาลัยพลศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า ส่วนมากคือ ร้อยละ 73.70 เป็นนักศึกษาชาย เป็นนักศึกษหญิงร้อยละ 26.30 และเมื่อจำแนกตามวิชาเอก

พบว่า ส่วนมากคือ ร้อยละ 75.50 เป็นนักศึกษาวิชาเอกพลศึกษา และร้อยละ 24.50 เป็นนักศึกษาวิชาเอกสุขศึกษา

1.2 กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิลำเนา

จำนวนนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนมากคือ ร้อยละ 63.25 มีภูมิลำเนานอกเขตเทศบาล และร้อยละ 36.75 มีภูมิลำเนาในเขตเทศบาล

1.3 กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนพี่น้องในครอบครัว

จำนวนนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนมากคือ ร้อยละ 44.11 มีจำนวนพี่น้อง 5 คนขึ้นไป รองลงมาคือ ร้อยละ 32.74 มีจำนวนพี่น้อง 4 - 5 คน ร้อยละ 19.15 มีจำนวนพี่น้อง 2 - 3 คน และร้อยละ 4.00 เป็นลูกคนเดียว

1.4 กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพของบิดาหรือมารดา

จำนวนนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนมากคือ ร้อยละ 47.22 บิดาหรือมารดามีอาชีพเกษตรกรรมหรือกสิกรรม รองลงมาคือ ร้อยละ 27.17 มีอาชีพรับราชการ ร้อยละ 15.81 มีอาชีพค้าขายหรือธุรกิจ และร้อยละ 9.8 มีอาชีพรับจ้าง

1.5 กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้ของครอบครัวต่อปี

จำนวนนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนมากคือร้อยละ 30.96 มีรายได้ระหว่าง 10,001 - 20,000 บาท รองลงมาคือร้อยละ 24.50 มีรายได้สูงกว่า 30,001 บาท ร้อยละ 22.49 มีรายได้ระหว่าง 20,001 - 30,001 บาท และร้อยละ 22.05 มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อปี

1.6 กลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดาหรือมารดา

จำนวนนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนมากคือ ร้อยละ 60.56 บิดาหรือมารดาสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมาคือ ร้อยละ 20.04 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และร้อยละ 19.40 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่า

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังแสดงไว้ในตาราง 3 - 8 ดังต่อไปนี้

ตาราง 3 ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามเพศและวิชาเอก

เพศ	วิชาเอกพลศึกษา		วิชาเอกสุขศึกษา		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	265	59.00	66	14.70	331	73.70
หญิง	74	16.50	44	9.80	118	26.30
รวม	339	75.50	110	24.50	449	100

ตาราง 4 จำนวนนักศึกษาของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามภูมิลำเนา

ภูมิลำเนา	จำนวน	ร้อยละ
ในเขตเทศบาล	165	36.75
นอกเขตเทศบาล	284	63.25
รวม	449	100

ตาราง 5 จำนวนนักศึกษาของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามจำนวนพี่น้องในครอบครัว

จำนวนพี่น้องในครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
เป็นลูกคนเดียว	18	4.00
2 - 3 คน	86	19.15
4 - 5 คน	147	32.74
5 คนขึ้นไป	198	44.11
รวม	449	100

ตาราง 6 จำนวนนักศึกษาของกลุ่มตัวอย่างไทยจำแนกตามอาชีพของบิดาหรือมารดา

อาชีพของบิดาหรือมารดา	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกรรมหรือกสิกรรม	212	47.22
รับราชการ	122	27.17
ค้าขายหรือนักธุรกิจ	71	15.81
รับจ้าง	44	9.80
รวม	449	100

ตาราง 7 จำนวนนักศึกษาของกลุ่มตัวอย่างไทยจำแนกตามรายได้ของครอบครัวต่อปี

รายได้ของครอบครัวต่อปี	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000 บาท	99	22.05
10,001 - 20,000 บาท	139	30.96
20,001 - 30,000 บาท	101	22.49
สูงกว่า 30,001 บาท	110	24.50
รวม	449	100

ตาราง 8 จำนวนนักศึกษาของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามระดับการศึกษาของบิดาหรือมารดา

ระดับการศึกษาของบิดาหรือมารดา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	272	60.56
มัธยมศึกษา	90	20.04
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	87	19.40
รวม	449	100

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษาวิชาลัยพลศึกษา
ที่มีต่อการวางแผนครอบครัว

2.1 หากำสถิติพื้นฐานของคะแนนความคิดเห็นของนักศึกษาวิชาลัยพลศึกษา
วิชาเอกพลศึกษา และวิชาเอกสุขศึกษา ที่มีต่อการวางแผนครอบครัวโดยทั่วไป ว่ามีความคิดเห็น
ที่ดีหรือไม่คืออย่างไร

ผลของการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษาวิชาลัยพลศึกษา วิชาเอก
พลศึกษา และวิชาเอกสุขศึกษา ที่มีต่อการวางแผนครอบครัวโดยทั่วไป มีคะแนนเฉลี่ย 292.3630
ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 23.4691 ซึ่งจะเห็นได้ว่าจะคะแนนความคิดเห็นของนักศึกษาวิชาลัย
พลศึกษา อยู่ระหว่างความคิดเห็นที่ดี เมื่อเทียบกับค่า ความสำคัญตามเกณฑ์ (ค่าความสำคัญของ
คะแนนที่ดีเท่ากับ 280 - 359 คะแนน) ดังนั้นจึงสรุปได้ว่านักศึกษาวิชาลัยพลศึกษา วิชาเอก
พลศึกษา และวิชาเอกสุขศึกษามีความคิดเห็นที่ดีต่อการวางแผนครอบครัว ซึ่งยอมรับสมมุติฐาน
ข้อที่ 1 ซึ่งตั้งไว้ว่า นักศึกษาวิชาลัยพลศึกษาวิชาเอกพลศึกษา และวิชาเอกสุขศึกษา มีความคิด
เห็นที่ดีต่อการวางแผนครอบครัว

2.2 ทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนักศึกษาวิชาลัยพลศึกษา
ที่มีต่อการวางแผนครอบครัว ระหว่างนักศึกษายชาย และนักศึกษานหญิง

ตาราง 9 คะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีต่อการวางแผนครอบครัว
จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	คะแนนเฉลี่ย	ความแปรปรวน	ค่าคะแนนที่
ชาย	331	292.1934	536.9637	.02502
หญิง	118	292.8390	594.4571	

จากตาราง 9 แสดงว่านักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาชายและนักศึกษาวิทยาลัยศึกษาชาย และนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาหญิงมีความคิดเห็นต่อการวางแผนครอบครัวไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2

2.3 ทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา ที่มีต่อการวางแผนครอบครัวระหว่างนักศึกษาวิชาเอกพลศึกษา และวิชาเอกสุขศึกษา

ตาราง 10 คะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีต่อการวางแผน
ครอบครัว จำแนกตามวิชาเอก

วิชาเอก	จำนวน	คะแนนเฉลี่ย	ความแปรปรวน	ค่าคะแนนที่
พลศึกษา	339	291.882	623.0423	0.6358
สุขศึกษา	110	293.845	846.7532	

จากตาราง 10 แสดงว่านักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาวิชาเอกพลศึกษา และนักศึกษาวิชาเอกสุขศึกษามีความคิดเห็นต่อการวางแผนครอบครัวไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3

2.4 ทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา
ที่มีต่อการวางแผนครอบครัวระหว่างนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล

ตาราง 11 กระแสมเฉลี่ยของความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีต่อการวางแผนครอบครัว
จำแนกตามภูมิลำเนา

ภูมิลำเนา	จำนวน	กระแสมเฉลี่ย	ความแปรปรวน	ค่ากระแสมที่
ในเขตเทศบาล	165	299.2788	752.7323	4.2354*
นอกเขตเทศบาล	284	288.3451	597.0894	

$$P < 0.5 \quad (t = 1.960)$$

จากตาราง 11 แสดงว่านักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลมีความคิดเห็นต่อการวางแผนครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 4.2354$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 4 และเมื่อพิจารณาจากกระแสมเฉลี่ยแล้วพบว่า นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีภูมิลำเนาในเขตเทศบาลมีความคิดเห็นต่อการวางแผนครอบครัวดีกว่านักศึกษาที่มีภูมิลำเนานอกเขตเทศบาล

2.5 ทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา
ที่มีต่อการวางแผนครอบครัวระหว่างนักศึกษาที่มีจำนวนพี่น้องในครอบครัวแตกต่างกัน

ตาราง 12 คะแนนของความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีต่อการวางแผนครอบครัว
จำแนกตามจำนวนพี่น้องในครอบครัว

จำนวนพี่น้องในครอบครัว	จำนวน	ความคิดเห็นที่มีต่อการวางแผนครอบครัว	
		คะแนนเฉลี่ย	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
เป็นลูกคนเดียว	18	308.5000	26.5712
2 - 3 คน	86	299.2093	21.8525
4 - 5 คน	147	290.9388	25.6606
มากกว่า 5 คน	198	288.4242	26.7430

จากตาราง 12 แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีต่อการวางแผนครอบครัว จำแนกตามจำนวนพี่น้องในครอบครัวที่แตกต่างกัน 4 กลุ่มคือ เป็นลูกคนเดียว 2 - 3 คน 4 - 5 คน และมากกว่า 5 คน เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่า นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา ที่เป็นลูกคนเดียวมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ $\bar{x} = 308.5000$ ($s = 26.5712$) นักศึกษาที่มีจำนวนพี่น้อง 2 - 3 คน มีคะแนนเฉลี่ยสูงรองลงมาคือ $\bar{x} = 299.2093$ ($s = 21.8525$) นักศึกษาที่มีจำนวนพี่น้อง 4 - 5 คน มีคะแนนเฉลี่ยคือ $\bar{x} = 290.9388$ ($s = 25.6606$) และนักศึกษาที่มีจำนวนพี่น้องมากกว่า 5 คน มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือ $\bar{x} = 288.4242$ ($s = 26.7430$) ตามลำดับ แล้วนำไปวิเคราะห์ความแปรปรวนเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีต่อการวางแผนครอบครัว ดังปรากฏในตาราง 13

ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัย
พลศึกษา ที่มีต่อการวางแผนครอบครัว จำแนกตามจำนวนพี่น้องในครอบครัว

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	12061	4020.333	7.93968*
ภายในกลุ่ม	445	225330	504.337	
รวม	448	237391		

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 13 แสดงว่านักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีจำนวนพี่น้องในครอบครัวต่างกัน
ความคิดเห็นที่มีต่อการวางแผนครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้อง
กับสมมุติฐานข้อที่ 5

เพื่อให้ทราบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีจำนวนพี่น้องในครอบครัวแตกต่างกัน
ในกลุ่มใดบ้าง จึงทำการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ต่อไปโดยใช้วิธีของ Newman
Kuels ดังแสดงในตาราง 14

ตาราง 14 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา ตามกลุ่ม
ที่มีจำนวนพี่น้องแตกต่างกัน

จำนวนพี่น้องในครอบครัว	ค่าเฉลี่ย	มากกว่า 5 คน 288.4242	4 - 5 คน 290.9388	2 - 3 คน 299.2093	เป็นลูกคนเดียว 308.5000
มากกว่า 5 คน	288.4242	-	2.5146	10.7851*	20.0758*
4 - 5 คน	290.9388		-	8.2705	17.5612*
2 - 3 คน	299.2093			-	9.2907*
เป็นลูกคนเดียว	308.5000				-

r	2	3	4
q.95 (r,445)	2.77	3.31	3.63
$\frac{MS_w}{n}$ q.95 (r,445)	8.7452	10.4500	11.4603

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 14 แสดงว่านักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่เป็นลูกคนเดียวมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวแตกต่างกับนักศึกษาที่มีจำนวนพี่น้องในครอบครัว 2 - 3 คน 4 - 5 คน และมากกว่า 5 คน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนั้นยังพบว่า นักศึกษาที่มีจำนวนพี่น้องในครอบครัว 2 - 3 คน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวแตกต่างกับนักศึกษาที่มีจำนวนพี่น้องในครอบครัวมากกว่า 5 คน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อเปรียบเทียบระหว่างนักศึกษาที่มีจำนวนพี่น้อง 4 - 5 คน กับนักศึกษาที่มีจำนวนพี่น้อง 2 - 3 คน และนักศึกษาที่มีจำนวนพี่น้องในครอบครัวมากกว่า 5 คน

2.6 ทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา
ที่มีต่อการวางแผนครอบครัว จำแนกตามอาชีพของบิดาหรือมารดา

ตาราง 15 คะแนนของความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยศึกษา ที่มีต่อการวางแผนครอบครัว
จำแนกตามอาชีพของบิดาหรือมารดา

อาชีพของบิดาหรือมารดา	จำนวน	ความคิดเห็นที่มีต่อการวางแผนครอบครัว	
		คะแนนเฉลี่ย	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
เกษตรกรหรือกสิกรรม	212	288.0943	24.7252
รับจ้าง	44	290.0455	28.2907
ค้าขายหรือนักธุรกิจ	71	293.6620	25.4819
รับราชการ	122	299.8606	26.2846

จากตาราง 15 แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยศึกษา
ที่มีต่อการวางแผนครอบครัวจำแนกตามอาชีพของบิดาหรือมารดาที่แตกต่างกัน 5 กลุ่มคือ
อาชีพเกษตรกรหรือกสิกรรม อาชีพรับจ้าง อาชีพค้าขายหรือนักธุรกิจ และอาชีพรับราชการ
ผลปรากฏว่า นักศึกษาที่บิดาหรือมารดามีอาชีพรับราชการ มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ $\bar{x} =$
299.8606 ($s = 26.2846$) รองลงมาได้แก่ กลุ่มนักศึกษาที่บิดาหรือมารดามีอาชีพค้าขาย
หรือนักธุรกิจ มีคะแนนเฉลี่ยคือ $\bar{x} = 293.6620$ ($s = 25.4819$) กลุ่มนักศึกษาที่บิดา
หรือมารดามีอาชีพรับจ้าง มีคะแนนเฉลี่ยคือ $\bar{x} = 290.0455$ ($s = 28.2907$) และ
กลุ่มนักศึกษาที่บิดาหรือมารดามีอาชีพเกษตรกรหรือกสิกรรม มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือ
 $\bar{x} = 288.0943$ ($s = 24.7252$) ตามลำดับ แล้วนำไปวิเคราะห์ความแปรปรวนเกี่ยวกับ
ความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยศึกษาที่มีต่อการวางแผนครอบครัวดังปรากฏในตาราง 16

ตาราง 16 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัย
พลศึกษาที่มีต่อการวางแผนครอบครัว จำแนกตามอาชีพของบิดาหรือมารดา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	11075	3691.666	7.258 *
ภายในกลุ่ม	445	225416	506.652	
รวม	448	236491		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 แสดงว่า นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา ที่อาชีพของบิดาหรือมารดาแตกต่างกัน ความคิดเห็นที่มีต่อการวางแผนครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 5

เพื่อให้ทราบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาที่อาชีพของบิดาหรือมารดาแตกต่างกันในกลุ่มอาชีพใดบ้าง ที่มีความคิดเห็นต่างกัน จึงทำการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ต่อไปโดยวิธี Newman Keuls ดังแสดงในตาราง 17

ตาราง 17 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาตามอาชีพ
ของบิดาหรือมารดา

อาชีพของบิดาหรือ มารดา	คะแนนเฉลี่ย	เกษตรกรรม หรือกสิกรรม	รับจ้าง	ค้าขายหรือ นักธุรกิจ	รับราชการ
		287.0101	290.0455	293.6620	299.8360
เกษตรกรรมหรือกสิกรรม	287.0101	-	3.0354	6.6519	12.8256*
รับจ้าง	290.0455		-	3.6165	9.7905*
ค้าขายหรือนักธุรกิจ	293.6620			-	6.1740*
รับราชการ	299.8360				-

r	2	3	4
q.95 (r,445)	2.77	3.31	3.63
MS_w $\frac{1}{n}$	q.95 (r,445) 6.998	8.3631	9.1716

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 17 แสดงว่านักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่บิดาหรือมารดามีอาชีพรับราชการ
มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวแตกต่างกับนักศึกษาที่บิดาหรือมารดามีอาชีพเกษตร-
กรรม หรือกสิกรรม และนักศึกษาที่บิดาหรือมารดามีอาชีพรับจ้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อเปรียบเทียบระหว่างนักศึกษาที่บิดาหรือ
มารดามีอาชีพค้าขายหรือนักธุรกิจ นอกจากนี้ยังไม่พบความแตกต่างระหว่างนักศึกษาที่บิดาหรือ
มารดามีอาชีพค้าขายหรือนักธุรกิจ อาชีพรับจ้าง และอาชีพเกษตรกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.7 ทดสอบความแตกต่าง ความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา
ที่มีต่อการวางแผนครอบครัว ระหว่างนักศึกษาที่มีรายได้ของครอบครัวต่อปีแตกต่างกัน

ตาราง 18 คะแนนของความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา ที่มีต่อการวางแผนครอบครัว
จำแนกตามรายได้ของครอบครัวต่อปี

รายได้ของครอบครัวต่อปี	จำนวน	ความคิดเห็นที่มีต่อการวางแผนครอบครัว	
		คะแนนเฉลี่ย	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ต่ำกว่า 10,000 บาท	99	286.5253	30.2231
10,001 - 20,000 บาท	139	290.5971	26.1962
20,001 - 30,000 บาท	101	294.8911	24.8794
สูงกว่า 30,001 บาท	110	297.5273	25.8341

จากตาราง 18 แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา
ที่มีต่อการวางแผนครอบครัว จำแนกตามรายได้ของครอบครัวที่แตกต่างกัน 4 กลุ่มคือ รายได้
ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อปี รายได้ 10,001 - 20,000 บาทต่อปี รายได้ 20,001 -
30,000 บาทต่อปี และรายได้ 30,001 บาทต่อปี ผลปรากฏว่า นักศึกษาที่มีรายได้ของ
ครอบครัวต่อปีสูงกว่า 30,001 บาท มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ $\bar{x} = 297.5273$ ($s = 25.8341$)
รองลงมาคือ นักศึกษาที่มีรายได้ของครอบครัวต่อปี 20,001 - 30,000 บาท มีคะแนน
เฉลี่ย $\bar{x} = 294.8911$ ($s = 24.8794$) ส่วนนักศึกษาที่มีรายได้ของครอบครัวต่อปี
10,001 - 20,000 บาท มีคะแนนเฉลี่ยคือ $\bar{x} = 290.5971$ ($s = 26.1962$) และ
นักศึกษาที่มีรายได้ของครอบครัวต่อปีต่ำกว่า 10,000 บาท มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือ
 $\bar{x} = 286.5253$ ($s = 30.2231$) ตามลำดับ แล้วนำไปวิเคราะห์ความแปรปรวนเกี่ยวกับ
ความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีต่อการวางแผนครอบครัว ดังแสดงในตาราง 19

ตาราง 19 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนน ความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัย
พลศึกษาที่มีต่อการวางแผนครอบครัว จำแนกตามรายได้ของครอบครัว

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	9154	3051.333	5.9497*
ภายในกลุ่ม	445	227337	510.869	
รวม	448	236491		

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 19 แสดงว่า นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีระดับรายได้ของครอบครัว
ที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการวางแผนครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 7

เพื่อให้ทราบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีระดับรายได้ของครอบครัวที่แตกต่างกัน
ในกลุ่มใดบ้างที่มีความคิดเห็นต่างกัน จึงทำการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ต่อไป
โดยวิธี Newman Keuls ดังแสดงในตาราง 20

ตาราง 20 คะแนนของความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา จำแนกตามรายได้ของครอบครัว

รายได้ของครอบครัว ต่อปี	ค่าเฉลี่ย	ต่ำกว่า 10,000 286.5253	10,001-20,000 290.5971	20,001-30,000 294.8911	สูงกว่า 30,001 297.5273
ต่ำกว่า 10,000 บาท	286.5253	-	4.0718	8.3658*	11.002*
10,001-20,000 บาท	290.5971	-	-	4.2940	6.9302
20,001-30,000 บาท	294.8911	-	-	-	2.6362
สูงกว่า 30,001 บาท	297.5273	-	-	-	-

	r	2	3	4
	q.95 (r,445)	2.77	3.31	3.63
$MS_{\frac{w}{n}}$	q.95 (r,445)	5.9643	7.1270	7.8161

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 20 แสดงว่า นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีรายได้ของครอบครัวต่อปี สูงกว่า 30,001 บาท และรายได้ของครอบครัว 20,001 - 30,000 บาทต่อปี มีความคิดเห็น เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวแตกต่างกัน นักศึกษาที่มีรายได้ของครอบครัวต่ำกว่า 10,000 บาทต่อปี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่าง นักศึกษาที่มีรายได้ของครอบครัว 20,001 - 30,000 บาทต่อปี กับสูงกว่า 30,001 บาท และไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างนักศึกษาที่มีรายได้ของครอบครัว ต่ำกว่า 10,000 บาท กับ 10,001 - 20,000 บาทต่อปี และระหว่างนักศึกษาที่มีรายได้ ของครอบครัว 10,001 - 20,000 บาท กับต่ำกว่า 10,000 บาทต่อปี

2.8 ทดสอบความแตกต่างความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา ที่มีต่อการวางแผนครอบครัวระหว่างนักศึกษาที่บัณฑิตหรือมาจากระดับการศึกษาต่างกัน

ตาราง 21 คะแนนของความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา ที่มีต่อการวางแผน
กรอบรั้ว จำแนกตามระดับการศึกษาของบัณฑิตวิทยาลัย

การศึกษาของบัณฑิตวิทยาลัย	จำนวน	ความคิดเห็นที่มีต่อการวางแผนกรอบรั้ว	
		คะแนนเฉลี่ย	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ประถมศึกษา	272	287.0037	22.9691
มัธยมศึกษา	90	295.0111	23.3491
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	87	302.0229	28.1233

จากตาราง 21 แสดงว่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา ที่มีต่อการวางแผนกรอบรั้ว จำแนกตามการศึกษาของบัณฑิตวิทยาลัยที่แตกต่างกัน 3 กลุ่ม คือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า ผลปรากฏว่า นักศึกษาที่บัณฑิตวิทยาลัยมีการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ $\bar{x} = 302.0229$ ($s = 28.1233$) รองลงมาคือ นักศึกษาที่บัณฑิตวิทยาลัยมีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยคือ $\bar{x} = 295.0111$ ($s = 23.3491$) และนักศึกษาที่บัณฑิตวิทยาลัยมีการศึกษาในระดับประถมศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือ $\bar{x} = 287.0037$ ($s = 22.9691$) ตามลำดับ แล้วนำไปวิเคราะห์ความแปรปรวนเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการวางแผนกรอบรั้ว ดังแสดงในตาราง 22

ตาราง 22 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการวางแผนครอบครัว จำแนกตามการศึกษาของบัณฑิตวิทยาลัย

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	10614	5307.0	10.4372*
ภายในกลุ่ม	446	2258777	507.590	
รวม	448			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 22 แสดงว่า นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีการศึกษาของบัณฑิตวิทยาลัยต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการวางแผนครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 8

เพื่อให้ทราบว่าความคิดเห็นของนักศึกษาในกลุ่มที่มีการศึกษาของบัณฑิตวิทยาลัยใดบ้างที่มีความคิดเห็นต่างกัน จึงทำการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ต่อไป โดยวิธี Newman Keuls ดังแสดงในตาราง 23

ตาราง 23 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษาของบัณฑิตวิทยาลัย

ระดับการศึกษาของบัณฑิตวิทยาลัย	ค่าเฉลี่ย	ประณม	มัธยม	ป.ตรี
มรรคา		287.0036	295.0111	302.0230
ประณม	287.0036	-	8.0075*	15.0194*
มัธยม	295.0111		-	7.0119*
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	302.0230			-

	r	2	3
	q.95 (r,445)	2.77	3.31
MS _w			
$\frac{1}{n}$	q.95 (r,445)	5.8416	6.9804

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 23 แสดงว่า นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา ที่มีการศึกษาของบิดาหรือมารดาในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวแตกต่างกัน นักศึกษาที่บิดาหรือมารดาที่มีการศึกษาระดับมัธยมและระดับประถมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังพบว่า นักศึกษาที่บิดาหรือมารดาที่มีการศึกษาระดับมัธยม มีความคิดเห็นแตกต่างกับระดับประถมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อทราบความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีต่อการวางแผนครอบครัว
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีต่อการวางแผนครอบครัว ตามตัวแปรดังต่อไปนี้

- 2.1 เพศ
- 2.2 วิชาเอก
- 2.3 ภูมิลำเนา
- 2.4 จำนวนพี่น้องในครอบครัว
- 2.5 อาชีพของบิดา หรือมารดา
- 2.6 รายได้ของครอบครัว
- 2.7 ระดับการศึกษา ของบิดาหรือมารดา

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา วิชาเอก-พลศึกษา และวิชาเอกสุขศึกษา ชั้นปีที่ 2 ภาคปกติ ปีการศึกษา 2527 ของวิทยาลัยพลศึกษาที่เปิดสอนทั้งวิชาเอกพลศึกษาและสุขศึกษา จำนวน 6 วิทยาลัย รวมทั้งสิ้น 449 คน ซึ่งได้โดยการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) เป็นนักศึกษาชาย 331 คน นักศึกษาหญิง 118 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีต่อการวางแผนครอบครัว ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาเอง (Rating Scale) ในลักษณะของอัตราส่วนประมาณค่า

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์สถานภาพโดยทั่วไปของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา แยกแยะความคิดเป็นร้อยละ และเสนอเป็นตาราง
2. หาค่าสถิติพื้นฐาน ความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา วิชาเอกพลศึกษา และสุขศึกษา ที่มีต่อการวางแผนครอบครัว
3. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้ t- test
4. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง มากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวน แบบมี 1 ตัวประกอบ (One - way Analysis of Variance)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาวิชาเอกพลศึกษา และสุขศึกษามีความคิดเห็นที่ดีต่อการวางแผนครอบครัว
2. นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาชาย และหญิง มีความคิดเห็นต่อการวางแผนครอบครัว ไม่แตกต่างกัน
3. นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาวิชาเอกพลศึกษา และสุขศึกษามีความคิดเห็นต่อการวางแผนครอบครัวไม่แตกต่างกัน
4. นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีภูมิลำเนาในเขตเทศบาล กับนอกเขตเทศบาล มีความคิดเห็นต่อการวางแผนครอบครัว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาในเขตเทศบาลมีความคิดเห็นที่ดีกว่า นักศึกษาที่มีภูมิลำเนานอกเขตเทศบาล
5. นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีจำนวนพี่น้องในครอบครัวต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการวางแผนครอบครัว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาที่เป็นลูกคนเดียวมีความคิดเห็นที่ดีกว่า นักศึกษาที่มีจำนวนพี่น้อง 2 - 3 คน, 4 - 5 คน และมากกว่า 5 คน

6. นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่บิดาหรือมารคามีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการวางแผนครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาที่บิดาหรือมารคามีอาชีพรับราชการมีความคิดเห็นที่ดีที่สุด รองลงมาคือ นักนักศึกษาที่บิดาหรือมารคามีอาชีพค้าขายหรือนักธุรกิจ อาชีพรับจ้าง และอาชีพเกษตรกรรมหรือกสิกรรม ตามลำดับ แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อเปรียบเทียบระหว่างนักศึกษาที่บิดาหรือมารคามีอาชีพค้าขายหรือนักธุรกิจ กับอาชีพรับราชการ นอกจากนี้ยังไม่พบความแตกต่างระหว่างนักศึกษาที่บิดาหรือมารคามีอาชีพค้าขายหรือนักธุรกิจ อาชีพรับจ้าง และอาชีพเกษตรกรรมหรือกสิกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

7. นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีรายได้ของครอบครัวต่อปีต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการวางแผนครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาที่มีรายได้ของครอบครัวต่อปี สูงกว่า 30,001 บาท และรายได้ของครอบครัว 20,001 - 30,000 บาทต่อปี มีความคิดเห็น แตกต่างกัน นักศึกษาที่มีรายได้ของครอบครัวต่ำกว่า 10,000 บาทต่อปี แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างนักศึกษาที่มีรายได้ของครอบครัว 20,001 - 30,000 บาทต่อปี กับ สูงกว่า 30,001 บาทต่อปี และยังไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระหว่างนักศึกษาที่มีรายได้ของครอบครัวต่ำกว่า 10,000 บาทต่อปี กับ 10,001 - 20,000 บาทต่อปี และระหว่างนักศึกษาที่มีรายได้ของครอบครัว 10,001 - 20,000 บาทต่อปี กับ ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อปี

8. นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่ระดับการศึกษาของบิดาหรือมารดาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการวางแผนครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดย นักศึกษาที่บิดาหรือมารดามีการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกับนักศึกษาที่บิดาหรือมารดามีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และระดับประถมศึกษา และนักศึกษาที่บิดาหรือมารดามีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างกัน นักศึกษาที่บิดาหรือมารดามีการศึกษา ระดับประถมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาวิชาเอกพลศึกษา และ สุขศึกษาที่มีต่อการวางแผนครอบครัว พบว่า นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษามีความคิดเห็นที่ดีต่อการวางแผนครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อารี สมบูรณ์สุข และ นิกร กุศลสิน (อารี สมบูรณ์สุข และ นิกร กุศลสิน 2513 : 2) ให้ทำการสำรวจทัศนคติของนักศึกษาแพทย์ที่มีต่อการวางแผนครอบครัว ผลการศึกษาพบว่า แนวความคิดของนักศึกษาแพทย์ส่วนมาก เห็นด้วยหรือมีความคิดเห็นที่ดีต่อการวางแผนครอบครัว นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มุพา อุคมศักดิ์ และ ประภาเพ็ญ สุวรรณ (มุพา อุคมศักดิ์ และ ประภาเพ็ญ สุวรรณ 2517 : 235 - 247) ได้ศึกษา สำรวจ ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติของครู และผู้บริหาร การศึกษา เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ผลการศึกษาพบว่า ครูที่มีพื้นความรู้ปริญญาตรี หรือ สูงกว่า หรือเทียบเท่า จะมีทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวไปในทางที่ดี และเห็นด้วยมากกว่า ครูที่มีพื้นความรู้ต่ำกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการศึกษาของ ศิริวรรณ ศิริบุญ (ศิริวรรณ ศิริบุญ 2522 : 233) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความรู้ และทัศนคติทาง ด้านประชากรศึกษา ระหว่างมัธยมศึกษาที่มีการศึกษาสูง การศึกษาปานกลาง และการศึกษาค่ำ ผลของการศึกษาพบว่า ครูมัธยมทั้ง 3 กลุ่ม มีความรู้ และทัศนคติที่ดี และเห็นด้วยต่อเรื่อง ประชากรศึกษา การวางแผนครอบครัว และเพศศึกษา โดยครูมัธยมศึกษาที่มีการศึกษาสูงเป็น กลุ่มที่มีทัศนคติ ที่ที่สุด รองลงมาคือ ครูมัธยมศึกษา ปานกลาง และการศึกษาค่ำ

2. จากผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้พบว่า นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา ชาย และหญิง มีความคิดเห็นต่อการวางแผนครอบครัวไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ซึ่งอาจเป็นเพราะนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาทั้งชาย และหญิง ต่างก็ได้ศึกษาวิชาประชากรศึกษา การวางแผนครอบครัว และเพศศึกษา มาในหลักสูตรที่เป็นพื้นฐานเดียวกัน ทั้งในระดับมัธยมศึกษา และระดับประกาศนียบัตรการศึกษาชั้นสูง ตามหลักสูตรของกรมพลศึกษา ที่กำหนดให้นักศึกษาทุกคนต้องเรียนเป็นวิชาบังคับ ในชั้นปีที่ 1 ซึ่งบรรจุวิชาประชากรศึกษาเป็นวิชาบังคับ มีผลทำให้นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาชาย และหญิง มีความคิดเห็นต่อการวางแผนครอบครัวไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิริวรรณ ศิริบุญ (ศิริวรรณ ศิริบุญ 2522 : 231) ให้ทำการศึกษาความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติ ของครูมัธยมชาย และหญิงที่มีต่อ

ประชากรศึกษาและการวางแผนครอบครัว พบว่า ความรู้และทัศนคติต่อประชากรศึกษาและการวางแผนครอบครัวของครู 2 กลุ่มไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปรียา อันตระกูล (ปรียา อันตระกูล 2522 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความรู้ และทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานครด้านเพศศึกษา และการวางแผนครอบครัว พบว่า นักเรียนชายและหญิงที่มีช่วงอายุระหว่าง 15 - 20 ปี มีความรู้ และทัศนคติในด้านการศึกษา และการวางแผนครอบครัวไม่แตกต่างกัน

3. จากการศึกษากันครั้งนี้พบว่า นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา วิชาเอกพลศึกษา และวิชาเอกสุขศึกษา มีความคิดเห็นต่อการวางแผนครอบครัวไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3 ซึ่งอาจเป็นเพราะนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา ทั้ง 2 วิชาเอกได้ศึกษาวิชาประชากรศึกษา โดยบรรจุไว้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรการศึกษาชั้นสูง เป็นวิชาบังคับจำนวน 2 หน่วยกิต โดยนักศึกษาทั้ง 2 วิชาเอกต้องศึกษา ในภาคเรียนใดภาคเรียนหนึ่งในปีการศึกษาแรก ส่วนวิชาเพศศึกษา และการวางแผนครอบครัวนั้นได้บรรจุอยู่ในหลักสูตรของวิชาเอกสุขศึกษา จำนวน 1 หน่วยกิต ซึ่งวิชาเอกพลศึกษาทุกคนไม่ต้องศึกษา แต่เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษารุ่นนี้มีจำนวนของนักศึกษาวิชาเอกพลศึกษามากกว่าวิชาเอกสุขศึกษา อาจทำให้ผลการศึกษาลาดเคลื่อนได้ อีกประการหนึ่ง นักศึกษาทั้ง 2 วิชาเอกได้ศึกษาหลักสูตรคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ นักศึกษาวิชาเอกพลศึกษาทุกคน จะต้องศึกษาวิชาสุขศึกษาเป็นวิชาโท และนักศึกษาวิชาเอกสุขศึกษาทุกคนจะต้องศึกษาวิชาพลศึกษาเป็นวิชาโท เช่นเดียวกัน ประกอบกับ อาจารย์ผู้สอนในแต่ละรายวิชาเป็นบุคคลในกลุ่มเดียวกันแต่ละวิทยาลัย และนอกจากนี้สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของแต่ละวิทยาลัยยังเป็นองค์ประกอบที่ไม่แตกต่างกัน จึงมีผลทำให้ความรู้ และแนวความคิดเกี่ยวกับเนื้อหาของวิชาสุขศึกษาไม่แตกต่างกัน ดังที่สุชาติ โสมประยูร (สุชาติ โสมประยูร 2520 : 30) กล่าวว่า วิชาสุขศึกษา และพลศึกษาต่างก็มีความสัมพันธ์กัน และต่างก็เป็นการศึกษาเพื่อให้ชีวิตของบุคคลมีสุขภาพที่ดีทั้ง 2 วิชา นี้ จึงมีทัศนคติที่คล้ายคลึงกัน ครูทั้ง 2 วิชาเอกสามารถสอนได้ทั้ง 2 วิชา จึงสรุปได้ว่านักศึกษา วิทยาลัยพลศึกษา วิชาเอกพลศึกษา และสุขศึกษา มีความคิดเห็นต่อการวางแผนครอบครัวซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวิชาสุขศึกษา ไม่แตกต่างกัน

4. จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีภูมิลำเนาในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล มีความคิดเห็นต่อการวางแผนครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ($t = 4.2354$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 4 และเมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ย พบว่านักศึกษาที่มีภูมิลำเนาในเขตเทศบาลมีความคิดเห็นต่อการวางแผนครอบครัวดีกว่านักศึกษาที่มีภูมิลำเนานอกเขตเทศบาล ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ผุสดี ธรรมรักษ์ (ผุสดี ธรรมรักษ์ 2518 : 93) ได้ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะพฤติกรรมในการป้องกันการใช้ยาคุมของสตรีที่มารับบริการการวางแผนครอบครัวในจังหวัดปทุมธานี ระหว่างเขตเมือง และเขตชนบท ผลปรากฏว่าผู้ที่อาศัยในเขตเมืองใช้วิธีใส่ห่วงอนามัย และผ่าตัดทำหมันมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตชนบท ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย ศิริวรรณ ศิริบุญ (ศิริวรรณ ศิริบุญ 2522 : 234) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความรู้ ทักษะของกรมหม่อมที่มีต่อการวางแผนครอบครัว ผลปรากฏว่ากรมหม่อมศึกษาที่อยู่ในเขตเทศบาลมีทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวที่ดีที่สุด รองลงมาคือกรมหม่อมศึกษาที่อยู่นอกเขตเทศบาล และกรมหม่อมศึกษาที่อยู่อำเภออื่น ๆ ตามลำดับ นอกจากนี้จากการศึกษาของ อรพินท์ บุนนาค และ ระพีพรรณ หุ่นพินิชย์ (อรพินท์ บุนนาค และ ระพีพรรณ หุ่นพินิชย์ 2524 : 23) ได้ทำการศึกษาความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติ ด้านการวางแผนครอบครัว และขนาดของครอบครัวที่ปรารถนาของสตรีไทย ผลปรากฏว่าสตรีที่อาศัยในเขตชนบทมีค่าเฉลี่ยจำนวนบุตรที่ปรารถนา 3.4 คน ส่วนในเขตเมือง 3.1 คน แสดงให้เห็นว่าจำนวนบุตรที่ปรารถนาได้ลดลงตามความแตกต่างระหว่างเขตที่อยู่อาศัย

5. จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีจำนวนพี่น้องในครอบครัวแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการวางแผนครอบครัวแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 5 โดยพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ย พบว่า นักศึกษาที่เป็นลูกคนเดียวมีความคิดเห็นต่อการวางแผนครอบครัวที่ดีที่สุด รองลงมาคือนักศึกษาที่มีจำนวนพี่น้อง 2 - 3 คน นักศึกษาที่มีจำนวนพี่น้อง 4 - 5 คน และนักศึกษามีจำนวนพี่น้องมากกว่า 5 คน ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สมหมาย วันสอน (สมหมาย วันสอน 2514 : 65) ผลการศึกษาพบว่า ครัวเรือนที่มีจำนวนคนอาศัยอยู่มากผู้ชายจะสมรสอายุต่ำกว่าครัวเรือนที่มีคนอาศัยอยู่จำนวนน้อยกว่า กล่าวคือ ครอบครัวที่มีสมาชิกเกิน 10 คนขึ้นไปอายุแรกสมรสเท่ากับ 23.1 ปี ส่วนครอบครัวที่มีสมาชิก 1 - 6 คน อายุแรกสมรสเท่ากับ

24 ปี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครอบครัวที่มีสมาชิกมากอยู่แล้ว โดยเฉพาะในเขตชนบท นิยมการมีครอบครัวขนาดใหญ่เป็นหลักในการประกอบอาชีพจึงนิยมที่จะสมรสเร็วกว่าครอบครัวที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวน้อยกว่า ดังนั้นสมาชิก หรือจำนวนพี่น้องในครอบครัวที่แตกต่างกัน มีผลให้ความคิดเห็นต่อการวางแผนครอบครัวแตกต่างกัน

6. จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา ที่อำเภอของบิศา หรือ มารดาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการวางแผนครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 6 ผลปรากฏว่านักศึกษาที่บิดาหรือมารดามีอาชีพรับราชการ มีความคิดเห็นต่อการวางแผนครอบครัวที่ดีที่สุด รองลงมา ได้แก่ นักศึกษาที่บิดาหรือมารดามีอาชีพค้าขาย หรือนักธุรกิจ และนักศึกษาที่บิดาหรือมารดามีอาชีพรับจ้าง ส่วนนักศึกษาที่บิดาหรือมารดามีอาชีพเกษตรกรรมหรือกสิกรรม มีคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นน้อยที่สุด การที่ผลของการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็น เพราะอาชีพบางอาชีพต้องการสมาชิกของครอบครัวที่แตกต่างกันในสังคม โดยเฉพาะในชนบทที่ต้องอาศัยแรงงานจากสมาชิกเป็นหลักในการประกอบอาชีพครัวเรือนที่มีสมาชิกมากจะมีความรู้สึกว่ามีคนช่วยเหลือในการทำงานได้มาก เช่น ครอบครัวที่มีอาชีพเกษตรกรรมหรือกสิกรรม เป็นต้น ซึ่งนิยามการมีบุตรมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นภาพร บุรพาธนะ (นภาพร บุรพาธนะ 2515 : 34) พบว่าสตรีที่กำลังวางแผนครอบครัวเมื่อพิจารณาตามกลุ่มอาชีพของสามี พบว่า กลุ่มอาชีพรับราชการ และทำงานโดยใช้วิชาชีพมีร้อยละ 47.6 และ 40.7 ที่กำลังวางแผนครอบครัวตามลำดับ และกลุ่มอาชีพเกษตรกรรมมีการวางแผนครอบครัวต่ำสุดคือ ร้อยละ 29.6 และเมื่อนักศึกษาเปรียบเทียบความรู้ของสตรีไทยในชนบทเกี่ยวกับการป้องกันปฏิสันธิ ของ เศรษฐ์ เปลื้องเข็ญ (เศรษฐ์ เปลื้องเข็ญ 2515 : 60) พบว่า สตรีที่มีสามีประกอบอาชีพรับราชการ พ่อค้า ครู เสมียน พนักงานมีความรู้ร้อยละ 33.9 สตรีที่มีสามีประกอบอาชีพรับจ้างมีความรู้ร้อยละ 33 ส่วนสตรีที่มีสามีประกอบอาชีพเกษตรกรรมมีความรู้ร้อยละ 19 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ประไพ ศรีชัย และ ชื่นชม เพชรช่อ (ประไพ ศรีชัย และ ชื่นชม เพชรช่อ 2514 : 31) พบว่า สตรีที่มาใช้บริการในการวางแผนครอบครัวมีอาชีพรับราชการมากที่สุด รองลงมาคืออาชีพทำไร่ - ทำนา และอาชีพค้าขายคิดเป็นอัตราร้อยละ 91.6, 68.7, 68.2 และอาชีพรับจ้างรับบริการมารับบริการน้อยที่สุดคือร้อยละ 54.6 เช่นเดียวกันกับผลการศึกษาของ

มุสดี ธรรมรักษ์ (มุสดี ธรรมรักษ์ 2518 : 93 - 94) ผลการศึกษาพบว่าสตรีที่รับราชการ และสตรีที่สามีรับราชการใช้วิธีคุมกำเนิดโดยการทำหมันมากที่สุด ดังนั้นนักศึกษาที่มีอาชีพของบิดาหรือมารดาแตกต่างกันมีผลทำให้ความคิดเห็นที่มีต่อการวางแผนครอบครัวแตกต่างกันด้วย

7. จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีรายได้ของครอบครัวแตกต่างกัน ความคิดเห็นที่มีต่อการวางแผนครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 7 ผลปรากฏว่านักศึกษาที่มีรายได้ของครอบครัวสูงกว่า 30,001 บาทต่อปีมีความคิดเห็นต่อการวางแผนครอบครัวดีที่สุด รองลงมา คือ นักศึกษาที่มีรายได้ของครอบครัว 20,001 - 30,000 บาทต่อปี และ 10,000 - 20,000 บาทต่อปี ตามลำดับ ส่วนนักศึกษาที่มีรายได้ของครอบครัวต่ำกว่า 10,000 บาทต่อปี คะแนนของความคิดเห็นต่ำสุด การที่ผลของการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า บิดาหรือมารดาที่ประกอบอาชีพรับราชการ มักจะมีความรู้ด้านการวางแผนครอบครัวดีกว่ากลุ่มอาชีพอื่น ๆ อีกทั้งมีความสนใจต่อข่าวสารการเผยแพร่ เกี่ยวกับความรู้ด้านการวางแผนครอบครัวจึงส่งผลให้นักศึกษาในครอบครัวมีความรู้ และความคิดเห็นที่ดีด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ศิริวรรณ ศิริบุญ (ศิริวรรณ ศิริบุญ 2522 : 232 - 233) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความรู้ ทัศนคติต่อประชากรศึกษาและการวางแผนครอบครัวระหว่างครูมัธยมที่มีรายได้ต่างกัน พบว่า ครูมัธยมศึกษาที่มีรายได้สูงและปานกลาง เป็นกลุ่มที่มีทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวดีกว่าครูมัธยมศึกษาที่มีรายได้ต่ำกว่า อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ มิสรา (Misra. 1967 : 181) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของรายได้ของครอบครัวต่อการวางแผนครอบครัวในฮิคาโก พบว่า ครอบครัวที่มีรายได้ต่อปีต่ำกว่า 4,000 เหรียญอเมริกา สามีเห็นด้วยร้อยละ 65.2 ภรรยาเห็นด้วยร้อยละ 74 รายได้ระหว่าง 4,000 - 7,999 เหรียญ สามีเห็นด้วยร้อยละ 79 ภรรยาเห็นด้วยร้อยละ 84 ครอบครัวที่มีรายได้สูงกว่า 8,000 เหรียญ สามีเห็นด้วย ร้อยละ 80 ภรรยาเห็นด้วยร้อยละ 86.7 และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อะกาวัลลา (Agarwala. 1975 : 2) ได้เปรียบเทียบการยอมรับในเรื่องการวางแผนครอบครัวระหว่างรัฐที่ยากจนกับรัฐที่ร่ำรวยในประเทศอินเดีย พบว่า รัฐที่ร่ำรวยจะยอมรับเรื่องการวางแผนครอบครัวดีกว่ารัฐที่ยากจน

และยังพบว่าในท้องถิ่นที่มีการศึกษาคิดจะยอมรับ เรื่องการวางแผนครอบครัวดีกว่าท้องถิ่นที่มีการศึกษาน้อยกว่า ดังนั้นรายได้ที่แตกต่างกันของครอบครัวจึงมีผลให้ความคิดเห็นที่มีต่อการวางแผนครอบครัวแตกต่างกันด้วย

8. จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่ระดับการศึกษาของบิดาหรือมารดาแตกต่างกัน ความคิดเห็นที่มีต่อการวางแผนครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 8 โดยผลปรากฏว่านักศึกษาที่บิดาหรือมารดาที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่า มีความคิดเห็นต่อการวางแผนครอบครัวที่ดีที่สุด รองลงมาได้แก่นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่บิดาหรือมารดาที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และการศึกษาในระดับประถมศึกษาที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวต่ำสุด การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าบิดาหรือมารดาที่มีการศึกษาสูงมักจะมีความรู้ และความสนใจด้านการวางแผนครอบครัวมากกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาค่ำกว่า หรืออาจเป็นเพราะว่ากลุ่มบิดาหรือมารดาที่มีการศึกษาสูงส่วนมากจะประกอบอาชีพนอกบ้านกันไม่น้อยมีการมีบุตรยากซึ่งจะขัดขวางต่อการประกอบอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อารี สมบูรณ์สุข และ นิกร คุณิตสิน (อารี สมบูรณ์สุข และ นิกร คุณิตสิน 2513 : 2) ได้ทำการสำรวจทัศนคติของนักศึกษาแพทย์ที่มีต่อการวางแผนครอบครัว ผลการศึกษาพบว่า แนวความคิดของบุคคลระดับสูง และมีการศึกษาสูงนั้น ส่วนใหญ่เป็นไปในทางสนับสนุน นั่นคือ นักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่เห็นว่า การวางแผนครอบครัวเป็นสิ่งจำเป็นและไม่บาป นอกจากนั้น นิภา บุรินทร์วางกูร (นิภา บุรินทร์วางกูร 2515 : 99 - 116) ได้ทำการศึกษาผลของความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการปฏิสนธิที่มีต่อการยอมรับปฏิบัติการวางแผนครอบครัวของสตรีหลังคลอดบุตรในโรงพยาบาลศิริราช ผลการศึกษพบว่าสตรีที่มีการศึกษาสูงกว่าระดับประถมศึกษาจะมีบุตรน้อยกว่าสตรีที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา หรือไม่มีการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชัยวัฒน์ ปัญญพงษ์ (ชัยวัฒน์ ปัญญพงษ์ 2519 : 26) ได้ทำการศึกษาถึงระดับการศึกษายของผู้สมรสกับการยอมรับการวางแผนครอบครัว ผลการศึกษพบว่า ระดับการศึกษาของผู้สมรสเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้คู่สมรสมีโอกาสรับทราบ เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคู่สมรสที่มีการศึกษาสูงมักจะมีบุตรน้อย ดังนั้นอาจสรุปได้ว่านักศึกษาที่บิดาหรือมารดาที่มีการศึกษาต่างกัน อาจส่งผลให้มีความคิดเห็นต่อการวางแผนครอบครัวแตกต่างกันด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา วิชาเอกพลศึกษา และวิชาเอกสุขศึกษา มีความคิดเห็นที่ดีต่อการวางแผนครอบครัว แต่ยังไม่ถึงระดับที่ดีมากเท่าที่ควร ซึ่งนักศึกษาดังกล่าวควรจะมีความคิดเห็นต่อการวางแผนครอบครัวดีกว่านี้ ทั้งนี้เพราะนักศึกษาเหล่านี้จะมีบทบาทต่อการวางแผนครอบครัวที่จะสำเร็จออกไปเป็นครูเพื่อนำไปถ่ายทอดด้านความรู้ ทักษะ ทักษะ การคิดเห็น เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวที่ถูกต้องเหมาะสมกับเยาวชนในโอกาสต่อไป เพื่อสนองบทบาทดังกล่าว ผู้บริหาร อาจารย์ หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรนำผลการศึกษารังนี้ไปใช้ให้ดังต่อไปนี้คือ

1.1 สัมมนาแนวการสอนวิชาสุขศึกษา โดยเฉพาะเน้นในด้านการวางแผนครอบครัว ประชากรศึกษา และเพศศึกษา ความหลักสูตรประกาศนียบัตรการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.สูง) วิชาเอกสุขศึกษา ระดับวิทยาลัยให้มากขึ้น เพื่อให้อาจารย์ได้ตระหนักถึงภาวะประชากรและผลเสียอันเนื่องมาจากการเพิ่มของประชากรที่มีต่อบุคคล สังคม ประเทศชาติ และโลก และพร้อมที่จะนำเอาแนวคิดที่ถูกต้องเหมาะสมไปถ่ายทอดให้เยาวชนมีความคิดที่มีเหตุผลในโอกาสต่อไป //

1.2 อาจารย์ผู้สอนวิชาสุขศึกษาทุกระดับ ควรนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับระดับความรู้ ความสามารถของนักเรียน และนักศึกษา เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีและเกิดทัศนคติ แนวความคิดที่ถูกต้องและเหมาะสมต่อไป

1.3 อาจารย์ผู้สอนสุขศึกษา ในวิชาประชากรศึกษา การวางแผนครอบครัว และเพศศึกษา ควรหมั่นพัฒนาความรู้ และเทคนิคต่าง ๆ เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ที่มักจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอให้ทันต่อความเจริญด้านวิทยาศาสตร์ นอกจากนั้นควรมีการติดตามถึงผลการศึกษา การวิจัย สถิติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง มาใช้ในการประกอบคำบรรยาย เพื่อให้นักเรียนหรือนักศึกษาได้ทราบถึงข้อมูลที่ใกล้กับปัจจุบันมากที่สุด เพื่อสร้างความมั่นใจในการสอน ทำให้การเรียนการสอนน่าสนใจ เกิดความศรัทธาในตัวผู้สอน พร้อมทั้งเห็นคุณค่า ความสำคัญ และเป็นผลให้เปลี่ยนแปลงทัศนคติ แนวความคิดให้เป็นไปในทางที่ดี และถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น

1.4 อาจารย์ผู้สอนสุขศึกษา ในระดับวิทยาลัยควรมีแนวความคิด ต่อการวางแผนครอบครัว ประชากรศึกษา และเพศศึกษา ที่สอดคล้องกันไม่ขัดแย้งกันในด้านทฤษฎี ซึ่งส่งผลให้บุคลากรในสถานศึกษา รวมทั้งนักศึกษา และทุกคนที่อยู่ในสถานศึกษามีความศรัทธา และพร้อมที่จะนำเอาความรู้ ทักษะ ทักษะ ที่ถูกต้องไปถ่ายทอดกับเยาวชนและประชาชนในโอกาสสืบไป

1.5 ผู้บริหาร อาจารย์ หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับด้านการวางแผนครอบครัว ควรมีความสนใจที่จะร่วมมือกันเพื่อเผยแพร่ด้านความรู้ และแก้ไขแนวความคิดที่ไม่ถูกต้องเหมาะสมเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว โดยการจัดสัมมนาทางบริการขึ้นเป็นครั้งคราวโดยเชิญตัวแทนหมู่บ้านครู กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อสม. ผ.ส.ส. เป็นต้น เพื่อเป็นสื่อกลาง ในการที่จะนำความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติที่ถูกต้อง เหมาะสมและมีเหตุผลเกี่ยวกับพฤติกรรมในการวางแผนครอบครัวไปถ่ายทอดต่อไป

2. จากผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา ที่มีภูมิสำเนาต่างกัน มีจำนวนพี่น้องในครอบครัวต่างกัน บิดาหรือมารดาอาชีพและรายได้ต่างกันรวมทั้งระดับการศึกษาของบิดาหรือมารดาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการวางแผนครอบครัวแตกต่างกัน ซึ่งผลของการศึกษาดังกล่าวเป็นปัจจัยที่สำคัญซึ่ง ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอนสุขศึกษา และบุคคลที่เกี่ยวข้องควรได้ตระหนักถึงปัจจัยดังกล่าวซึ่งมีผลต่อความคิดเห็นที่มีต่อการวางแผนครอบครัวเป็นอย่างยิ่ง ควรได้มีการนำผลของการวิจัยนี้ไปปรับปรุงแก้ไขดังต่อไปนี้

2.1 ควรมีกิจกรรมด้านส่งเสริมความรู้ และเปลี่ยนแนวความคิดที่ไม่ถูกต้องเหมาะสมเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ให้กับนักศึกษาครู โดยให้นักศึกษาทั้งวิชาเอกพลศึกษาและสุขศึกษาได้มีการจัดนิทรรศการในโอกาสต่าง ๆ ของแต่ละภาคเรียน เช่น วันเด็ก วันปีใหม่ เป็นต้น พร้อมทั้งเป็นวันที่ควรจะร่วมกิจกรรมกับเด็กนักเรียนที่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมในวันดังกล่าวได้ ซึ่งนอกจากนักศึกษาจะได้ประสบการณ์ ความรู้ และทักษะที่ถูกต้องแล้วยังสามารถส่งผลไปสู่เด็กนักเรียน หรือเยาวชน และประชาชนในเขตที่ผู้นั้นด้วย

2.2 ควรเสริมสร้างแนวความคิดเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวที่ถูกต้องเหมาะสม และมีเหตุผลให้กับนักศึกษาทุกคน ก่อนที่จะออกฝึกสอนตามโรงเรียนต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่จะต้องนำความรู้ไปถ่ายทอดกับเยาวชนในชุมชน และประชาชนในชุมชนที่ตนออกไป

ฝึกสอนและฝึกงาน ซึ่งเป็นการเตรียมคนที่มีคุณภาพเพื่อจะนำไปสร้างให้คุณภาพชีวิตของประชาชนในโอกาสสืบต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาระหว่างภาคต่าง ๆ ที่มีต่อการวางแผนครอบครัว เพื่อทดสอบความแตกต่างตามตัวแปรเดิม
2. ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างระดับเดียวกันระหว่างวิทยาลัยพลศึกษา และวิทยาลัยครู หรือระหว่างระดับอุดมศึกษา
3. ควรศึกษาว่าความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีต่อการวางแผนครอบครัว กับตัวแปรอื่น ๆ หรือไม่ เช่น ระดับสติปัญญา ศาสนา อายุ และสถานภาพของนักศึกษา เป็นต้น
4. ถ้าจะศึกษาวิจัยเรื่องนี้ต่อไปควรมีการวิเคราะห์การตอบแบบสอบถามเป็นรายข้อ เพื่อจะได้ทราบผลของการเปรียบเทียบได้ละเอียดลึกซึ้งยิ่งกว่านี้

גדרת המונחים

บรรณานุกรม

- กาญจนา กิจกาญจน์ ความเข้าใจและทัศนคติต่อการวางแผนครอบครัวของนักเรียนสตรีอาชีวศึกษา
ชั้นปีที่สามในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (เฉพาะโรงเรียนรัฐบาล) วิทยานิพนธ์ ปริญญาบัณฑิต
นักศึกษิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2517, 69 หน้า อัสสัณนา
- โกวิท วรพิพัฒน์ "โครงการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนประชากรศึกษา" รายงานการสัมมนา
ทางวิชาการแห่งชาติ เรื่องประชากรของประเทศไทย 2521, 892 หน้า
- กุศล สุนทรธาดา การวิจัยเกี่ยวกับโครงการประชากรและการวางแผนครอบครัว เอกสารประกอบ
การอบรมการศึกษาวิจัยทางประชากรและสังคม รุ่นที่ 6, 13 มิถุนายน - 5 กรกฎาคม 2526,
32 หน้า
- เกษตร สนิทวงศ์, ม.ล. "การอนามัยแม่และเด็ก กับการวางแผนครอบครัว" คำบรรยายประกอบ
การสอนการวางแผนครอบครัว พิมพ์ครั้งที่ 9 โรงพิมพ์สำนักข่าวพาณิชย 2524, 228 หน้า
- คณะกรรมการการคาดประมาณจำนวนประชากร การคาดประมาณจำนวนประชากรของประเทศไทย
พ.ศ. 2523 - 2548 กรุงเทพมหานคร : สำนักงานสถิติแห่งชาติ 2524
- คณะกรรมการประชากรศาสตร์แห่งประเทศไทย การเปลี่ยนแปลงภาวะเจริญพันธุ์และภาวะการตาย
ในประเทศไทย พ.ศ. 2493 - 2518 เอกสารวิจัยหมายเลข 30 กรุงเทพมหานคร :
สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2522
- คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน, คณะอนุกรรมการวางแผนพัฒนา
สาธารณสุข แผนพัฒนาสาธารณสุข ความแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะที่ 5
พ.ศ. 2525 - 2529 สำนักข่าวพาณิชย กรมพาณิชย์สัมพันธ์ 2524, 646 หน้า
- คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, สำนักงาน รายงานการสัมมนาทางวิชาการแห่งชาติ เรื่อง ประชากร
ของประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและ
พลังงาน 2521, 892 หน้า
- คู่มืออาจารย์วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดอุดรธานี 2527, 90 หน้า เอกสารโรเนียวเย็บเล่ม
- โครงการประชากรศึกษา, มหาวิทยาลัยมหิดล รายงานการวิจัยหมายเลข 1 ความรู้เจตคติและ
ความเชื่อของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีต่อประชากรศึกษาและการวางแผนครอบครัว
กรุงเทพมหานคร บริษัทประชาชน จำกัด 2520, 56 หน้า

จินตนา ชัยธนกุล ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับประชากรศึกษาของนักศึกษาครู ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2518, 62 หน้า อัดสำเนา

จันทร์เพ็ญ แสงเทียนฉาย ลักษณะช่องว่างในการมีบุตรของสตรีภายในเขตเมือง วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาบัณฑิต ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2523

87 หน้า อัดสำเนา

จริยวัฒน์ คมพัยค์ อนามัยแม่ - เด็ก และการวางแผนครอบครัว พิมพ์ครั้งที่ 2 ภาควิชา

วิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล 2523, 345 หน้า

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันประชากรศาสตร์ และมหิดลมหาวิทยาลัย สถาบันวิจัยประชากร

และสังคม การสัมมนาทางวิชาการเรื่องภาวะเจริญพันธุ์ การวางแผนครอบครัวและการพัฒนา

ประชากรภาคใต้ อัมรินทร์การพิมพ์ 2525, 520 หน้า

เจลิยว บุรีภักดิ์, สวัสดิ์ จงกล และ สิริพร หัตถเศรษฐ์ รายงานการวิจัย "สำรวจความคิ

เห็นเกี่ยวกับการจัดประชากรศึกษา สำหรับระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา" วารสาร

ประชากรศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ปีที่ 1 ฉบับที่ 6 กรกฎาคม 2520, หน้า 23 - 25

เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์ การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ โอเคียนส์โตร์ 2522, 206 หน้า

ชุติวรรณ เพ็ญเพียร การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการวางแผนครอบครัวของชาวกรุงเทพมหานคร

วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาสังคมวิทยา และมานุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์-

มหาวิทยาลัย 2526 อัดสำเนา

ไชยยศ ชัยมั่งคั่ง "ปัญหาการว่างงานของประเทศไทย" รายงานการสัมมนาทางวิชาการแห่งชาติ

เรื่องประชากรของประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์

เทคโนโลยีและการพลังงาน 2521, 892 หน้า

ชัยวัฒน์ ปัญจพงษ์ ความรู้และทัศนคติด้านประชากรศึกษาของนักเรียนอาชีวศึกษาชั้นสุดท้ายใน

เขตนครหลวงกรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์สังคมวิทยามหาบัณฑิต สาขาประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์-

มหาวิทยาลัย 2515, 86 หน้า อัดสำเนา

"ประชากรศึกษากับการศึกษานอกระบบโรงเรียนปกติ" วารสารประชากรศึกษา 2(5)

246 กันยายน 2518

ชัยวัฒน์ ปัญจพงษ์ และณรงค์ เทียนส่ง ประชากรศาสตร์และประชากรศึกษา กรุงเทพมหานคร

สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช 2521, 357 หน้า

นันทวัน ไตรยเทน "เรื่องผู้หญิงชนบท" วารสารการศึกษาผู้ใหญ่ 13 (78) : 41 - 43

กันยายน - ตุลาคม 2519

นภาพร บุรพาทนะ วิธีป้องกันการปฏิสนธิที่สมรสในเขตเมืองเล็กใช้ วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต
แผนกวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2515, 142 หน้า
อัครสำเนา

นิภา บุรินทรางกูร ผลของความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการปฏิสนธิที่มีต่อการยอมรับปฏิบัติการวางแผน
ครอบครัวของสตรีหลังคลอดบุตร ในโรงพยาบาลศิริราช วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต
แผนกสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2515, 121 หน้า อัครสำเนา

บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ การสำรวจความรู้และเจตคติของครูและนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา
และมีธยมศึกษาที่มีต่อเรื่องประชากรในเกาหลี ประชากรศึกษา 38 - 44 4 ธันวาคม 2520

บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ และ สมจิต อิศระวัฒน์ ประชากรศึกษากับการปรับปรุงคุณภาพชีวิต
(พิมพ์ครั้งที่ 2) อักษรบัณฑิต 2526, 246 หน้า

บุญเลิศ เลี้ยวประไพ "ถ้าหากครอบครัวไทยจะมีบุตรโดยเฉลี่ยครอบครัวละ 2 - 3 คน"
รายงานการสัมมนาทางวิชาการแห่งชาติเรื่องประชากรของประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการ
วิจัยแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน 2521, 892 หน้า

_____ สถานภาพความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมด้านเจริญพันธุ์ และการวางแผนครอบครัวของไทย
การสัมมนาทางวิชาการ การศึกษาด้านพฤติกรรมเจริญพันธุ์ และการวางแผนครอบครัวของไทย
สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล 2520

บุญสม นาวานุเคราะห์ "โครงการจัดการไม่รู้หนังสือ" รวมบทความการศึกษาผู้ใหญ่ของการศึกษา
ผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษา 2515, หน้า 153 - 158

ประไพ ศรีชัย และ ชื่นชม เพชรช่อ ระดับการศึกษาของผู้ป่วยหลังคลอดที่โรงพยาบาลศิริราช
ต่อการยอมรับการวางแผนครอบครัว การวิจัยชั้นปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาธารณสุข คณะ
สาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล 2514

ประภาเพ็ญ สุวรรณ "การตัดสินใจ สิ่งที่การศึกษาควรจะเน้นและประชากรศึกษา" วารสารประ-
ชากรศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล หน้า 80 - 119 ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 มีนาคม 2518

_____ ประชากรศึกษา โรงพิมพ์ศรีอนันต์ 2518, 125 หน้า

- ปรียา อันตระกูล ความรู้และทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร
ในด้านเพศศึกษาและการวางแผนครอบครัว วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาสังคมและ
มานุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2522, 186 หน้า อักส่าเนา
- ประเสริฐ สุวัฒน์สุล "คุณภาพของประชากรทางด้านสาธารณสุข" รายงานการสัมมนาทาง
วิชาการแห่งชาติ เรื่อง ประชากรของประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและพลังงาน 2521, 892 หน้า
- ผุสดี ธรรมรักษ์ ลักษณะพฤติกรรมในการป้องกันการปฏิสนธิของสตรีผู้มารับบริการวางแผนครอบครัว
ในจังหวัดปราจีนบุรี วิทยานิพนธ์สังคมวิทยามหาบัณฑิต แผนกวิชาสังคมวิทยาสาขาศาสนศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2518, 111 หน้า อักส่าเนา
- พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ และวิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ ภาวะการเจริญพันธุ์และการวางแผนครอบครัว
ของสตรีไทยในเขตชนบทและเขตเมืองของประเทศไทย (เอกสารวิจัยหมายเลข 15) กรุงเทพ-
มหานคร หน่วยผลิตเอกสาร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2517, 68 หน้า
- พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ และสุวัฒนา วิบูลย์เศรษฐ สรุปผลการวิจัยโครงการต่อเนื่องระยะยาวเกี่ยว
กับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และประชากรไทย (เอกสารวิจัยหมายเลข 12) สถาบัน
ประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2517, 112 หน้า
- พาลี ยงใจยุทธ และเรียบ กิริวัฒนศักดิ์ ทัศนคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการคุมกำเนิด
ในระหว่างเป็นนักศึกษา วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาการพยาบาลสาธารณสุขคณะสาธารณสุข
มหาวิทยาลัยมหิดล 2513 - 2514 อักส่าเนา
- ไพบุลย์ อันทรรวิชา หลักและวิธีการวัดเจตคติ กองการวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการ
ศึกษาแห่งชาติ 2517, 317 หน้า
- พีรสิทธิ์ คำนวนศิลา และสุภา กิริติบุตร สภาวะการคุมกำเนิดในประเทศไทย เอกสารประกอบ
การสัมมนาทางวิชาการเรื่องการพัฒนาและความแตกต่างในภาวะเจริญพันธุ์ในภูมิภาคต่าง ๆ
ของประเทศไทย วันที่ 25 - 26 กรกฎาคม 2522
- มนัสวี อุดหนุนพน "ความเข้าใจผิดบางประการเกี่ยวกับนโยบายประชากรและการวางแผนครอบครัว"
คำบรรยายประกอบการสอนการวางแผนครอบครัว (พิมพ์ครั้งที่ 9) โรงพิมพ์สำนักข่าวพาณิชย
2524, 228 หน้า

มนัสวี อุดมพันธ์ "นโยบายประชากรและโครงการเกี่ยวกับประชากรของประเทศไทย" ใน
โครงการประชากรศึกษา หนังสืออุเทศประชากรศึกษา คณะสังคมศาสตร์ และมานุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล 2519, 864 หน้า

_____ ปัญหาการเพิ่มประชากรของประเทศไทย สภาคณาวุฒาแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย
2513, 103 หน้า

_____ "ปัญหาประชากรกับการพัฒนาเศรษฐกิจ" คำบรรยายประกอบการสอนการวางแผน-
ครอบครัว (พิมพ์ครั้งที่ 9) โรงพิมพ์สำนักข่าวพาณิชย์ 2524, 228 หน้า

_____ "ปัญหาประชากรกับสาธารณสุข" คำบรรยายประกอบการสอนการวางแผนครอบครัว
(พิมพ์ครั้งที่ 9) โรงพิมพ์สำนักข่าวพาณิชย์ 2524, 228 หน้า

มหาดไทย กระทรวง กรมการปกครอง ทำเนียบท้องที่ พุทธศักราช 2522 กรุงเทพมหานคร ไครมิก
การพิมพ์ 2522

มหิดล, มหาวิทยาลัย ความรู้ทัศนคติ และความเชื่อของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อประชากร
ศึกษา และการวางแผนครอบครัว ชัยวัฒน์ ปัญจพงษ์ ชูชัย ชูวรรณ และมาลี สมิตสัมพันธ์
(รายงานการวิจัยหมายเลข 2) โครงการประชากรศึกษา ภาควิชาศึกษาศาสตร์ 2519, 151 หน้า

_____ หนังสืออุเทศประชากรศึกษา โครงการประชากรศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล 2519, 791 หน้า
มูชา อุดมศักดิ์ "แนวคิดและหลักการทางด้านประชากรศึกษา" แพทย์สภาสาร 2 : 425 - 445
มิถุนายน 2516

มูชา อุดมศักดิ์ และประภาเพ็ญ สุวรรณ "การสำรวจความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติของครูและ
ผู้บริหารการศึกษาระดับประถมศึกษา เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว" วารสารประชากรศึกษา
มหาวิทยาลัยมหิดล หน้า 235 - 247 ปีที่ 1 ฉบับที่ 4 มีนาคม 2517

รุจี อรุณศิลป์ การศึกษาเปรียบเทียบภาวะการสมรสและปัจจัยที่เกี่ยวข้องของคนไทยในเขตเมือง
และชนบท วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บัณฑิต แผนกวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2521, 160 หน้า อักสำเนา

เรืองอุไร ศรีนิลทา และอรวิทย์ เหมะศิลาบิน "ความรู้และการปฏิบัติของผู้นำสตรีชนบทใน
เรื่องประชากร และการวางแผนครอบครัว" เกษตรศาสตร์ 5 : 29 - 31 กุมภาพันธ์
2518

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ หลักการวิจัยทางการศึกษา หวีกิจการพิมพ์ 2524, 287 หน้า

วิจิตร พรมพันธุ์ "ปัญหาการว่างงานและการขาดแคลนกำลังคน" รายงานการสัมมนาทางวิชาการ
การแห่งชาติ เรื่องประชากรของประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กระทรวง
วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและพลังงาน 2521, 892 หน้า

วชิระ สิงหะเชนทร์ ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้บริการสาธารณสุขและการวางแผนครอบครัว
ของสตรีไทยในวัยเจริญพันธุ์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชา
สังคมวิทยา และมานุษยวิทยา สาขาประชากรศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2523, 270 หน้า อัคราเนา

วัญญู ณ ถลาง "ผลของการเพิ่มประชากรที่มีต่อสิ่งแวดล้อม" รายงานการสัมมนาทางวิชาการ
การแห่งชาติ เรื่องประชากรของประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กระทรวงวิทยา-
ศาสตร์ เทคโนโลยีและพลังงาน 2521, 892 หน้า

วิทยาลัยครูพระนคร รายงานผลการทดลองบทเรียนตัวอย่าง สำหรับการสอนประชากร ชั้นมัธยม
ศึกษาปีที่ 2 วิทยาลัยครูพระนคร, พ.ศ. 2516

วิทยาลัยพลศึกษาส่วนภูมิภาค, สำนักงาน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง พลศึกษา
ศึกษา ม.ป.ท., 2525, เอกสารโรเนียวเย็บเล่ม

วิทยาลัยวิชาการศึกษา มหาสารคาม ทัศนคติและความพร้อมของประชากรต่อการวางแผนครอบครัว
เปรียบเทียบระหว่างประชาชนในเขตเทศบาลและหมู่บ้านนอกเขตเทศบาล ศึกษาเฉพาะกรณี
ของจังหวัดมหาสารคาม ร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์ และขอนแก่น จินตวัฒน์การพิมพ์ กาฬสินธุ์ 2517,
89 หน้า

วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ และอาบอส เอส ฮอลีย์ "การขยายตัวของครอบครัวและการวางแผน
ครอบครัวในอำเภอโพธาราม" การสัมมนาทางวิชาการแห่งชาติ เรื่องประชากรของประเทศไทย
ครั้งที่ 2 กองวิจัยสังคมศาสตร์ สำนักงานสภาวิจัยแห่งชาติ 2517 หน้า 345 - 398

ศักดิ์ประเสริฐ ทรัพย์ประเสริฐ บทบาทของอาจารย์โรงเรียนจังหวัดฉะเชิงเทราในการวางแผน
ครอบครัวเพื่อสวัสดิการครอบครัว วิทยานิพนธ์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรม-
ศาสตร์ 2517 อัคราเนา

ศึกษาธิการ, กระทรวง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับประชากรศึกษา โรงพิมพ์อักษรเจริญทัศน์

2519, 57 หน้า

หลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

2521, 259 หน้า

หลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

2524, 180 หน้า

ศิริวรรณ ศิริบุญ ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของครูมัธยมศึกษาต่อประชากรศึกษา ศึกษาเฉพาะ

โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตการศึกษา 6 วิทยานิพนธ์ปริญฎมาหาบัณฑิต

แผนกวิชาสังคมวิทยา และมานุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2522,

275 หน้า อัดสำเนา

ศรีทิพย์ พานิชพันธ์ ทัศนคติของอาจารย์มหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานครต่อการวางแผนครอบครัว

คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2517, 84 หน้า อัดสำเนา

เศรษฐ เบื้องชัย ความรู้ของสตรีไทยในชนบทเกี่ยวกับการป้องกันการปฏิสนธิ วิทยานิพนธ์

ปริญฎมาหาบัณฑิต แผนกวิชาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2515, 79 หน้า

อัดสำเนา

สาธารณสุข, กระทรวง โครงการวางแผนครอบครัว คำบรรยายประกอบการสอน การวางแผน

ครอบครัว (พิมพ์ครั้งที่ 9) โรงพิมพ์สำนักข่าวพริ้ง 2524, 228 หน้า

สุจิตรา กิจวิวัฒนาชัย ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวของหมู่บ้าน

ประมง วิทยานิพนธ์ ปริญฎมาหาบัณฑิต ภาควิชาสังคมวิทยา และมานุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2525 อัดสำเนา

สุชาติ โสมประยูร การสอนสุขศึกษา ไทยวัฒนาพานิช 2520, 162 หน้า

สุนทร สุวิกิจ ภาวะเจริญพันธุ์และการวางแผนครอบครัวของสตรีในกรุงเทพมหานคร สถาบัน

วิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล 2520, 41 หน้า

สภาวิจัยแห่งชาติ, สำนักงาน กองวิจัยสังคมศาสตร์ รายงานการสัมมนาทางวิชาการแห่งชาติ

เรื่อง ประชากรของประเทศไทย ครั้งที่ 3 อุทิศทศวรรษสิ่งพิมพ์ 2521

สมาคมทำหมันแห่งประเทศไทย การส่งเสริมงานวางแผนครอบครัวและพัฒนาประชากร ภาคตะวันออก

ออกเฉียงเหนือ อมรินทร์การพิมพ์ 2526, 36 หน้า

สมชัย วุฒิปรีชา "ความสำคัญของการศึกษาผู้ใหญ่ รวมบทความการศึกษาผู้ใหญ่" หน้า 5 - 15

กองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษา 2515

สมบัติ บุตรคำ การศึกษาเปรียบเทียบความรู้และทัศนคติด้านอนามัยและการวางแผนครอบครัว

ของผู้เรียนและผู้ไม่เคยเรียนหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ เขตการศึกษา 8

วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 82 หน้า

อัครสำเนา

สมวงศ์ วงศ์วอนแสง "การเพิ่มประชากรกับการย้ายถิ่นและปัญหาสังคมอื่น ๆ" รายงานการ

สัมมนาวิชาการแห่งชาติ เรื่องประชากรของประเทศไทย กองส่งเสริมการวิจัย 2521,

892 หน้า

สมหมาย วันสอน ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคมและประชากร ที่มีอิทธิพลต่ออายุแรกสมรสของคนไทย

ในชนบท วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2514, 82 หน้า อัครสำเนา

สุรัฐ ศิลปอนันต์ "ผลของภาวะประชากรของประเทศไทยที่มีต่อการจัดบริการทางการศึกษา"

หนังสืออุเทศประชากรศึกษา หน้า 305 - 317 โครงการประชากรศึกษา มหาวิทยาลัย

มหิดล 2519

สราวุธ คงสิริ และเชษฐ บุษปะเทื่อง "ผลการเพิ่มประชากรต่อการวางแผนพัฒนาประเทศ"

รายงานการสัมมนาทางวิชาการแห่งชาติ เรื่องประชากรของประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการ

วิจัยแห่งชาติ 2521, 892 หน้า

อนันต์ ศรีโสภ หลักการวิจัยเบื้องต้น วัฒนาพานิช 2521, 430 หน้า

อภิชาติ จำรัสสุทธิรงค์ "การเพิ่มประชากรกับการย้ายถิ่นและปัญหาสังคมอื่น ๆ" สำนักงานคณะกรรมการ

กรรมการวิจัยแห่งชาติ รายงานการสัมมนาทางวิชาการแห่งชาติ เรื่องประชากรของประเทศไทย

ม.ป.ท. 2521, 892 หน้า

อัมพร มีสุข "คำสัมภาษณ์คุณหญิงอัมพร มีสุข" วารสารประชากรศึกษา 1(3) 124 - 126

กุมภาพันธ์ 2517

อรพินท์ ภูมุนาค และระพีพรรณ ทุ่งพานิช ความรู้ทัศนคติและการปฏิบัติด้านการวางแผนครอบครัว
และบุตรในอุดมคติของประชากรไทย (เอกสารวิจัยหมายเลข 12) สถาบันประชากรศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2524, 83 หน้า

อารี สมบูรณ์สุข และ นิกร คุณิตสิน "การคุมกำเนิดในทัศนะของนักศึกษาแพทย์" ข่าวสาร
การวางแผนครอบครัว กระทรวงสาธารณสุข 2 กรกฎาคม 2513

Agarwala, S.N. New Letter India Population Project. U.P., August -
September, 1975. 15 p.

Bayer, Alan E. "Marriage Plans and Education Aspiration," American
Journal Sociology 75(September 1969) : p. 239 - 246.

Burleson, Noel David. The School and Population. Cambridge, Massachusetts,
Harvard Graduate School of Education, June, 1968. 216 p. (Mimeographed)

Combs and Freedman. "Economic Considerations in Family Growth Decisions."
Population Studies. Vol. XX, No. 2, 1966.

Cronbach, Lee Joseph. Essentials of psychological Testing. 3rd. ed.,
New York, Harper and Row, 1970. 752 p.

Driver, Edwin D. Differential Fertility in Central India. New Jersey :
Princeton University Press, 1962. 152 p.

Edwards, Allen L. Techniques of Attitude Scale Construction. New York,
Appleton - Centruy - Crofts, Inc., 1957. 256 p.

Edwards, Allen L. Statistical Analysis. New York, Rinehart and Company,
1958. 234 p.

Faneuff, C.T. Population Education, Utilization of the Semantic
Differential Technique for Measuring Attitude Change in School of
Mysore - State, India. Change Hill, Institutional Planning and
Environmental Education 1971. 263 p.

Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education
5th. ed., Tokyo, McGraw - Hill book Company. 1981. 549 p.

Hock, Saw-Swee. Family Planning Knowledge, Attitude and Practice in
Mayaya Demography. Vol. 5 No. 2, 1968. p. 702 - 708.

Limanonda, Bhassorn. "Mate Selection and Post Nuptial Residence in Thailand."
Master's Thesis. Graduate School, Cornell University, 1976.
88 p.

- Misra, B.D. "Correlates of Males Attitudes Toward Family Planning,"
Sociological Contribution to Family Planning Research. Chicago :
 University of Chicago, 1967. 673 p.
- Paik, Khun Ki. A Field Try out of Population Education Curriculum
Materials for Teacher Education Programmes An Experimental Study :
A case of the Phillipines. Bangkok : UNESCO Regional Office for
 Education in Asia, 1972. 429 p.
- Parikh, K.O. An Experimental Study in Correlated Teaching of Population
Education in a Secondary : University of Burads, 1972. 581 p.
- Phillips, H.M. Literacy and Development. UNESCO, 1972. 205 p.
- Prasithrathsint, Suchart. Economic and Fertility Behavior of the
Rural People in Thailand. Ph. D. Brown University Unpublished,
 1971. 386 p.
- Preston, Samuel H., and Richards, Alan T. "The Influence of Woman's
 work Opportunities on Marriage Rate," Demography : 12 May 1975 :
 209 - 222 p.
- Robert, G.W. "Knowledge and Use of Birth Control in Barbados,"
Demography, Vol.4, 1965. p. 580 - 581
- Rosenwaike, Ira. "Factor Associated with Religious and Civil Marriage,"
Demography, 9 February, 1972. p. 129
- Ross, Jok A. and Smith, David P. Korea : Trends in Four National KAP.
 Survey, 1964 - 1967. Studies in Family Planning. No. 43, The
 Population Council, June, 1969.
- Shin, Se Ho., Kim, Sooil, and Yoo, Kisooh. A Survey of Population
Consciousness of Students's and Teacher's in the Elementary and
Secondary Schools. Korea : Tuny An Printing Co., Ltd., 1977.
 146 p.
- Tunsiri, Vichai. "Pre-test and Post-test and brief," Report of
Data Analysis of Learning Units in Population. Education for
 Grade 4 - 7 April, 1976. (Mimeographed.)
- Viederman, Stephen. "Population Education in the United States,"
A Report to the Commission on Population Growth and the American
Future. The Population Council, New York, October, 1971. 362 p.
- Winer, B.J. Statistical Principles in Experimental Design.
 2 nd ed., New York, McGraw-Hill Book Company, 1971. 907 p.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

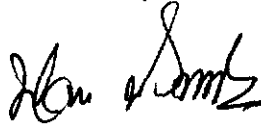
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

พฤศจิกายน 2527

เรียน นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา

ด้วยขณะนี้ข้าพเจ้ากำลังศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีต่อการวางแผนครอบครัว ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในระดับการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
สุศึกษา การศึกษาค้นคว้านี้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งคำตอบ
ทั้งหมดในแบบสอบถามจะใช้ในการศึกษาเท่านั้น และจะเก็บไว้เป็นความลับ โดยขอความกรุณา
ให้ท่านได้ตอบทุกข้อ หรือทุกข้อความเพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม โดยที่ท่านไม่ต้องลงชื่อ
หวังอย่างยิ่งว่าคงได้รับความกรุณาในการตอบแบบสอบถามจากท่าน จึงขอขอบคุณใน
การให้ความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ

(นายประคิษฐ์ ปั้นนัม)

นิสิตรัตนวิทยาโท สาขาวิชาสุศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

แบบสอบถาม

เรื่อง ความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีต่อการวางแผนครอบครัว

แบบสอบถามมี 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับรายละเอียดของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการวางแผนครอบครัว

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะทราบความคิดเห็น หรือความรู้สึกของท่านที่มีต่อการวางแผนครอบครัว ซึ่งไม่มีชื่อที่ถูกหรือผิด ขอให้ท่านตอบให้ตรงกับความคิดหรือความรู้สึกของท่านให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และขอความกรุณาให้ตอบทุกข้อ หรือทุกข้อความ เพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม โดยท่านไม่ต้องเขียนชื่อลงไป คำตอบทั้งหมดในแบบสอบถามจะใช้เฉพาะในการศึกษาเท่านั้น และจะเก็บไว้เป็นความลับ ขอขอบคุณในการให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

นาย ประดิษฐ์ ปันนัม

นิสิตปริญญาโท สาขา วิชาเอกสุขศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับรายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ท่านต้องการ
ตอบ หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้ (.....)

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. วิชาเอก ☐ พลศึกษา ☐ สุขศึกษา
3. ภูมิลำเนา ☐ ในเขตเทศบาลหรือ
เขตสุขาภิบาล ☐ นอกเขตเทศบาลหรือ
นอกเขตสุขาภิบาล
4. การศึกษาของบิดา (ระบุวุฒิสูงสุดที่สำเร็จการศึกษา) วุฒิ .....
5. การศึกษาของมารดา (ระบุวุฒิสูงสุดที่สำเร็จการศึกษา) วุฒิ .....
6. รายได้ของครอบครัว (รายได้ของทุกคนในครอบครัวรวมกัน) ประมาณ
เดือนละ ..... บาท
7. อาชีพของบิดา .....
8. อาชีพของมารดา .....
9. จำนวนพี่น้องที่เกิดจากบิดา หรือมารดาเดียวกัน รวมทั้งตัวท่านด้วย
รวมทั้งหมด ..... คน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว

คำชี้แจง ให้ท่านอ่านข้อความแต่ละข้อ แล้วพิจารณาว่า ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
ข้อความนั้นอย่างไร (ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ
ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) เมื่อพิจารณาได้แล้วโปรดทำ
เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นหรือความรู้สึกที่
แท้จริงของท่านเพียงช่องเดียวในแต่ละข้อความ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง

ท่านมีความคิดเห็นมากน้อยเพียงใดต่อสิ่งต่อไปนี้

ลำดับที่	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
0	เพศชายมีน้อยกว่าเพศหญิงเพราะอายุสั้นกว่า		✓			
00	เพศหญิงมีความอดทนมากกว่าเพศชาย					✓
000	การลดค่าเงินบาทจะทำให้คนมีบุตรน้อยลง	✓				

จากตัวอย่าง

- ข้อ 0 แสดงให้เห็นว่า ท่านเห็นด้วยกับคำกล่าวที่ว่าเพศชายมีจำนวนน้อยกว่าเพศหญิง เพราะโดยทั่วไปอายุเฉลี่ยของเพศชายน้อยกว่าเพศหญิง
- ข้อ 00 แสดงให้เห็นว่า ท่านไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับคำกล่าวที่ว่าเพศหญิงมีความอดทนมากกว่าเพศชายอาจเป็นเพราะเพศหญิงโดยทั่วไปอ่อนแอกว่าเพศชาย
- ข้อ 000 แสดงให้เห็นว่า ท่านเห็นด้วยอย่างยิ่งกับคำกล่าวที่ว่า การลดค่าเงินบาททำให้คนส่วนใหญ่มีบุตรน้อยลง เนื่องจากความจำเป็นทางเศรษฐกิจภายในครอบครัว

หมวด ก. ความคิดเห็นเกี่ยวกับประชากรศึกษาและผลที่ตามมาภายหลังการเพิ่มประชากร

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1. จำนวนเด็กเพิ่มขึ้นมากแต่ไม่เป็นปัญหาต่อการจัดการศึกษา					
2. เมื่อมีคนเกิดน้อยลงต่อไปจะมีแต่คนแก่					
3. ประเทศไทยจำเป็นจะต้องลดอัตราการเพิ่มของประชากร					
4. ประเทศไทยควรมีผลเมืองมาก ๆ ฐานะทางเศรษฐกิจจะดีขึ้น					
5. ประเทศไทยยังมีที่ดินสำหรับใช้ทำกินอีกเป็นจำนวนมาก					
6. ควรสร้างทัศนคติและค่านิยมให้ประชาชนนิยมการมีครอบครัวขนาดเล็ก					
7. ถ้าประชากรเพิ่มขึ้นโดยไม่มีการควบคุมอีก 20 ปีข้างหน้า จะมีทรัพยากรไม่เพียงพอ					
8. ถ้าจะให้ประชากรไทยมีการศึกษาสูงขึ้น ควรเพิ่มประชากรให้มากขึ้นด้วย					
9. ปัญหาการว่างงานจะไม่รุนแรงในอนาคต แม้ว่าประชากรจะเพิ่มขึ้นโดยไม่มีการควบคุม					
10. ประเทศที่มั่นคงต้องมีประชากรมาก ๆ					

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
11. สภาพคนไทยทั่วไปในขณะนี้เป็นที่น่าพอใจแล้ว					
12. ประชากรจะสมมุติเองตามธรรมชาติโดยไม่ต้องการควบคุม					
13. การมีประชากรมากเกินไปเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศทุก ๆ ด้าน					
14. ครอบครัวหนึ่งจะมีลูกกี่คนก็ได้แล้วแต่ความสามารถของพ่อแม่จะเลี้ยงดูได้					
15. การมีประชากรมาก ทำให้ประเทศชาติผลิตคนที่มีความรู้ความสามารถหักเหยมประเทศอื่น ๆ					
16. ประเทศที่มีประชากรมากมีโอกาสเป็นประเทศมหาอำนาจ					
17. การพัฒนาประเทศจะได้ผลดีในประเทศที่มีประชากรมีประสิทธิภาพดี					
18. การสอนประชากรศึกษาในโรงเรียนจะทำให้ศีลธรรมเสื่อมทรามลง					
19. การสอนประชากรศึกษาไม่ใช่เรื่องด่วนที่จะต้องรีบดำเนินการ					
20. ทางโรงเรียนควรจัดให้มีการสอนเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางเพศในวัยต่าง ๆ					

หมวด ข. ความคิดเห็นเกี่ยวกับหน่วยงาน และการจัดบริการวางแผนครอบครัว

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
21. การเพิ่มหน่วยงานบริการคุมกำเนิดมากขึ้น ทำให้กล้าประพฤติดีกีฬามากขึ้น					
22. ผู้ที่ใช้บริการคุมกำเนิด มิใช่เป็นผู้ผิด ศีลธรรม					
23. หน่วยบริการคุมกำเนิดที่ได้ผลดี ควร ดำเนินการโดยแพทย์เท่านั้น					
24. ประสิทธิภาพการบริการคุมกำเนิดยังไม่ดี เพราะขาดการประชาสัมพันธ์					
25. ผู้ให้บริการส่วนใหญ่ขาดคำแนะนำให้ ผู้ใช้บริการเข้าใจ					
26. ครุภัณฑ์มีบทบาทในการแนะนำเกี่ยวกับ วิธีคุมกำเนิด					
27. ผู้ที่ไม่ใช้บริการคุมกำเนิดส่วนใหญ่มี ความอาย					
28. การบริการวางแผนครอบครัวเป็นการ สิ้นเปลืองงบประมาณมาก ควรกระทำใน เขตเมืองก่อนจึงขยายสู่ชนบท					
29. การวางแผนครอบครัวที่จัดอยู่ขณะนี้ เพียงพอแล้ว					

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
30. การวางแผนครอบครัวควรกระทำไป พร้อม ๆ กันทั่วประเทศ เนื่องจาก ประชาชนส่วนมากมีบุตรมาก และฐานะ ทางเศรษฐกิจไม่ดี					
31. การปรับปรุงความสะดวกในการเดินทาง รับบริการของประชาชนจะทำให้การ วางแผนครอบครัวมีประสิทธิภาพมากขึ้น					
32. ควรมีการห้ามขายยา หรืออุปกรณ์คุม กำเนิด					

หมวด ก. ความคิดเห็นต่อการคบเพื่อนต่างเพศ การเลือกคู่ครอง การแต่งงาน และ
การปฏิบัติตนในชีวิตครอบครัว

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
33. การที่หญิงหรือชายมีคนรัก บิดา มารดา ไม่ควรรับรู้เพราะท่านยึดถือประเพณี โบราณ คู่รักควรตัดสินใจเองอย่างเหมาะสม					
34. เพื่อนต่างเพศที่สนิทสนมกันมากไม่ควรให้ ผู้ใหญ่รู้จัก เพราะท่านจะขัดขวาง					
35. อายุที่เหมาะสมในการแต่งงานคือช่วงอายุ 18 - 20 ปี					

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
36. การที่คู่สมรสรู้จักกันนาน 3-4 ปีจะทำให้ เกิดความเบื่อหน่าย ควรรีบแต่งงานเมื่อ รู้จักกันไม่ถึง 1 ปี					
37. คู่สมรสฝ่ายชายควรมีอายุมากกว่าฝ่าย หญิง 3-5 ปี					
38. คู่สมรสควรมีอายุเท่ากันจะมีความพร้อม ด้านวุฒิภาวะ					
39. หลังชีวิตการแต่งงาน สิ่งที่คู่สมรสต้อง คำนึงคือ การกำหนดว่าจะมีบุตรเมื่อใด มีบุตรกี่คน แต่ละคนห่างกันกี่ปี ฯลฯ ก่อน สิ่งอื่น ๆ					
40. การที่จะแต่งงานควรให้ผู้ใหญ่เป็นผู้เลือก ให้ถือคติว่า "เดินตามหลังผู้ใหญ่หมาไม่ กัด"					
41. การที่ชายไทยต้องบวชเรียนก่อนการ แต่งงานถือว่า เป็นการคุมกำเนิดวิธีหนึ่ง					
42. พิธีสมรสจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับคนไทย และควรจัดให้สมเกียรติตามที่ฝ่ายหญิง ต้องการ					
43. การสมรสหนุ่มควรส่งเสริมเพราะเป็นการ ประหยัด และเหมาะสมกับสังคมไทย					
44. จำนวนบุตรที่จะมี ควรปรึกษารื้อ วางแผนก่อนที่จะแต่งงาน					

หมวด ก. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการคุมกำเนิด

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
45. การมีลูกให้พอเพียงเสียก่อนจึงค่อยสนใจ เรื่องการคุมกำเนิด					
46. การคุมกำเนิดควรเป็นเรื่องของฝ่ายหญิง ฝ่ายเดียว					
47. ครอบครัวยุคใหม่ควรมีลูกน้อยลง					
48. การมีลูกมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับโชค วาสนา					
49. หนุ่มสาวมีโอกาสประพฤติผิดศีลธรรมมากขึ้น เพราะการคุมกำเนิดแพร่หลาย					
50. การคุมกำเนิดจะทำให้มาตรฐานการศึกษา ของชาติสูงขึ้น					
51. การคุมกำเนิดมากจะทำให้เด็กที่เกิดมาไม่ แข็งแรง และสติปัญญาเสื่อมลง					
52. การคุมกำเนิดเป็นผลให้สมรรถภาพทาง กายลดน้อยลง					
53. การคุมกำเนิดทำให้ความสัมพันธ์ระหว่าง สามี และภรรยาเลวลง					
54. การทำหมันเป็นเหตุให้ อ้วน และทำงาน ไม่ไหว					
55. การทำแท้งเป็นบาป					

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
56. การทำแท้งเป็นการคุมกำเนิด					
57. การทำแท้งควรกระทำโดยแพทย์ เท่านั้น					
58. การทำแท้งสะดวกกว่าวิธีอื่นในการช่วย ลดประชากร					
59. การทำแท้งโดยบุคคลที่มีความชำนาญ เช่น หมอเถื่อน ถือว่าประหยัดและสะดวก					
60. เมื่อนักเรียนที่ท่านสอนอยู่ถูกข่มขืนแล้วมี ครรภ์ ไม่ควรทำแท้งเพราะบาป และขัด ต่อศีลธรรมเป็นอย่างมาก					
61. การทำแท้งของสตรีที่ไม่มีสามีที่ถูกต้อง ตามกฎหมาย ถือว่าผิดศีลธรรม					
62. การทำแท้ง เมื่อมีบุตรมากเกินไปที่จะเลี้ยง ดูได้ ถือว่าเป็นบาป					
63. การคุมกำเนิดจะช่วยลดความแก่ได้					
64. การคุมกำเนิดช่วยให้มีเวลาว่างมากขึ้น					
65. การคุมกำเนิดทำให้คนจนมากขึ้น					
66. การคุมกำเนิดทำให้มารดาป่วยบ่อย ๆ					
67. การคุมกำเนิดไม่สมควรมีในประเทศที่ กำลังจะพัฒนา เช่นประเทศไทย					

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
68. การใช้ยาและอุปกรณ์คุมกำเนิด เป็นผล ให้เกิดโรคมะเร็ง สมรรถภาพเสื่อม โรคประสาทหรือโรคจิตได้ง่าย					

หมวด จ. ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
69. การวางแผนครอบครัวส่วนมากทำกันใน ระดับปัญญาชน หากส่งเสริมในอนาคที่จะ ขาดบุคคลชั้นมัธยมน้องที่จะบริหารประเทศ					
70. การวางแผนครอบครัวมิได้สำคัญหลัก ศาสนาพุทธ					
71. พ่อแม่จะมีลูกกี่คน เป็นสิทธิของแต่ละ บุคคล รัฐบาลไม่ควรบังคับให้วางแผน ครอบครัว เป็นการรุกรานสิทธิมนุษยชน					
72. การวางแผนครอบครัวทำให้ห้องเรียนว่าง แต่ห้องจ้างครูมาสอนเพิ่มขึ้น สิ้นเปลือง งบประมาณ					
73. คนเกิดมากย่อมเกิดคนที่มีฝีมือมากด้วย หากไปจำกัดการเกิดทำให้คนก็อาจไม่มี โอกาสเกิดก็ได้					

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
74. ถ้ามีโอกาสท่านจะเขียนข้อความลง หนังสือพิมพ์ คัดค้านการวางแผนครอบครัว					
75. ท่านจะทำการวางแผนครอบครัว แม้ว่า เพื่อนของท่านจะมีความเห็นต่อต้านก็ตาม					
76. รัฐบาลควรวางแผนด้านการเพิ่มประชากร เช่น เกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม					
77. คนที่ยังไม่แต่งงานหรือไม่คิดจะแต่งงาน ไม่มีความจำเป็นจะต้องทราบเรื่อง การวางแผนครอบครัว					
78. การมีลูกเพียง 2 คน ถือว่าเหมาะสม ที่สุดในภาวะการณปัจจุบัน					
79. ควรเริ่มสอนให้นักเรียนได้รู้จักการวางแผน ครอบครัวในระดับประถมศึกษาปีที่ 5-6					
80. การเพิ่มของประชากรไทยไม่สมดุลย์ กับทรัพยากรที่มีอยู่					

ค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการวางแผนครอบครัว

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	3.64	21	5.07
2	4.38	22	4.17
3	3.39	23	3.49
4	2.91	24	3.16
5	3.40	25	3.21
6	2.65	26	1.79
7	2.14	27	2.72
8	2.94	28	2.23
9	3.16	29	1.76
10	2.44	30	2.24
11	4.17	31	1.81
12	2.36	32	4.67
13	4.54	33	2.11
14	2.24	34	3.21
15	3.09	35	3.26
16	2.23	36	4.31
17	2.93	37	2.12
18	3.08	38	4.33
19	5.10	39	2.72
20	3.21	40	2.89

ชื่อ	ค่าอำนาจจำแนก (๗)	ชื่อ	ค่าอำนาจจำแนก (๗)
41	2.68	61	3.03
42	2.18	62	2.47
43	3.12	63	5.54
44	2.88	64	2.76
45	2.34	65	2.90
46	4.88	66	4.57
47	2.29	67	5.24
48	2.44	68	2.56
49	2.94	69	4.80
50	2.95	70	3.21
51	4.73	71	1.78
52	3.80	72	2.08
53	2.48	73	3.41
54	3.88	74	1.79
55	2.71	75	3.12
56	3.15	76	2.89
57	3.22	77	2.44
58	2.89	78	1.83
59	2.57	79	2.89
60	3.92	80	1.81

ความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีต่อ
การวางแผนครอบครัว

บทคัดย่อ
ของ
ประคิษฐ์ ปั่นนึ่ง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
กุมภาพันธ์ 2528

การศึกษาค้นคว้านี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีต่อการวางแผนครอบครัว ระหว่างนักศึกษาที่มีความแตกต่างกันในด้าน เพศ วิชาเอก ภูมิสำเนา จำนวนพี่น้องในครอบครัว อาชีพของบิดาหรือมารดา รายได้ของครอบครัว และการศึกษาของบิดาหรือมารดา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักศึกษาวิชาเอกพลศึกษา และสุขศึกษา ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2527 ของวิทยาลัยพลศึกษาที่เปิดสอนทั้ง 2 วิชาเอก จำนวน 449 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการวางแผนครอบครัว เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การทดสอบค่าที การทดสอบความแปรปรวนชนิด 1 ตัวประกอบ และการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของ นิวแมน-คูลส์

ผลการศึกษาคือ

I นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษามีความคิดเห็นต่อการวางแผนครอบครัวอยู่ในระดับที่ต่ำ

II นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีความแตกต่างกันในด้านเพศและวิชาเอก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวไม่แตกต่างกัน แต่นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่มีความแตกต่างกันในด้านอื่น ๆ พบว่ามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งได้ทำการวิเคราะห์หาความแตกต่างเป็นรายคู่ต่อไปอีกตามวิธีการของ นิวแมน-คูลส์

OPINIONS OF THE COLLEGE OF PHYSICAL EDUCATION
STUDENTS TOWARD FAMILY PLANNING

AN ABSTRACT

BY

PRADIT PANNIM

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

February 1985

The purposes of this study were to compare the opinions of the physical education college students toward family planning between the different groups with reference to sex, students major, students residence, the number of their siblings, parents occupation, parents income and parents educational background. The samples had been drawn, by mean of proportional simple random sampling, from the 2nd. year students enrolling in the physical education colleges in the year 2527 that offered both courses in health education and physical education in Thailand. The samples consisted of 449 students. The instrument used for collecting the data was the rating scale questionnaires. The analysis of variance and t - test were used for analyzing the data.

The findings of this study were as the following :

1. The opinions of the physical education college students toward the family planning were in good level.
2. The comparisions of the opinions to the different groups of students according to sex and students major were not different but according to the other variables, they were different at the level of significant .05. Each group difference was further analysed to obtain the actual difference between each pair of variable category. Findings - related discussions were substantially presented.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ สกุล	นายประสิทธิ์ ปั่นนิ่ม
วันเดือนปีเกิด	21 พฤษภาคม 2492
สถานที่เกิด	ตำบลชลอ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
ที่อยู่ปัจจุบัน	วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดอุตรธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุตรธานี 41000
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2508 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนวัดน้อยใน ตำบลคลังชั้น อำเภอคลังชั้น จังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2512 ป.กศ.สูง (อุตสาหกรรมศิลป์) วิทยาลัยครูพระนรอำเภอบางเขน จังหวัดกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2521 กศ.บ. (สุขศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพลศึกษา พ.ศ. 2527 กศ.ม. (สุขศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2513 ครูโรงเรียนอุตรพิทยานุกูล อำเภอเมือง จังหวัดอุตรธานี พ.ศ. 2518 ครูโรงเรียนบางใหญ่ อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2520 ครูโรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย พญาไท กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2523 - ปัจจุบัน อาจารย์ 1 วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดอุตรธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุตรธานี